

- **Ғарб террори ва террорчи оммавий ахборот**
- **Исломий Уммат мумтоз Уммат... буюк мумтоз мабдага эга Умматдир**
- **Ғарб Исломга қарши курашади ва унинг қайтишидан қўрқмоқда**
- **Райсуний уйдирмалариға раддия: Халифалик шариат ва унинг мақсадларини сақлашда заруриятлардан биридир – Халифалик зарурият арконларининг энг буюгидир (3)**

Ёвуз терроризм

**исломий оламни қул қилиш учун
Ғарб пайдо қилган сунъий ишдир**

Қамарий ойнинг биринчи куни Ливан унверситети мусулмон ёшлари томонидан
Ливан ОА вазирлиги 1989/11/15да берган 166 сонли руҳсат асосида чиқарилади

الوعي

Кенг қамровли-фикрий-сақоғий журнал
www.al-waie.org

АЗИЗ ЁЗУВЧИЛАРГА

- «Ал-Ваъй»да чиқадиган мавзуларни олдиндан изн олмасдан туриб қайта нашр килиш жоиздир. Факат «ал-Ваъй» журнали маңба сифатига кўрсатиб ўтиши лозим.
- «Ал-Ваъй» факат илгари нашр килинмаган мавзуларнига кабул килиди. Агар илгари нашр килинган мавзу бўлса, уни ёзиб юборувчи олинган маңбани кўрсатиб ўтиши шарт.
- «Ал-Ваъй» юборилган мавзуларни тузатиш хукукини ўзида саклаб колади ва нашрга кабул килинмаган мавзуларни эталарига кайтариб юбориш мажбуриятини олмайди.
- Маколада келтирилган Куръон оялтарининг ҳаммасини ракамини кўрсатишингизни, оят ва ҳадисларни белгилаб кўйишингизни ҳамда Пайгамбар ﷺ ҳадисларни ровийларини кўрсатишингизни сўраймиз.

НУСХА БАХОСИ

Ливан	1000 Ливан лираси
Германия	1 евро
АҚШ	2,5 АҚШ долларни
Канада	2,5 Канада долларни
Австралия	2,5 Австралия долларни
Британия	1 фунт стерлинг
Швеция	15 Швеция кронаси
Дания	15 Дания кронаси
Бельгия	1 евро
Швейцария	2 Швейцария франки
Австрия	1 евро
Пакистон	1 АҚШ долларни
Туркия	1 АҚШ долларни
Яман	40 риёл

ХАБАР ЙЎЛЛАШ УЧУН

info@al-waie.org

Qышбу сонга:

- **Ал-Ваъй сўзи:** Ёвуз терроризм исломий оламни қул қилиш учун
Фарб пайдо қилган сунъий ишдир..... 3
- **Фарб террори ва террорчи оммавий ахборот .....** 9
- Исломий Уммат мумтоз Уммат... буюк мумтоз мабдага эга Умматдир 21
- **Фарб Исломга қарши курашмоқда ва унинг қайтишидан қўрқмоқда .....** 26
- Райсуний уйдирмаларига раддия: Халифа-лик шариат ва унинг мақсадларини саклашда заруриятлардан биридир – Халифалик зарурият арконларининг энг буюгидир (3) 34
- Оқибат тақводорларницидир (2): Синов ва текширув 40
- Араб тили ва уни жонлантиришнинг аҳамияти 53
- **Оlam мусулмонлари хабарлари .....** 58
- **Куръони Карим сұхбатида .....** 63
- **Жаннат bogлари:** Жаннат аҳлининг энг куйи даражадагиси 66
- **Уларнинг ҳидоятларига эргашинг:** Талха ибн Убайдуллоҳ таймий 69
- Хулафон Рошидинлар боғидан 73
- **Сўнгги сўз:** Греция кризиси демократиянинг самараизлигини очиб ташламоқда ва унинг аҳмоқоналигини фош этмоқда ... 79
- Америка: машъум тарих ва заиф халқларга карши ифлос сиёсалар 80

МАВЗУ ЙЎЛЛАШ УЧУН

subjects@al-waie.org

ЁВУЗ ТЕРРОРИЗМ ИСЛОМИЙ ОЛАМНИ ҚУЛ ҚИЛИШ УЧУН ФАРБ ПАЙДО ҚИЛГАН СУНЬЙИ ИШДИР

Капиталистик Farb фақат ўз манфаати ҳақида ўйлайди ва уни рүёбга чиқариш йўлида ҳамма нарсага тайёр. У бунда на инсоний ва на ахлоқий қийматга эътибор беради. Шунингдек у бечораларга шафқат қилмайди, балки уларни хорлайди, кул қилади ва уларни янчидан ташлаш учун ҳаракат қилади. Агар манфаати талаб қилса қанчалик гуноҳкор ва ёмон бўлишига қарамай кучли билан бирга бўлади. Шунинг учун Farb мустамлака кучлари қўл остидаги мустамлакаларини узок даврдан бери бойликларини талон-тарож қилиб, қолоқ ҳолда ушлаб турибди. Бундай ҳолат Африка, Осиё ва Лотин Америкаси давлатларида ҳукм сурмоқда. Farb шунингдек бу давлатларни ўз ҳукмронлиги доирасидан чика олмайдиган тобе ҳолда қолдиришни хоҳлайди.

Мусулмонлар моддий ва маънавий имконият, куч қудрат ва потенциалга эга бўлиб, бу Farb ҳукмронлигига якун ясами ва халқаро воқени сиёсий ва сақоғий жиҳатдан ўзгартириб юбориши мумкин. Шунинг учун Farb исломий оламга нисбатан қаттиқ сиёsat юргизди. Аммо мусулмонлар ҳали зехнларидан ўчмаган буюк тарихга, шунингдек кенг ва бой юртларга эга. Бундан ташқари улар ҳаёт ҳақидаги ёрқин ақидавий тасаввурга ҳам эга. Бу ақидадан сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва ахлоқий низомлар балқиб чиқади. Ҳатто ғайримусулмонлар унинг соясида роҳатланади. Бу ақида уларнинг камчилик ва эҳтиёжларини муолажа қилади, улар ўртасида хавфсизлик ва адолатни таъминлайди. Шунингдек капитализм азобидан эзилаётган бу халқларни ўзига тортувчи намунани шакллантиради.

Шунинг учун Farb Ислом унинг ҳазорати ва манфаатларига хавф туғдиради деб билади. У ўтмишда исломий оламни элликдан ортиқ давлатларга бўлиб юборди ва ўзига итоатгўй ҳамда садоқатли ҳокимларни ўрнатди. Инсонлар ҳаётининг барча бўғинларига сиёсий, иқтисодий, сақоғий жиҳатдан ва

хавфсизлик масалаларида ўз ҳукмини ўтказди. Мусулмон юртларнинг юрагига, яъни Фаластинга яхудлар ва Ливанга насронийлар учун вужуд ўрнатди. У бугун ҳам миңтақани миллийлик ва тоифачилик асосида тақсимлашда давом этяпти. Шунингдек у Исломни ҳаётдан ажратишга қаттиқ ҳаракат қиляпти. Бу ишларни мусулмон юртларига ўрнатиб кўйган кучлар орқали, ёки Исломнинг татбиқидан нафратлантириш ва Халифалик давлати маъноларини бузиб кўрсатиш билан амалга оширяпти. Farb буларнинг барчасини исломий оламни ўз доирасидан чиқа олмайдиган фалаж ҳолда сақлаш ва уни кишанлаб қўйиш учун амалга оширяпти.

Farbning исломий оламга нисбатан тутган бундай душманона позициясини ҳар бир мусулмон, хусусан ислоҳ ёки ўзгартириш йўлида юрганлар яхши тушуниши керак. Farbdan халос бўлиш у билан боғланиш ва унга тилёғламалик қилишни эмас, уни илдизи билан йўқ қилишни талаб қилади. Уни қайта киришини, ечимлар беришини ва Уммат муаммоларини муолажа қилишини гапирмаса ҳам бўлади. Чунки Farb касалликнинг боши ва мусибатнинг сабабидир. Шунинг учун Farbdan, унинг ёрдамчиларидан ва малайларидан яхшилик кутаётган ҳар бир мусулмон Аллоҳга тавба қилсин. Чунки дўзахда чанқагангча сув йўқ. Ким Farbdan ёрдам сўраш ва муаммоларимизга уни аралаштиришга қаттиқ туриб олса хоинлик қилган, Исломни бузиш учун кофиirlар қўлига чўқморни ушлатиб қўйган ва Умматнинг шарафу улуғлигининг сабабчиси бўлган Халифаликни барпо бўлишини тўсган бўлади.

Farb Халифаликни барпо қилиш учун Ислом асосида бўладиган ўзгартиришни олдини олиш учун тероризмга қарши жаҳон уруши номли амалиётни бошлади. Лекин қарши курашиш керак бўлган терроризм босиб олинган миңтақаларда сезиларли, таъсирли ва ташкиллаштирилган ҳолда, ҳамда Farb ўзи пайдо қилган низо ва галаёнларни қўзгатган ҳолда тарқаляпти. Бу ҳолат Афғонистон, Покистон, Ироқ, Миср, Тунис, Яман, Саудия, Сурия ва Ливанда, яъни Farb режаси амалга оширилаётган майдонда ва Farb давлатлари ўзаро нуфуз талашиб курашаётган миңтақаларда ҳукм сурмоқда. Бундан келиб чиқадики бу давлатларнинг сиёсати ва режалари ушбу ҳолатларнинг бош сабабчиси экан. Бу ерда Farb ўзи бу ҳолатларни сунъий пайдо қилиб, ташкиллаштириб,

молиялаштириб, юргизяптими, ёки унинг ваҳшийлиги, зулми ва мусулмонларга нисбатан қилаётган озори натижасими бунинг фарқи йўқ. Нима бўлганда ҳам натижа битта, у ҳам бўлса Гарбнинг мусулмон юртлардаги сиёсатидир. Бу гирдобдан чиқиш йўли шу ифлос сиёсатларни ўзгартириш билан бўлади. Бу эса Гарб нуфузини таг томири билан қуритиш ва уни мусулмонларни ҳурмат қилиш ва ўз ҳолига қўйишга мажбуrlайдиган янги мувозанатни ўрнатиш билан бўлади. Буни хизб ёки жамоат рўёбга чиқара олмайди балки ўз тақдири ва ишлари ҳақида ўзи қарор чиқариши учун Умматнинг куч ва қудратини жамлайдиган Исломий Давлатни барпо қилиш орқали рўёбга чиқади.

Ҳа, қарши курашиш лозим бўлган терроризм Гарб сиёсатининг натижасидир. Чунки Гарб давлатлари исломий юртларни босиб олиш учун минглаб километрлаб йўл юриб Халифалик давлатини қулатди, мусулмонлар юртини парчалади, (Исройл)ни у ерга ўрнатди. У бугун ҳам Уммат бойликларини талон-тарож қилмоқда, Умматга хунук азобларни бераётган золим миршаб ҳокимларни бошқарувга қўймоқда. Демак Гарбнинг ўзи жиноятчиидир ва золим, қабиҳ, ахлоқсиз ва халқаро террор рамзидир.

«Ислом Давлати» шуғулланаётган шармандали ишлар ва уларга эргашганлар Халифалик номи билан қилаётган қотиллик, портлатиш, одам ўғирлаш, асир олиш, қувғин қилиш, бошпанасиз қолдириш каби ишлар Ислом татбиқини хунук кўрсатиш ва шаънини пастга уриш учун бўлмоқда. Бу ишлар Гарб сиёсатига хизмат қилмоқда. Гарб уларни ўзининг ифлос сиёсатини одамлар олдида оқлаш учун ишлатмоқда. Натижада Гарбнинг мусулмонлар устидаги ҳукмронлиги ва ишларига аралashiшини танқид қилаётган тиллар соқов бўлиб қолмоқда. Бу ишлар Халифаликка даъват қилаётганларни жиноятда айблаш ва уларни авантюрачилар сифатида кўрсатиш учун маҳаллий ва халқаро қонунлар чиқаришга йўл очмоқда.

Бу тизимлар шуғулланаётган ишлардан амалда мусулмонлар кўпроқ зарар кўрмоқда. Чунки уларнинг қони оқизилмоқда, кучи беҳуда кетмоқда ва турли баҳоналар билан ҳурматлари топталмоқда. Шунингдек мусулмонлар раҳмат ва авф рисолати сифатида, ҳамда инсонни жиноят ва фахшдан қайтарадиган дин

сифатида қалбларида ўрнашган динларини хунук кўрсатишларига гувоҳ бўлмоқда.

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَا عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ﴾

«Албатта, Аллоҳ адолатга, чиройли амаллар қилишига ва қавм-қариндошга яхшилик қилишига буюрур ҳамда бузуқлик, ёмон ишлар ва зўравонликлардан қайттарур» [Нахъл 90]

﴿وَقَتَّلُوا فِي سَيِّلٍ أَلَّا هُنَّ مُؤْمِنُونَ كُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِّينَ﴾

«Сизларга қарши урушувчилар билан Аллоҳ йўлида жанг қилингиз ва тажсовузкор бўлмангиз! Шубҳасиз, Аллоҳ тажсовузкорларни севмайди» [Бақара 190]

Мусулмонлар Пайғамбар ﷺ нинг Макка фатҳидан кейинги улуғ мартабаси ва мушрикларни кечиргани тўғрисида кўп асрлардан бери фахрланиб гапиришади. Ҳофиз ибн Ҳажр фатҳ тўғрисида ривоят қиласи экан шундай деди: «Росулуллоҳ ﷺ Маккага тушиб, одамлар хотиржам бўлгач, Байтуллоҳни тавоғ қилди... Сўнг Каъбанинг эшиги олдида туриб, одамларга хитоб қиласи экан шундай деди: «Эй Қурайш жамоаси, сизларга нима қилишимни биласизларми?» - дедилар. Жамоат бир овоздан: «Сиздан фақат яхшилик кутамиз. Сиз муруватли инсонсиз, муруватли биродарнинг фарзандисиз», деди. Шунда Росулуллоҳ ﷺ уларга: «Боринглар барчаларингиз озодсизлар!» дедилар.

Шунинг учун бундай ишлардан бутун мусулмонларнинг нафратланаётганини кўрасиз. Қолаверса, бундай гурухлар ичida яшаб жанг қилаётганларнинг кўпчилиги дардини яшириб, арзодини очиқ айтотмайди. Чунки улар ҳар тарафдан душманлар куршовида қолган. Улар учун бошқа чора ёки йўл қолмаган. Бундай жамоалар мисоли тарихда ҳам бўлиб ўтган. Уларни келтириб чиқарган сиёсий муҳит ўзгаргач ёки Исломни ва Ислом ҳукмларини тўғри татбиқ қилувчи альтернатив вужудга келгач, тезда йўқ бўлиб кетишади.

Лекин кўп йиллардан бери Ислом номи билан амалга оширилаётган «кўр-кўрона» қотиллик, портлатиш ва вайрон қилишлардан Ислом пок. Улар аксар ҳолларда тушунарсиз ва

оқлаб бўлмас ва уларнинг ортида турганлар шубҳали кишилардир. Хусусан тамагир мустамлакачи кучларнинг қўли минтақада баланд экан ва унинг хавфсизлик идоралари вазиятнинг икир-чикиридан хабардор экан бу ишлар шубҳалидир. Вақт ўтиши билан бу амалиётлар ортида ўша идоралар тургани, уларни ўзлари ташкиллаштиргани ва ўз мақсадларини рўёбга чиқариш учун улардан фойдалангани фош бўлиб қолмоқда. 1994 йил жаҳон савдо минорасини портлатишга бўлган ҳаракат – унда шайх Зарир Умар Абдураҳмон айбдор деб топилиб, суд қилинган эди – мазкур амалиётлардан биридир. Бир қанча вақт ўтгач маълум бўлишича унинг ҳамроҳи ва маслаҳатчиси Америка федерал хизматлар бюроси агенти бўлмиш Миср собиқ офицери экан.

Бу Америка ҳукумати террорга қарши курашга ажратиладиган бюджетни қўпайтириш ва буни бирламчи ишлар қаторига қўшиш учун фойдаланган ҳодиса эди. Шунингдек Америкада виза беришга алоқадор ишларни федерал хизматлар бюроси ва разведка идораларига ўtkазиб бериш учун бўлган эди. Бундан ташқари террор ва террорчиларга хос қонунларни чиқариш, террорчиликда гумонланган шахсларни кузатишда лойихалар ишлаб чиқиш, жамоаларга берилаётган молиявий ёрдамларни тўхтатиш, шу соҳада бошқа ҳукуматлар билан ҳамкорликни кучайтириш ва хусусан араб давлатларини терроризм ва террорчиларга барҳам беришига қизиқтириш учун бўлган эди.

Шундан кейин бир неча шубҳали ва сирли ҳодисалар бўлиб ўтди. Одамлар қайгули ҳодисани унутмай ва хавфидан қутилмай туриб, янги фожеанинг гувоҳи бўлишди.

Бугунги ҳукмрон воқени кузатган киши шуни кўрадики, мусулмондан ёки Ислом номи билан содир бўлган хар қандай ҳодиса қанчалик кичик бўлмасин дунё бўйлаб баҳс қилинадиган мавзу ва одамлар шуғулланадиган машғулот бўлиб қолди. Аммо мусулмонлардан бошқалар содир этса, гўё бўлмагандек тезда унутилиб юборилади. Ҳатто Исломга ва у билан бошқарувни барпо этишга чақириш террорга боғлиқ бўлиб қолди. Ўз юрти ва обрўсини химоя қилаётганлар, Исломга ҳаракат қилаётганлар, унинг байроғи остида яшашни хоҳлаётганлар ва фасод, зулм, зўравонлик, қолоқлик ва қарамлика карши қўзғолон қилаётганларга террор номли тамға уриладиган бўлди.

Ғарб мусулмонлардаги куч сири Ислом эканини билади. Шунинг учун у одамларни Исломдан нафратлантириш ва у билан бошқариш ва Халифаликни барпо қилишга бўлган чақириқни жиноятга чиқариш учун, ҳамда исломий олам душманларига мазали луқма бўлиши учун Исломни чеклаш, хунук кўрсатишга қаттиқ ҳаракат қилмоқда. Лекин Ғарб буни амалга ошира олмайди, чунки Ислом Аллоҳнинг динидир. Мусулмонлар орасида Ислом ҳақидаги онг ортиб бормоқда. Қанчадан қанча императорликлар йўқ бўлди ва қанча мафкуралар завол топди. Лекин Ислом боқий ва исломий Халифалик Аллоҳнинг изни билан ҳар қанча ҳийла ва найрангларга қарамай қайтажак. Исломий олам тарих давомида уни йўқотиш учун бўлган барча ҳаракатларни тўєди ва ютиб юборди. Демак исломий оламни қул қилиш учун олиб борилаётган террорга қарши халқаро уруш ҳам муваффақиятсизликка учрайди. Яқинда уларнинг тақдири салибчи ва мўғуллар хужуми тақдиридек бўлади. Аллоҳ Таоло айтади:

﴿وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَمْكُرِينَ﴾

«Улар макр қилурлар, Аллоҳ ҳам «макр» қилур. Аллоҳ «маккор»роқдир» [Анфол 30]

﴿وَسَيَعْلَمُ اللَّهُنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلِبٍ يَنْقَلِبُونَ﴾

«Золим кимсалар эса яқинда қандай оқибатга қарааб кетаётганларини билиб қолурлар» [Шуаро 227] □

ФАРБ ТЕРРОРИ ВА ТЕРРОРЧИ ОММАВИЙ АХБОРОТ

**Исом Ахмад Атим
Хартум – Судан**

Хозир башарият шундай бир тарихий даврни бошдан кечирияптиki уни бутун асрлар давомидаги энг хатарли давр дейиш мүмкін. Шундай эканлиги аник. Зеро башариятни урушлар еб ташлади, бойликларга эга бўлиш учун бўлган, кучлар тенг бўлмаган курашлар уни эзib ташлади. Оммавиий ахборот воситалари бу шафқатсиз курашларда ишга солинди. Ҳар бири ўз «товари»ни ахборот воситаларида ўзининг манфаатларини амалга ошириб берадиган тарзда намойиш қилишни истамоқда.

Жаҳон урушлари – совуғи ҳам, қайноғи ҳам – тугагач мустамлака қилиш кураши ақлларга таъсир қилувчи нарсалар ва ахборот воситалари орқали юзага чиқди. Бу ахборот воситалари ақлларни қайта шакллантиришга ва нафсларни идора қилишга уринмоқда. Чунки ана шунда босқинчилар ресурслар ва бойликларга тамоман хўжайин бўлиб олиш имконига эга бўлишади. Бугун оламиизда «терроризмга қарши кураш» деган ниқоб остида юз бераётган, эълон қилинган ва эълон қилинмаган урушлар аслида нима ўзи? Фарб оммавиий ахборот воситаларининг бу урушдаги роли нимадан иборат?

Оммавиий ахборот ва унинг жамоатчилик фикрини шакллантиришдаги роли:

Ҳар қандай шахс факат маълумотлар ва баёнотлар орқалигина бир муайян позицияни шакллантира олади ёки бир муайян фикратни табаний қила олади, маълумотларсиз ва баёнотларсиз бундай қилолмайди. Яъни тўғри, соғлом фикр юритиши амалиётини юзага келтириш учун албатта мияда собиқ маълумотлар бўлиши зарур. Оммавиий ахборот воситаси эса маълумотларни беришга бевосита ҳисса қўшади. Ахборот воситаси бу маълумотларни ўзи белгилаб оладиган кайфиятда зўр бериб тарқатади. У бу кайфиятни – хабарларни бир муайян тарзда ва таъсир қилувчи муайян кўргазмали нарсалар билан ифодалайдиган қилиб – белгилаб олади. Шунинг учун оммавиий ахборот воситаси тушунчалар ва ҳаёт ишларида ўзгаришни пайдо қилиш құдратига эга бўлиб келди ва ҳамон шундай бўлиб қолмоқда.

Коғир Фарб бу ҳақиқатларни тушунди, шунинг учун «оммавиий ахборот воситаси орқали алдаш» стратегияси деган

нарса асосида иш юритишга ўтди. Бу стратегия маълумотни бузиб кўрсатиш ёки уни бузилган, нотўғри шаклда бериш асосига таянади. Ҳатто тингловчига, томошабинга ва ўқувчига ёлғон маълумотни ҳам беради, уни олдин ўтган воқега нисбатан бир муайян фикр-қарашни шакллантирадиган қилиб беради. Бу муайян фикр-қараш эса ахборот воситаси асосланадиган режага хизмат қиласи ва унинг манфаатларини амалга ошириб беради. Бу ҳақда «Нью-Йорк Таймс» газетаси асосчиси бундай дейди: «Ҳар қандай инсонга тўғри маълумотларни бериб сўнг уни ўз холига ташлаб қўйсанг у фикр юритишда бир оз вақт хато, янглишишга дучор бўлиши мумкин. Лекин тўғри фикр юритишга эришиш фурсати унда доимо сақланиб қолаверади. Шунинг учун маълумотларни ҳар қандай инсондан яшир ёки маълумотларни унга чала ёки бузилган ёки ташвиқот ва сохталикка тўла ҳолда бер. Шунда унинг фикрлаш системасини бузиб ташлаган бўласан ва уни ҳайвондан ҳам паст даражага тушириб қўясан!»

Шунинг учун бузиб етказилган собиқ маълумотлар ўта хатарлидир. Чунки маълумотлар фикр юритиш тариқатининг бир асосидир. Чунки улар фикр юритиш натижасини белгилаб беради. Бинобарин улар тушунчаларни шакллантириб беради. Ҳаётдаги ишлар шу тушунчалар бўйича бўлади, тушунчага хизмат қиласидиган йўналишда бўлади.

Гарбнинг оммавий ахборот машинаси ва унинг мусулмонлар юртларидаги тобелари оммавий ахборот сақофатини томир оттиришда мана шу сиёсатни қабул қилган. Бу ахборот сақофати террорчилик амалиётларининг асоратлари, хатарлари ва таҳдидларини изоҳлаб ёритиш, жамоатчиликни унга қарши сафарбар қилиш асосига таянади. Жамоатчилик фикрида террорчилик хатарига қарши «иммунитет» ҳосил қилиш мақсадида шундай қиласи. Гўё оммавий ахборот воситаси «одамларнинг ақлларига ва фикрларига ҳукмрон бўлиб олиш уларнинг хатарга учраётгани ҳақидаги хабарларни тарқатиш ва уларни тинчликлари таҳдид остида қолаётганидан огоҳлантириш йўли билан бўлади» деган қоида асосида иш юритаётгандек. Бу эса Флорида университетидаги халқаро алоқалар маркази бошлиғи айтган қуйидаги нарсага тамоман мос келади: «Одамлар хатарни ҳис қилишар экан фикр юритишдан ожиз бўлиб қолишади, шунинг учун ўзларига

тинчликни таъминлаб беришга тайёр ҳар қандай шахсга бошқарув, ҳокимиятни бериб қўйишади».

Буни Гленн Бек томошабинга ўз программаси (радио эшииттириш ва кўрсатув) орқали йўллашга уринган ахборот мурожаати изоҳлаб берса ажабмас. Ўша программа 2010 йилнинг бошида эфирга узатилди. Унда Гленн Бек араб баҳори қўзғолонларини шарҳлашга ва одамларни мусулмонлардан қўрқитишга уринди. Ана шу программа ҳақида сўз юритишдан олдин Гленн Бек ҳақида баъзи маълумотларни келтириб ўтамиз. Чунки ана шунда бу кимсанинг Ғарбдаги оммавий ахборот саноати муассасасида қандай ўрин тутиши билиб олинади. Гленн Эдвард ли Бек (Glenn Beck) диктор, телекўрсатувларни олиб борувчи, ёзувчи, бизнесмен ва Америка сиёсий шарҳловчисидир. У ўзининг программаси (The Glenn Beck Program)ни инглиз тилида олиб боради. Бу программа радиодаги ўзаро сухбат программаси бўлиб, Кўшма Штатларда кенг тарқалган. Уни «Premiere Radio Networks» радиоэфирга узатади. Бундан ташқари Фокс-Ньюс каналида ахборот программаси ҳам бор. Гленн Бек «Исройл»ни кучли қўллаб-куватлаши ва мусулмонларни ёмон кўриши билан танилган. Унинг олтида китоби «Нью-Йорк Таймс»нинг энг кўп сотилган китоблар рўйхатининг бошини эгаллаган. Чунки бу китобларнинг бештаси бу рўйхатда биринчи ўринни эгаллаган.

Гленн Бек араб баҳори қўзғолонларини ўзининг программалари орқали қандай шарҳлади?

«Кириб келаётган янги Халифалик» номли кўрсатувда уни олиб борувчи Гленн Бек студия деворида акс этган мусулмонлар юртларининг харитаси қарисида тўхтади. Хаританинг шундоқ устида инглиз тилида «кириб келаётган янги Халифалик» деган ибора ёзиб қўйилган эди. Бек араб баҳори қўзғолонларидағи омма халқ рўпарасида Гитлер суратини зўр бериб кўрсатди.

Бек бундай деб гап бошлади: бугун сизларга юз бериши мумкин бўлган энг ёмон сценарий ҳақида гапириб бераман. У Исломий Халифаликнинг тикланишидир... У яна бундай деди: Агар бу харитадаги бирон минтақани кўрсатиб уни яшил ранг билан ёритсан бу унинг кириб келаётган Халифалик давлатига қўшилганини англатади. Шундан кейин у Тунис ҳақида ва у ерда жамоатлар борлиги ҳақида гапиради. Бу жамоатларни у

радикал жамоатлар деб атайди. У харитада ёритилган барча мусулмонлар юртлари ҳақида, бир юртдан кейин бошқаси ҳақида гапиради, шу тарзда бутун араб минтақасини ёритиб кўрсатиб чиқади.

Гленн Бек томошабинга бу минтақада нефт ва бошқа бойликларнинг улкан заҳиралари борлигини ва агар Халифалик тикланса бу бойликлардан маҳрум бўлишлари мумкинлигини эслатишни ҳам унутмади. У бундай дейди: «Мен одамлар оммаси ҳақида гапирмоқчи эмасман, мен нусрат талаб қилаётган ва омма сафларини тартибга келтиришга ҳаракат қилаётган анави кишилар ҳақида гапирмоқчиман. Эй Худойим, эй Худойим, Халифалик тикланмоқда, Халифалик тикланмоқда. Ана шундан кейин Халифалик бутун оламга исломий шариат билан ҳукм юритади». Шундан кейин у бир саволни ташлаб кейинроқ унга ўзи жавоб беради. У «Ҳозир нима юз бермоқда?» деган саводdir. У Испанияга ишора қилиб бундай дейди: «У ерда мусулмонларнинг ҳазорати бўлган, шунинг учун улар бу мамлакатни қайтариб олишга ҳаракат қилишади. Франция, Германия, Британиянинг ҳар бирида мусулмон диаспоралар бор... эй Худойим, бутун олам хатарда!». Хуллас, бу кўрсатувни олиб борган Бек Исломни шайтоний қилиб кўрсатиш ва Исломни Гарб ҳазоратига таҳдид солаётган, балки бу ҳазоратни тамоман емириб ташлайдиган бир улкан хатар қилиб кўрсатиш мазмунидаги хитобни илгари суришга зўр бериб ҳаракат қилди... Ҳа, шундай, оммавий ахборот гарблик томошабин ва тингловчига йўлламоқчи бўлган нома мана шудир.

Гарб халқарини Исломдан янада кўрқитиш учун Америка президентлигига собиқ номзод ва журналист ёзувчи Патрик Бьюкенен Ислом лойиҳаси илгарилаётгани ва капиталистлар бундан қўрқувга тушишаётгани, бу ҳол уларни Ислом билан ҳазорий тўқнашувга мажбур қилаётгани бир ҳақиқат эканлигини таъкидлаб бундай дейди: «Шуниси аниқки, сиёсий Ислом Абдуносир миллатчилигини, қатор тузилмалар ва ташкилотларни енга олди. Сиёсий Ислом социализм ва коммунизмни ҳам енга олди. Мана у ҳозир капитализмиз остононларида турибди. Агар зарур чоралар кўрилмаса сиёсий Ислом капитализмни ҳам қулатади».

Америка президенти Барак Обама эса 2015 йил 18 февралда «исломчи экстремистларнинг миллиард мусулмон номидан

гапиришга ҳақлари йўқ» деб гарблик ҳокимларни ва мусулмонлар ҳокимларини «экстремистларнинг сохта ваъдалари»га ва «кеқ-адоватга тўла идеологиялари»га қарши туриш учун сафларини бирластиришга чақириди.

Обама Оқ уйда ўтказилган саммит чоғида олтмиш мамлакат вакилларига «экстремизмга қарш кураш» ҳақида мурожаат қилиб: «Террорчиларнинг миллиард мусулмон номидан гапиришга ҳақлари йўқ» деди. У қуйидагиларни қўшимча қилди: «Улар ўзларини диний етакчилар ва муқаддас уруш олиб бораётганлар қилиб кўрсатишга уринишмоқда. Улар диний етакчилар эмас, террорчилардир». Обама исломий жамоатларга қарши уруш қуруқлик ва ҳавода олиб борилганидек ақллар ва қалбларга ҳам кириб бориши зарурлигини айтди. У «ҳазоратлар ўртасида кураш» мавжудлигини инкор қилиб: «Биз Ислом билан уруш холатида эмасмиз» деб таъкидлади.

Демак Обаманинг мусулмонлар идеологиясига қарши туришга чақириши қатор салибчилик хужумлари қаторига қўшилган яна бир салибчилик ҳужуми бўлди. Бу салибчилик ҳужумларининг охиргиси кичик Буш очик эълон қилган салибчилик уруши бўлган эди. Ана шу вактдан бошлаб оммавий ахборот машинаси мусулмонларни террор қилишга, уларни кўрқувга солишга, исломий бўлган барча нарсани шайтоний қилиб кўрсатишга, таъқиб ва қамал қилишга ҳаракат қилиб келмоқда. Гўё Ислом унга эътиқод қиласиганлар жазоланадиган бир жиноятдек!! Фарб ва Шарқдаги оммавий ахборот саноати Исломни мана шундай тасвирламоқда. Чунки бу саноатнинг барчаси битта технологик ракамли система бўлиб капитализм манфаатларини амалга оширишга ҳаракат қилмоқда. Капитализм манфаатларидан бири эса Исломни хунук қилиб кўрсатиш ва оламда одамларни Исломдан нафрлатнирадиган жамоатчилик фикрини пайдо қилишdir. Чунки ана шунда Халифаликнинг тикланишига йўл қўйилмайди-да. Президент Обаманинг ва қарор чиқарувчилар катталарининг баёнотларида бу мақсад шундок аниқ кўриниб турибди. Чунки Обама исломий жамоатларга қарши уруш ақллар ва қалблар уруши бўлиши зарурлигини айтмоқда.

Шундан келиб чиқиб айтиш мумкинки Обама кураш оламда ҳукм сураётган капитализм ва унинг исломий юртлардаги унга топиниб сифинаётган югурдак хизматкорлари ва қуллари билан

Ислом ўртасидаги фикрлар ва туйғулар кураши эканлигини тушуниб етди. Шунинг учун ҳам оммавий ахборотнинг – «араб баҳори»да бир неча тоғут қулаганидан кейинги даврда – Ислом моделини сиёсий ишларни олиб бориш борасида хунук қилиб кўрсатиш йўналишида ўз фаолиятини кучайтирганини кўриб турибмиз. Бунда «найза»нинг учи оммавий ахборот «отряд»лари ва унинг ақллар ва туйғуларга қарши уруш қилаётган «қўшин»лари бўлмоқда. Чунки мустамлакачи кофир шулар орқали ўзининг салибчилик ҳужуми доирасидаги бир неча мақсадини амалга оширади. Бу мақсадлар қўйидагилардир:

1 – Мусулмонлар юртларида тобора ўсиб бораётган мана бу исломий тўлқинга ва мусулмонларнинг кўксига, озод бўлишга ва Ислом бошқарувини қайта тиклашга харакат қилаётган кишилар кўксига аланга олаётган мана шу туйғуларга зарба бериш. Шу мақсадда сиёсий «Ислом»нинг битта ёки кўпроқ «намунаси»ни тақдим қилиш орқали мусулмонларнинг «ичини бўшатиб» мана шу жўшқинлик ва ихлосни пасайтирилади.

2 – Мусулмонларнинг энг яхши ўғлонларини жисмонан йўқ қилиш ва уларни юрт ичкарисидаги маҳаллий урушлар, мазҳабчилик асосидаги келишмовчиликлар ва маҳаллийчилик низоларида акс этадиган давлатлар ўртасидаги манфаатлар курашларига тортиш. Буларнинг барчаси океан ортидаги маҳсус хизматларнинг қоронғи хоналаридан туриб бошқарилади.

3 – Исломни ва унинг низомларини омма халққа хунук қилиб кўрсатиш, Исломни аср талабларига жавоб беролмайди, деб кўрсатишга уриниши.

Оммавий ахборот террорга қандай хизмат қилмоқда:

Мусулмонлар юртларидаги оммавий ахборот воситаси хабарларни тарқатишида Ғарб оммавий ахборот воситаси қоидаларига даражама-даражажа бўйсунадиган бўлди. Бунинг оқибатида у онгизиравишида мустамлакачининг масалаларини табаний қиласидиган оммавий ахборотга айланди.

Буни кўрсатиб турган далиллар кўп. Масалан Хартумда чиқадиган «Жарида» газетаси 2015 йил 16 февралда фуқаролардан бирини бир ақли заиф киши сўйиб ташлашга урингани ҳақидаги хабарни келтирди. Аслида бу бир оддий ҳодиса хисобланади, чунки жиннихонадан қочган бир ақли заиф қиласидиган жиноятдир. Лекин шунга қарамай газета бу хабарни мустамлакачининг «терроризмга қарши кураш» деб жар

соладиган лойиҳасига хизмат қиладиган тарзда ифодалади. Натижада хабар мазмуни қуидагича бўлиб қолди: «Бир муҳандис «ИШИД» услубидаги сўйиб ташлаш уринишга учради». Хабар матнида қуидагилар келди: Фалончи муҳандис кўпроқ экстремист деб тахмин қилинаётган бир шахс томонидан сўйиб ташлашга уринишга учради. Газета бу хабарни мана шу мазмунда тарқатиш билан ўзининг профессионал тозалик-ҳалолликдан йироқлигини исботлади. Газета бу билан Исломни шайтоний қилиб, ваҳшийлик ва қонхўрлик дини қилиб кўрсатишга ҳам зўр бериб уринмоқда.

Бунинг муқобилида Фарbdаги оммавий ахборотни – у воқеалар ва ҳодисаларга нисбатан муносабат билдирар экан – ўзига буюрилган оммавий ахборот вазифасини воқедан таъсиrlанмай сақлаб қолишга зўр бериб уринаётганини кўрасиз. Масалан кўпгина Америка ахборот воситалари учта мусулмон бир худосиз экстремист томонидан ўлдирилгани ҳакидаги хабарни Америка оммавий ахборотининг мақсадларига тамоман мос келадиган тарзда тарқатди. Чунки бу хабар хабарларнинг энг охирида берилди. Бу ахборот воситалари ўша уч мусулмон автомобиллар тўхташ жойида чиқсан жанжал сабабли бир жиноятчи томонидан ўлдирилганини шунчаки бир оддий хабардек кўрсатиб ўтди. Бунинг террорчилик ҳодисаси ва қирғин эканлиги, бу террор курбонлари уч бегуноҳ мусулмон бўлганлиги ҳақида эса чурқ этмади.

Фарbdаги террорчилик амалиётлари хажмини кузатсак фарбликлар амалга ошираётган террорчилик жиноятлари нисбати-миқдори бошқалар амалга ошираётган ва «террор» деган тамға ёпиширилаётган жиноятлар нисбатига солишириб бўлмайдиган даражада кўп эканини кўрамиз. Бунга мисол сифатида баъзи статистик маълумотларни бунга қизиқувчилар учун келтириб ўтаман. Келинг Европадан бошлайлик. Чунки у ерда мусулмонларга тўнкалган террорчилик ҳужумлари нисбати у ердаги барча террорчилик ҳужумлари сонидан 2 %дан ҳам камроқдир.

Европа Иттифоқида қонун ижроси агентлиги «Европол» ташкилоти ўзининг ўтган йилги ҳисоботида Европадаги террорчилик ҳужумларининг энг кўп қисми сепаратчи гурухлар томонидан амалга оширилганини кўрсатиб ўтди. Масалан

Европада 2013 йилда 152 террорчилик ҳужуми бўлган. Лекин бу ҳужумлардан фақат иккита ҳужум ортидагина «диний омил» бўлган, бунинг муқобилида 84 террорчилик амалиёти ирқий ёки миллий ёки сепаратчилик эътиқодлари сабабли амалга оширилган.

Биз бу тўғрида FLNC каби француз гуруҳлари ҳақида сўз юритамиз. Бу гуруҳлар Корсика оролининг бир мустақил давлат сифатида Франциядан ажralиб чиқишига чақиради. Масалан 2013 йил декабрда FLNC террорчилари икки француз шаҳридаги полиция марказларига бир вактнинг ўзида ракета ҳужумларини уюштириди. Грецияда эса 2013 йилда сўл экстремистик «халқ инқилобий кучлари» ўнг сиёсий партия «Олтин тонг» аъзоларидан иккитасини ўлдирди. Италияда эса FAI гурухи бир неча террорчилик ҳужумларида иштирок этди. Жумладан бу гурух бир журналистга қарата граната ҳам иргитди. Бу рўйхатни узоқ давом эттириш мумкин. Хўш, бу ҳужумлар ҳақида эшитганмисиз? Йўқ, албатта. Лекин агар бу ҳужумларни бошқалар амалга оширганида эди бу ҳужумлар бизнинг оммавий ахборот воситаларимизда шунчалик оз ёритилармиди?! Нима деб ўйлайсиз?

Хатто Европада 2011 йилда энг ёвуз террорчилик ҳужумларидан бири юз берганидан кейин ҳам – Норвегиядаги бу ҳужумда Андерс Брейвик ўзининг мусулмонларга ва мухожирларга қарши «масиҳий европа» паастлик қарашларини муқаддас қилиб кўрсатиш учун (буни унинг ўзи айтди) 77 кишини ўлдирди – Кўшма Штатлардаги матбуот бу мавзуни жар солиб ёритганини кўрмадик!

Тўғри, бу мавзу ёритилди. Лекин у бу ҳужумни бирон мусулмон килганида ҳамма ёққа жар солиб ёритиладиган тарзда ёритилмади. Ҳолбуки биз ажам ва арабдан иборат тўданинг Чарли Эбдо ходисасини коралаб мунофикаона юришга чиққанини кўрдик. Барча ахборот воситалари юз фоиз дод-вой солиб, бу ҳодисага қандай муносабат билдирганини кўрдик. Бу ҳам етмагандек эфирини узоқ соатлар хабарлар билан тўлғазиб юборадиган «терроризм» бўйича эксперталарнинг: масиҳий террорчиларни келгусида қандай тўхтатиб қолишимиз мумкин? – деган савонни ўртага ташлашганини асло кўрмадик. Аксинча хатто ўша Брейвикни «масиҳий террорчи» деб аташ кўпчилик ғарбликлар, жумладан Фокс-Ньюс тармоғидаги Билл О’Рейли томонидан ҳам ғазаб билан қарши олинди!

Исломий Умматга қарши Ғарбда олиб борилаётган информацион урушларнинг охиргисида ижтимоий алоқа сайти Фейсбук ўзининг бу сайтдан фойдаланувчилар учун рухсат

берилган ва ман қилингани материалларни нашр қилиш меъёrlарини янгилашини эълон қилди. Сайт айни вақтда ўзини «террорчилик» материалларини, нафрат уйғотувчи хитобни ва «ғайри ахлоқий» материалларни тарқатиш учун минбар қилиб олишга асло йўл қўймаслигини ҳам таъкидлади.

Сайт «террорчи ва жиноятчи» ташкилотлар етакчиларининг кўллаб-куватланишига ёки уларни мақташга ёки уларнинг фаолиятларини маъқуллашга асло йўл қўймаслигини қўшимча қилди. Сайт агар жамоатчилик тинчлигига ҳақиқий зарар етиши ёки бевосита таҳдидлар юз бериши хатари бор деб билса материаллар мазмунини йўқ қилишини ва хисоботларни бекор қилишини таъкидлади.

Бу сайт муассиси Марк Цукерберг 2015 йил 5 апрелда сайт ходимлари «террорчилик» мазмунидаги ёки зўравонликка чакирадиган ҳар қандай нашрларни ёки мактубларни дарҳол олиб ташлашларини таъкидлаган эди. У «Фейсбуқ» полиция каби иш юритмайди, бизда сайтда нашр қилинадиган барча материалларни кузатиб борувчи катта сондаги ходимларнинг бўлиши мумкин эмас» деб қўшимча ҳам қилди. Олинган манба: Ал-Жазира нет + агентликлар.

Исломий Уммат мустамлакачи чангалидан озод бўлиш йўлида юриб борар экан бир қанча таҳдидлар ва тўсиқларга учрамоқда. Бунда ҳеч шубха йўқ. Бу тўсиқларнинг бошида оммавий ахборот машинасининг қилаётган ишлари турибди. Оммавий ахборот халқлар оммасининг бадбўй капитализм воқесининг фасодлигини ва Ислом фикрларининг тўғрилигини, бу фикрларнинг бўлаётган воқеаларни муолажа қилишга қодирлигини онгли равишда тушуниб етишига тўсиқ қўйишга зўр бериб уринмоқда. Фейсбуқ идораси ҳам «терроризм»га, яъни Исломга «қарши кураш» деб аталаётган кампанияга қўшилди. У ваҳший капитализмни кўллаб-куватлаш учун ва даъватни етказиб мустамлакачи давлатлар жиноятларини очиб ташлаётган кишиларга қарши уруш қилиш учун шу кампанияга қўшилди.

Шунинг учун Ҳизб ут-Тахрир йигитларининг ва қўпчилик мусулмонлар ўғлонларининг Фейсбуқдаги саҳифалари йўқ қилиш ва олиб ташлашдан иборат қирғинга учради. Бу қирғин 2015 йил апрел бошида чўққисига чиқди ва мана шу сатрлар ёзилаётган лаҳзагача давом этмоқда.

Нега улар сўздан қўрқишишмоқда?!! Сўз порох ва портловчи бочкалардан ҳам кўра кўпроқ алам етказадиган бўлиб қолдими?!!

Ха бу буюк Исломдир. Ислом капитализм ва унинг синган оммавий ахбороти бошчиларининг тинчини бузмоқда.

Фейсбуқ идораси қабул қилган бу қарорлар қуидаги буюк хушхабарларга далолат қилиб турибди:

Биринчиси: йигитлар Фейсбуқда айтаётган сўз таъсир қилиб капитализм манфаатларининг кўриқчи қоровуллари бўлган журналистларнинг ва империализм ювиндихўрларининг юрагини така-пуга қилмоқда, уларни ҳақ сўз одамларга етиб боришига йўл қўймаслик учун бўғизланган ҳайвондек типирчилашга мажбур қилмоқда.

Иккинчиси: Фейсбуқ идораси амалга ошираётган овозларни бўғиши ва фикрни қамал қилиб, уни ёритмаслик кампанияси ожизлик ва синганликка албатта бир далилдир. Балки у капитализмнинг фикрий етакчилиги асосларидан ҳазорий чекиниш ҳамдир. Маълумки бу фикрий етакчилик сўз эркинлигини капитализм мабдаси асосларидан бири қилиб қўяди... Демак улар учун ўз мабдаларидан фақат мағлубият ва ютқазишга таслим бўлишдан бошқа нарса қолмади!

Учинчиси: Исломий Умматга қарши олиб борилаётган электрон урушлар фақат Фейсбуқ томонидангина эълон қилиниб қолмади. Чунки у (Фейсбуқ олиб бораётган уруш) бир бутуннинг бир қисмидир, холос. Чунки масалан Британия армияси 77 рақамли батальон номли бир бўлинма таъсис этилганини эълон қилди. Лекин бу батальон жанг майдонларида жанг қилмайди, балки ижтимоий алоқа сайтлари саҳифаларида уруш олиб боради. Қароргоҳи Британияда жойлашган бу бўлинма таркибида 1500 ҳарбий бор бўлиб, улар армиянинг турли батальонларидан саралаб олинган. Уларни бу бўлинмага тўплаган нарса уларнинг ижтимоий алоқа сайтлари соҳасидаги билим-тажрибалари ва шу сайтлар орқали психологик уруш олиб боришидир.

Бир ҳарбий манбанинг «Гардиан» газетасига билдиришича, бу бўлинма бугунги курашлар ва урушларда талаб этиладиган барча қобилият ва кучларни ўзида жамлайдиган бир вужуд бўлиш учун таъсис этилди.

Капиталистик Фарбнинг тобора юксалиб келаётган исломий тўлқиндан кўркиб-қалтираб талвасага тушаётганига энг етук далил араб ва ажам шайтонларининг мана шу тил бириктирувлари бўлса керак. Чунки улар ўзаро Исломга қарши урушда фақат ҳарбий қуролгагина таяниб қолмасдан бошқа бир қанча қурол-аслаҳалар бўлиши ҳам зарур деган яқдил фикрга келишди. Бу қурол-аслаҳанинг охиргиси Вашингтонда Обама бошчилигига 2015 йил

19 февралда «экстремизм ва зўравонликка қарши кураш» деган ном остида ўтказилган саммит бўлди. Ундан кейин Мисрда феврал ойининг охирида вақф ишлари вазирларининг саммити ўтказилди.

Хўш, капиталистик Фарб ўзининг Исломга қарши олиб бораётган террорчи оммавий ахборот урушида ғалаба қозонадими?

Барча кўрсаткичлар Фарбнинг бу урушда асло ғалаба қозона олмаслигини, аксинча ютқазиб фикр ва тўғри маълумот жангига жуда катта зиён кўришини айтиб турибди. Чунки масалан бу ерда шунча овоз бўғишларга, ёритмасликка ва бузиб, хунук кўрсатишларга қарамай Исломни қабул қилаётган бир қанча фарблеклар бор. Шундай экан агар Умматнинг ҳазорий рисолат соҳиби бўлган давлати тикланадиган бўлса ҳамда арисийлар (насронийлар)ни ва зулмдан эзилганларни ботил динлар чангалидан озод қилиб буюк Ислом кенгликларига олиб чиқишига чақирадиган оммавий ахборот пайдо бўлса иш қандай тус олиши маълум. Ўшанда одамларнинг Аллоҳ динига тўп-тўп бўлиб кираётганини кўрамиз. Бу кунлар биз учун инша Аллоҳ йироқ эмас. Шунинг учун эй даъватни етказаётгандар химмат камарини маҳкам боғланг ва янада сабот кўрсатинг. Зеро нусрат бир соатлик сабрdir, холос.. Сизларга Аллоҳнинг раҳмати бўлсин, ўз оммавий ахборотингиз бўлишига отланинг.

Бу террор урушига қарши туришнинг йўли қандай?

Биринчи: «терроризмга қарши кураш» аслида Халифаликка қарши урушдир, балки Пайғамбарлик минҳожига қарши урушдир. Чунки кириб келаётган Халифалик Америка минҳожи асосида эмас, Пайғамбарлик минҳожи асосида бўлади.

Иккинчи: Фарб исломий минтақамизда таъсир қилувчи бўлмай колди, аксинча Умматнинг кўзғолон харакатлари томонидан таъсирга учрайдиган бўлиб қолди. Бу кўзғолонлар уни довдиратиб қўйди, даҳшатга солди, қолган-кутган ақлини ҳам йўқотадиган ахволга солди.

Учинчи: далиллар Фарб охирги хандаққа ўтганини кўрсатиб турибди. У «экстремизга қарши кураш» деган никоб остида овозларни бўғиш сиёсатидир. Америкада ўтказилган саммит бунга энг яққол далил бўлса керак.

Тўртинчи: Уммат Ислом фикрларини ва Халифаликни онгли равишда тушуниш босқичига етди. Натижада Халифаликни хунук кўрсатиш кампанияси Фарб истаган меваларни теролмайдиган бўлди. Чунки бу душманлар фақат Исломни бошидан жудо қилишни истаб келишган ва ҳамон шуни исташмоқда. Лекин улар

бунга эриша олишмади ва уларнинг фитналари Уммат кўрсатган онглилик қоясига урилиб мажақланиб кетди.

Бешинчи: Умматнинг кўзғолон кўтарган ёшлари ўзининг оммавий ахборот фаоллигини ва жамоатчилик фикрини тўғри йўналиш сари сафарбар қила олиш қудратини исботлади. Америкада уч мусулмон ўлдирилгани ҳодисаси бунга яққол мисолдир.

Олтинчи: Биз бугун таъсир қилувчи фаол оммавий ахборотга эга бўлиб қолдик. Биз бу орқали Уммат масалалари бўйича пишиб-етилган қарашни тиниқластиришга ҳисса қўша оламиз. Шунинг учун эй ёшлар – Аллоҳ сизларни раҳмат қилсин – ўз оммавий ахборотингиз сари кўзгалинг.

Еттинчи: Тарих бугун Умматнинг озод бўлиш истаги йўналиши бўйича кетмоқда. Шунинг учун фурсатни ғанимат билинг, онгни шакллантиринг ва сафларнинг энг олдида бўлинг.

Саккизинчи: Фарб капитализми бугун турғунлик, инфляция, ишсизлик, ижтимоий алоқаларнинг бузилишидан иборат саратоний касалликлардан қийналмоқда. Шунинг учун капитализм башарасини ва расвонигини очиб ташланг.

Тўққизинчи: бугун Уммат бошдан кечираётган «тўлғоқ» ҳодисалари Уммат билан мусулмонлар юртларидаги сиёсий доиралар ўртасидаги чуқур жарлик қанчалик улкан эканини очиб ташлади. Шу боис бугун Уммат учун Фарбнинг югурдак пиёдалари орасида бирон етакчи йўқ. Демак бу тарихий босқичда сиёсий етакчилик ва йўлбошчиликни қўлга олиш учун сафларнинг энг олдида бўлинг.

Ўнинчи: Ҳозир халқаро майдонда кураш икки ҳазорат: капитализм ва Ислом ўртасида, икки лойиҳа: ваҳший мустамлакачи капиталистик Фарб лойиҳаси билан буюк Халифалик лойиҳаси ўртасида кетмоқда. Буюк Халифалик лойиҳаси бандаларни бандаларга кул бўлишдан бандалар Роббисига кул бўлишга, капитализмнинг жабру зулмидан, бошқа ботил динларнинг жабру зулмидан Ислом адолатига, дунё торлигидан дунёю охират кенгликларига олиб чиқади. Шундай экан эй журналист мусулмонлар ваъда қилинган Халифалик давлатининг – бу давлат тикланишидан олдин ҳам, кейин ҳам – оммавий ахборот армияси бўлинглар. Тўғри йўлга хидоят қилиш Ёлғиз Аллоҳ измидадир. □

ИСЛОМИЙ УММАТ МУМТОЗ УММАТ... БҮЮК МУМТОЗ МАБДАГА ЭГА УММАТДИР

Умми Муоз – Хувайдо Усмон
Хартум – Судан

Исломий Уммат мумтоз Умматдир, чунки унинг қалбларга ўрнашадиган, руҳий асосга суюнадиган, руҳни модда билан қориштирадиган буюк мабдаси бор. Бу мабда инсоний, ахлоқий, руҳий, ва моддий қийматларни тафовут ва зиддиятсиз рӯёбга чиқаради. Бу каби сифатлар Исломдан бошқа ақидада топилмайди. Бу Уммат бошқа Уммат ва халкларга ўхшамайди. У одамлар учун чиқарилган энг яхши Уммат ва осмону ерни боғлайдиган буюк рисолат эгаси. Демак уни садоқат ва ихлос билан тарқатиш керак. Ислом рисолати оламий бўлгани учун, уни давлат орқали, яъни Умматни тўғри йўлга соладиган ва ўз динини одиллик ва тўғрилилк билан тарқатишига имконият яратадиган Халифалик давлати орқалигина тарқатиш мумкин. Аллоҳ Таоло айтади:

﴿الَّذِينَ إِنْ مَكَثُوهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَإِتَّوْا الزَّكُوْةَ وَأَمْرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوُا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلَهُ عِنْقَبَةُ الْأُمُورِ﴾

«Уларни агар Биз ер юзига голиб қилсақ – улар намозни тўқис адо этадилар, закотни (ҳақдорларга) ато этадилар, яхшиликка буюрадилар, ёмонликдан қайтарадилар. (Барча) ишларнинг оқибати Аллоҳнинг (измидадир)» [Хаж 41]

Халифа Умматни Ислом билан бошқаради ва кўл остидагилардан жавобгар. Росулуллоҳ айтадилар:

«الإِسْلَامُ وَالسُّلْطَانُ أَخْوَانٌ تَوْمَانٌ، لَا يَصْلُحُ وَاحِدٌ مِنْهُمَا إِلَّا صَاحِبِهِ، فَالإِسْلَامُ أَسْ وَالسُّلْطَانٌ حَارِسٌ، وَمَا لَا أَسْ لَهُ يُهْدِمُ، وَمَا لَا حَارِسٌ لَهُ ضَانِعٌ»

«Ислом ва султон эгизакдир. Улардан ҳар бири иккинчиси билангина яроқли ҳолда бўлади. Ислом устундир, султон эса қўриқчидир. Устуни бўлмаган нарса бузилиб кетади, қўриқчиси бўлмаган нарса зое кетади» (Дайламий ибн Аббосдан ривоят қилган). Султон Аллоҳнинг ердаги сояси бўлиб, мазлумлар у ердан паноҳ топади. Қашқандий айтади: «Халифалик Ислом қўргони, фуқароларининг жонажон макони, чорваларининг яйловидир. У динни сақлайди, ҳимоя қиласди ва Ислом дахлсизлигини қўриқлади, унда халқ таскин топади. У хадларни ижро қиласди, номуслар топталиши олдини олади ва уни сақлайди, насаблар бузилиб кетишидан сақлайди. Душманлар кирадиган

тешикларни қолдирмайди ва ҳаромдан сақлайди, натижада фуқаролар қийналмайди».

Уммат Халифалик қулатилгандан бери шу маъноларни топа олмаяпти ва шон шарафини, ҳамда бошқа халқлар устидан ҳукмронлик қилиш ҳаловатини йўқотди. Шунингдек нусрат, зафар ва имконият бериш каби маъноларни ҳис қилмай қолди. Ваҳоланки, Аллоҳ Таоло бизга шундай хитоб қилмоқда:

﴿كُنْتُ حَيْرَ أَمَّا أُخْرِجْتُ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَاوُنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ﴾

«(Эй Уммати Мұхаммад), одамлар учун чиқарилған Умматларнинг энг яхиси бўлдингиз. Зоро сиз маъруфга буюрасиз, мункардан қайтарасиз ва Аллоҳга имон келтирасиз» [Оли Имрон 110]

Аллоҳ бу Умматни шундай бўлишини яъни Аллоҳнинг шариатини ҳакам қилиши ва давлатини барпо қилишини хоҳлади. Бундан ташқари бу Умматнинг гояси мол дунё ва бойлиқдан иборат бўлиб қолмаслигини хоҳлади. Чунки саҳобалар бу динни олиб чиқар экан юксак рисолат ва буюк мақсад, яъни инсониятни ушбу дин билан кутқариш йўлида жон ва молни беришди. Аввалги мусулмонлар дунё зийнатларини арзимас деб билардилар. Суҳайб ғани Курайш йигитлари Мадинага ҳижрат қилишдан қайтариш учун қувиб боришганида уларга шундай деди: «Бир неча уқия тилла берсам ўз йўлимга қўйиб юборасизларми? Шунда улар ҳа деб жавоб беришди. Суҳайб уларга бойлигини яширган жойини айтиб берди. Ресул ғани олдига келгач унга эй Абу Яхё савдоининг қандаям фойдали бўлди дедилар. Суҳайб: Эй Аллоҳнинг Ресули сизга ким хабар берди, ахир мендан олдин бирортаси сизга келмадику деди. Ресуллроҳ эса: У Жаброил ғанидир. У ҳақида ушбу оят нозил бўлган эди:

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ أَبْتِغَاءَ مَرَضَاتِ اللَّهِ وَآللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعَبَادِ﴾

«Одамлар орасида Аллоҳ ризолиги йўлида ўз жонини берадиган зотлар ҳам бор. Аллоҳ бандаларига гамхўр, меҳрибондир»

[Бақара 207]

Юртлар фатҳ қилиниб, давлат кенгайгач халқ ва умматлар орасида Ислом шон шуҳрати, қуввати, одиллиги ва рисолатининг яхшилиги ёйилди. Шунингдек, Ислом қаерга етиб борса одиллик, хавфсизлик, тинчлик оммалашди. Ҳатто айрим насронийлар мусулмонларни уларнинг юртларига келиб одиллик билан бошқаришларини талаб қилишди. Мана масалан Шом насронийлари Абу Убайдадан уларнинг юртларига келиши ва Румликлар зулмидан озод қилишини талаб қилган эдилар.

Исломни қабул қилган халқларнинг йўналиши тамомила ўзгарди, чунки оламни хидоят ва эзгулик бошқарадиган бўлди. Исломий давлат ер юзидағи биринчи давлатга айланди. Душман дўстдан олдин Исломий Умматнинг рошид Халифалик соясидаги мартабаси ва юксак ахволига гувоҳ бўлди. Американинг собиқ президенти Никсон ўзининг «Америка ва қулай фурсат» номли машхур китобида шундай жумлаларни келтиради: «Ўрта асрларда Фарб ҳориб чарчаган пайтда у ерда илмий ҳаракат бошланди. Бу ҳаракатда исломий ҳазоратнинг катта таъсири бўлди. Чунки исломий ҳазорат ўзининг олтин даврини бошдан кечираётган ва илм, тиббиёт ва фалсафа ривожига улкан хисса қўшган эди». Буларнинг барчаси ушбу рисолатнинг ва бу рисолатни куч билан оламга олиб чиқаётган давлатнинг буюклигига далилларид.

Аммо Халифалик давлати йўқолгач, Уммат ўз етакчиси ва қўмондонини йўқотди ва тўлқинлар уни барча томондан урадиган денгизга тушиб қолди. У элликдан ортиқ давлатларга бўлинib кетди. Душманлар унга ҳар томондан итлар каби ташланди. Исломни тугатиш ва унинг ҳовлисини ичкарисида ҳам ёйилишини тўсиш учун ҳар хил ҳийла қилди. Душман Исломга қарши унинг ҳовлиси ичкарисига ҳужум қилди ва молларини тортиб олди, номусларини тўқди. Муқаддас нарсалар оёқ ости қилинди, натижада Исломий Уммат дунё халқлари ичида энг камбағал, хор ва баҳтсиз Уммат бўлиб қолди... Иш бу зулм, зўравонлик, ҳукмронлик ва битта қитъадаги парчалаш, бўлиниш, кўчиб кетиш, модда ортидан қувиб, ҳамда Умматни мусибатлаган жирканч ҳолатлардан кочиб Фарб қучогига ўзини отишдан ташқари портлаш даражасига етди. Араб баҳори қўзғолонлари ҳам бир неча тоғут қулаганига қарамай халқнинг фасод, зулм, истибод, ажнабийга қарамлик каби иллатларни тугатиш олдидаги интилишларини рўёбга чиқармади.

Бу бузук режимларни улоқтиришдан ҳоким шахсларни ўзgartiriш кўзланмайди. Балки инсонлар чиқарган ботил низомларни ўзgartiriш ва унинг ўрнига раббоний Ислом низомини қўйиш кўзланади. Шунда малай ва кўр ҳокимларнинг сиёсий ҳаётда Фарб низомларига қарамлигидан Уммат бошдан кечираётган мусибат ва қайгуларга чек кўйилади. Бу ишлар рўёбга чиқиши учун одамларга манфаат келтирадиган, Уммат кувватини натижали шаклда йўналтирадиган ва файратни кучайтирадиган, онгли, содик ва холис мабдай етакчилик керак. Шунингдек Уммат ақидаси ва сакофатидан балқиб чиқсан сиёсий фикрга эга, ҳамда Умматнинг орзуларини рўёбга чиқарадиган ва унинг

аламларини Ислом хукмлари билан муолажа қиласидиган ва мурожаат қиласидиган жойи буюк Ислом мабдаси бўлган етакчилик керак.

Кофири Фарб куну тун бизга ҳийла қиласиди. Уммат Тунис, Миср, Ливия ва Шомда исломий бошқарувни талаб қилиб чиққандан бери ҳийлани янада кучайтириди. Уммат Исломга қайтишни хоҳлаяпти, чунки у сон саноқсиз балоларни тотди ва тоқат қилиб бўймас дўзахда яшади. Уммат устидан энг разил одамлар ҳокимлик қилди ва у хор ҳаётда яшади. Ҳисоб китоблар уни қанчалик ёмон ахволга етиб борганини айтиб турибди. Уммат юртларимиздаги Фарб хукмронлигидан озод бўлиш ҳакида фикрлаган пайтда янада ёмонроқ ҳолатга тушди. Чунки ҳаддидан ошган ҳокимлар душманларга қўшилишди ва уларнинг қўлидаги ўткир қиличга айланышди, Умматга қарши фитнада уларга шерик бўлишди. Бунга ёрқин мисол улар Ироқда Америка бошчилигидаги халқаро коалицияга қўшилишди, Яманда Саудия бошчилигидаги халқаро коалицияни пайдо қилишди. Шунингдек Уммат томонидан бўладиган ҳар қандай ўзгартиришни тийиб кўйиш учун араб давлатлари қўшма кучларини ташкил қилишга чақиришди... Буларнинг ортида Америка бошчилигидаги Фарб турибди.

Бу оғир тўлғоқ даври бўлиб, Ислом давлати туғилиши ва Аллоҳнинг изни билан тонги отиши билан тугайди. Биз Шом юртларидағи муборак қўзғолонни Ислом душманлари эгаллаб, буриб юбора олмайди деб умид қиласиз. Шунингдек мусулмонларнинг Суриядаги саботи ва қўзғолончиларнинг фидокорлиги Американи муваффақиятсизликка учратади ва унга талофат етказади деб ўйлаймиз. Бундан ташқари одамларни курол ва маблағга бўлган эҳтиёжидан фойдаланиб қўзғолонни фарблик хўжайнлари фойдасига буриш учун ҳаракат қилаётган малай ҳокимлар умидини пучга чиқаради деб ўйлаймиз... Аллоҳдан уларнинг ҳийлаларини барбод қилишини сўраймиз.

Бу қўзғолонларни ҳарбий етакчи эмас, сиёсий етакчи бошқариши лозим, чунки ҳар бирининг ўз соҳаси бор. Бу ерда кучли давлат барпо бўлиши талаб қилинади. У барпо бўлгач, аввалгидай оламдаги энг буюк давлатга айланади, ҳақиқатни рўёбга чиқаради, ботилни йўқ қиласиди, мустамлакани юртларимиздан чиқаради. Шунингдек Фарб юртларимизга қотиллик, зулм ва бойликларни талон-тарож қилиш каби иллатларни ёйган бўлсада, уларнинг юртларига хидоят тарқатади... Бу давлат Ислом азизлиги билан азиз бўлади ва ҳар

қандай малайлик ва васийликдан узоқ, мустакил ва кучли давлат бўлади. Фарб мана шундан қўрқади ва унинг гина ва адоватга тўла тили такрор ва такрор шу ҳақда гапирмоқда. Фарб кучи борича бу давлатни туғилишидан олдин йўқ қилишга харакат қиляпти. Лекин Фарбга йўл бўлсин, чунки Исломий Уммат Аллоҳнинг ёрдами ва ҳақ ваъдаси билан яқин кунларда ғалабага эришади.

﴿إِنَّا لَنَصُرُّ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يُقُومُ الْأَشْهَدُ﴾

«Албатта Биз пайгамбарларимизга ва имон келтирган зотларга ҳаёти дунёда ҳам, гувоҳлар (ҳозир бўлиб) турадиган Кунда (қиёматда) ҳам ёрдам берурмиз» [Фофири 51]

Бизнинг юртларимиз дунё нефт захираларининг тахминан 70 %га эга, дунёнинг нефтга бўлган эҳтиёжини 38 %ини ишлаб чиқади ва табиий газ захираларининг 40 %ига эга. Шунингдек турли ер ости бойликларидан иборат хом ашё захирасига эга. Бу нарса ушбу юртларни мумтоз саноатга, хусусан, ҳарбий саноатга эга давлат бўлишига ва дунёдаги ҳарбий жиҳатдан энг бой давлат бўлишига кифоя қиласди. Аммо қишлоқ хўжалик соҳасида мусулмон юртлар кенг унумдор ерларга ва йил бўйи турли озиқ овқат маҳсулотларини ишлаб чиқарса бўладиган иқлимга эга. Шунингдек бу юртлarda ўз эҳтиёжини тўса оладиган органик бойликка ва камчиқимли экспорт ва импорт амалиётларини бажаришда қўл келадиган денгиз ва дарёлар бор. Аммо инсоний имкониятлар соҳасида Исломий Уммат бошқа умматлар ичидаги энг кўп сонлисиdir, айниқса фуқаролари ичидаги ёшлари кўпидир. Улар эга бўлган ақида уларни фаолият қилиш, касб қилиш ва ризқ излаш ва юртни обод қилиш йўлида яратувчанлик ва моҳирлик қилишга ундайди. Булар Умматни рақибсиз биринчи уммат бўлишига олиб боради.

Хотима сифатида айтамизки: Рошид Халифалик давлатини барпо қилиш учун муҳит ҳар қачонгидан кўра бугун тайёрдир. Чунки бу Уммат Аллоҳнинг розилигига интилмокда ва зулм, зўравонлик, репрессияга қарши қўзғолонлар ўз кучи ва йўналишини кўрсатди. У пайгамбарлик минҳожи асосидаги Рошид Халифаликни барпо қилиш орқали ер юзида динни ўрнатишга харакат қилишдир. Аллоҳ уни ушбу Умматга юклаган буюк фарзdir.

﴿وَفِي ذَلِكَ فَلَيَتَّخَافَسِ الْمُتَنَفِّسُونَ﴾

«Бас, баслашувчи кишилар (мана шундай мангу неъматга етиши йўлида) баслашинглар» [Мутоффифун 26] □

ҒАРБ ИСЛОМГА ҚАРШИ КУРАШМОҚДА ВА УНИНГ ҚАЙТИШИДАН ҚҮРҚМОҚДА

**Мұхандис Ҳасбуллоҳ Нур Сулаймон
Хартум – Судан**

Яқында Вашингтонда бўлиб ўтган экстремизмга қарши кураш бўйича олий даражадаги учрашувда президент Барак Обама нутқ сўзлади. Президент унда сиёсий ва диний етакчилардан ва фуқаролик жамияти етакчиларидан мусулмонлар орасида тарқалаётган экстремизм ва террорга қарши курашишни талаб қилди. Президент унда бир неча ўринларда ва турли иборалар билан Исломга душман эмаслиги ва унга қарши уруш қилмаётгани ҳақида гапирди. Франция президенти (Чарли Эбдо) ҳодисасидан сўнг унга тақлид қилди, матбуоти тиним билмай Росууллоҳни сўқаётган Дания президенти ва Британия бош вазири ҳам Обамага тақлид қилиб Исломга душман эмасликларини айтишиди.

Ғарб Исломдан қўрқиши янгилик эмас, у Ислом билан куфр ўртасидаги кураш бошлангандан бери мавжуд. Бу душманчилик салиб юришлари даврида бир нуқтага марказлашди. 1095 йил Клермонт жамиятида салибчилик урушини қўзғаган Урбан иккинчи шундай дейди: «Эй масиҳий аскарлар: «Сизлар муқаддас ерларга бориб, у ерларни ёвуз кимсалардан озод қилинг. У ерларга бориб, қўлингизни мусулмонлар қони билан ювинг». Балки бу Италиялик аскарнинг айтган қўшиғи Исломга бўлган адоватни ифодалаётган бўлса керак. Унинг қўшиғида шундай мисралар бор эди: «Эй онажон дуо қилинг, йигламанг, балки кулинг ва ўйлаб қўринг, мен Триполига шоду хуррам ҳолда кетяпман. Мен яқинда Ислом дини билан ҳисоб китоб қиласман ва кучим етганича Қуръонни йўқ қилиш учун урушаман». Бу адоват авлоддан авлодга ўтадиган ва ота фарзандига мерос қолдирадиган бўлди.

Ғарбликлар бу динни қайтишидан қўрқишлири ушбу адоватни марказлаштириди ва янада аланталатди. Ёзувчи, муфаккир ва сиёсатчилар ҳам шу адоват билан қуролланди. Ғарбдаги янги ва қадимдаги матбуот вакиллари уни тарқатишда ёрдам беришди. Бунга мисоллар кўп бўлиб, Британиялик шарқшунос Монтгомери Уотт Лондонда чиқадиган Таймс журналининг 1968 йил март сонида шундай дейди: «Агар Ислом ҳақида муносиб гапни гапирадиган муносиб етакчи топилса, бу дин яна бир марта оламдаги катта сиёсий куч бўлиши мумкин». Профессор Жеб айтади: «Исломий ҳаракатлар одатда даҳшатли ва ҳайрон қолдирадиган даражада ривожланиб кетади. Кузатувчилар уларнинг белгиларини кўрмай ва ҳатто шубҳаланмай туриб,

портлаб кетади. Бу ҳаракатларга етакчилар, яъни янги Салоҳиддинлар етишмайди». (Истроил) давлати асосчиси Бен-Гурион айтади: «Биз учун энг қўрқинчли нарса араб дунёсида янги Мұхаммад пайдо бўлишидир». Португалиялик собиқ диктатор Антониу Салазар айтади: «Мусулмонлар дунё низомини ўзgartиришганда бизнинг ҳазоратимизга ҳақиқий хатар туғдиришиади». Бир журналист ундан: «Лекин мусулмонлар ўз келишмовчилик ва низолари билан бандку» деб сўраганида, У: «Уларнинг ичидан бир киши чиқиб, шу келишмовчиликларни биз томон буриб юборишидан қўрқаман» деб жавоб берган эди. Паул Шмидт лўнда ва тушунарли килиб шундай деган эди: «Ислом эртанги куннинг оламий кучидир». Франция ташқи ишлар вазири Бидо Франция парламентига ташриф буюрганда, ундан Марокашдаги жангларга чек қўйишни талаб қилишган эди. Шунда у: «Бу ой ва салиб ўртасидаги жанг» деб жавоб берган эди.

Шундай қилиб Америкаликлар Исломга нисбатан очик адоват қила бошладилар ва унинг қайтишидан қўрқмоқдалар. 1967 йилгача президент Жонсоннинг Ўрта Шарқ ишлари бўйича маслаҳатчиси ва лойиҳалаштириш бўлими раиси Ростоу шундай эслайди: «Биз шуни яхши билишимиз керакки, биз билан араб халқлари ўртасидаги келишмовчиликлар давлат ёки халқлар ўртасидаги келишмовчилик эмас, балки у исломий ҳазорат билан масиҳий ҳазорат ўртасидаги келишмовчиликдир. Ислом ва масиҳийлик ўртасидаги кураш ўрта асрлардан бери тўхтамаган ва бугун ҳам турли суратда давом этмоқда. Ислом бир ярим асрдан бери Ғарб ҳукмронлигига бўйсунди ва исломий мерос масиҳий меросга бўйсунди. Тарихий воқеалар шуни кўрсатяптики Америка Ғарб олами, фалсафаси, ақидаси ва низомини тўлдирувчи бир бўллагидир. Бу нарса Американи исломий Шарқ оламига душман қилиб қўяди. Америка Исломга душман бўлганлар сафида, Ғарб олами ва сионистлар тарафida туради». Собиқ президент ва стратегия бўйича муфаккир Ричард Никсон ўзининг «Америка ва қуляй фурсат» китобида шундай дейди: «Америкаликлар тасаввурида мусулмонларга бўлган адovat жуда юкори, уларнинг аксарияти мусулмонларни маданиятсиз, конхўр ва мантиқсиз деб билишади. Улар Мұхаммад ва унинг тобелари Ислом динини Осиё, Африка ва Европага қилич билан ёйишган деб эътиқод қилишади. Шунинг учун аксар Америкаликлар ҳар бир мусулмонга душман сифатида қарайди. Америка фуқароларининг зеҳнида исломий олам ҳақидаги тасаввурдан кўра хунукроқ тасаввур йўқ. Айrim кузатувчилар Ислом ва Ғарб бир-бирига душман, Ислом яқинда

таракқий топган геосиёсий кучга айланади, мусулмонлар одам сони ва моддий имкониятларининг кўплиги туфайли катта хатарга айланадилар, деб огохлантирмоқдалар. Мусулмонлар Фарбга қарши кўзгалиш учун бирлашадилар, Фарб эса исломий оламнинг хатарли адоватига қарши чиқиш учун Москва билан бирлашишга мажбур бўлади».

Уммат журналисти ёзишича бир журналист президент Рейганга шундай савол йўллаган: «Байрутда бўлаётган комедия қачон тугайди ва қачонгacha қон оқади?». Шунда президент ғурур билан «Биз салибчилар эканмиз, мусулмонлар билан яҳудийлар ўртасидаги тўқнашувларни тутатишимиз ва Ливандаги Масих авлодларини бетайин мусулмонлардан ҳимоя қилишимиз керак», деб жавоб берган эди. Аммо салиб урушини эълон қилган кичик Буш 2003 йил 29 январда конгрессдаги нутқида шундай деган эди: «Афғонистондаги уруш ниҳоялаб борар экан, олдимиизда ҳали йўл узоқ. Биз ҳали кўп араб ва исломий давлатларни кезишимиз, ҳар бир араб ва мусулмонни қуролсизлантиришимиз керак. Шунингдек улар соқолларини олиши, даҳрий ва муросасоз бўлиши, Американи севиши ва аёлларининг юзи очилишига мажбуралашимиз керак».

Ёзувчи ва муфаккирлар ҳам бу ишга ўз ҳиссаларини қўшишди. Гарвард университетидаги «Фарбдаги Ислом» программаси мудираси Жоселин Цезари Гарбнинг Исломдан қўрқиши сабабларини ёритар экан шундай деган эди: «Ислом Фарб билан моҳиятан уруш алоқасидадир, уларнинг ҳар бири «бикинига қарши паранжи» асосида ўзини ҳимоя қиласди. Бу нарсадан Исломдан қўрқаётгандар ҳам исломий ақидапарастлар ҳам баб-баравар фойдаланишади. Бу сиёсий ва сақоғий соҳалардаги икки позициянинг асосий келишмовчилигини, хусусан аёлга нисбатан қарашларидаги келишмовчилигини янада оширади». Доктор Карен Армстронг айтади: «Биз ёдга олишимиз керак бўлган нарса шуки Фарбдаги Исломга қарши адоват тамоилии уйғониш ва салиб юришлари асрида шаклана бошлаган Фарб қийматларининг бир қисмидир».

Таникли ёзувчилардан бўлмиш инглиз саркардаси «Глабб» (1897-1986) айтади: «Фарб бу динда ақидавий ҳазорий душманни кўради, чунки у Аллоҳга бўлган мухаббатни инсонга бўлган мухаббатдан устун қўяди, ҳамда инсонни тавҳид мафкураси атрофида айланишини хоҳлайди. Айни пайтда Фарб инсон ва унга ибодат қилишни муқаддаслаш мафкурасини ёқлайди. Шундай экан

Ислом масаласи бойлик ва етакчилик борасидаги рақобат эмасдир».

Ал-Жазира канали, «чегарасиз» кўрсатуви, 2015 йил 25 феврал чоршанба сонида Олмониялик журналист ва сиёсатчи доктор Юрген Тоденхофер ғарблик сиёсатчилар (бўлиб ташла, хукмрон бўласан) сиёсатига ишонишлари ва араб, ҳамда исломий давлатлари ўртасида уруш қурбонларини кўпайтиришга харакат қилишларини тасдиқлаган. Шунингдек бу давлатлар бирор рол ўйнашга кучи етмаслигини гапирган. У айтадики: «Биз кучлимиз, чунки ҳамкормиз, араблар эса заиф, таркоқ ва бир бирига каршидир. Ғарб сиёсатчилари хусусан Эрон билан бирлашиш учун стратегия ва имкониятларни қидириши керак. Чунки у араб ва эронийлар ўртасида уруш қўзғалиши учун Ғарбга қўл келади». У кўшимча қилиб шундай дейди: «Тарих араб давлатлари бирикса кучли бўлишларини исботлаган».

Охирида ёзувчи ва стратегик муфаккир, дунёдаги энг олий университетлардан бўлмиш Ғарвард университетида яrim асрдан кўпроқ вақт дарс берган, ҳамда китоблари аксар Америкалик сиёсатчилар наздида стратегик жихатдан мўътабар ҳисобланадиган Сэмюэл Хантингтоннинг (Ҳазоратлар жанги) номли китобидан иқтибослар келтирамиз. Хантингтон ўз китобида шундай эслайди: «Жаҳон урушларининг келажагини билиш давлатлар эмас, ҳазорат ва сақоғатларни ўрганиш билан бўлади». Хантингтон Ғарб ҳазоратига асосан Хитой ва исломий ҳазоратлар томонидан рақобат бўлиши тўғрисида айтган эди.

Хантингтон 2001 йил ўн биринчи сентябр воқеаларидан сўнг, ўзининг «Мусулмонлар уруши асли» номли мақоласини ёзди. Бу мақола кейинроқ 2011 йил декабрда Нью-Йорк Таймс газетасида нашр қилинди. Муаллиф унда ҳазоратлар уруши китобидаги фикрларини такрорлаб, мусулмонлар уруши йигирма биринчи асрда жиддий тус олишини таъкидлади. У айтадики: «Мусулмонлар бошқаларга қарши уришганидек бир-бирлари билан ҳам урушади, бундай хусусият бошқа ҳазорат вакилларида йўқ. Мусулмонларнинг урушлари халқаро урушларнинг асоси бўлган совуқ уруш ўрнида бўлиб қолди. Булар террорчилар, гурухлар, қароқчилар ва давлатлар ўртасидаги урушлардир. Бу урушлар баъзида зўравонлик тусини олиб, Ислом билан Ғарб, ёки Ислом билан олам ўртасидаги урушгача етиб боради». Хантингтон Ислом ҳақидаги нуқтаи назарини йигирма икки жойда шарҳлаган бўлиб, биз тасаввурни ёритиш учун баъзиларини келтирамиз.

— Мусулмонларда динга бўлган садоқат биринчи ўринда туради. Чунки миллийлик мафкураси хокимият ва муҳаббатни Аллоҳга берадиган мафкурага зиддир. Уммат мафкураси давлатнинг миллий бўлишини қабул қилмайди.

— Йигирманчи асрдаги Ғарб демократияси билан марксизм ўртасидаги кураш Ислом ва масиҳийлик ўртасидаги чукурга таққослаганда сатхий ва арзимас бўлиб қолади.

— Ғарбга нисбатан асосий муаммо исломий ақидапарастликда эмас, балки Исломнинг ўзиладир. Чунки у бошқа ҳазорат бўлиб, унинг ҳалқи Ислом сақофати ва фикрини қабул қилган.

— Мусулмонлар Исломга зид деб ўйлаган нарсани, агар у замонавий нарса бўлса ҳам қабул қилишмайди. Улар Исломни заифлаштиради деб ўйлаётган янгиликдан кўра кучли Исломи билан қолоқ бўлиб яшашни афзал билишади.

— Ислом Ғарбнинг сақланиб қолишини шубҳа остига қўядиган ягона ҳазоратдир. Бернард Льюис айтганидек буни камида икки марта қилган.

— Америкада ташқи ишлардан хабари бор ўттиз беш минг зиёлидан: исломий уйғонишнинг Ғарбга ҳатари борми? Деб сўралганда сўралганларнинг 61 %и «Ҳа» деб жавоб берган.

Аммо ғарблик кофириларнинг қадимгию ҳозиргисининг Исломга бўлган адоватига далил бўладиган воқеа ва ҳодисаларнинг саноғи йўқ. Бугунги ҳодисалар улар ҳакида муфассал гапиришга ўрин қолдирмайди. Халифаликнинг қулатилиши, исломий оламнинг барчаси мустамлакага айланиши ва бойликлари талон-тарож қилиниши ҳакида тарих китоблари батафсил ёзган. Аммо биз бугун гувоҳи бўлиб турган Босния, Герцеговина, Чеченистондан тортиб Афғонистон ва Ирок урушигача... ва (Араб баҳори) қўзғолонларига Ғарб аралашуви натижасида содир бўлган қотилликларни санасанг сочинг оқаради. Шунингдек улар Фаластиндаги хунук жиноятларга сукут сақлашди, 1942 йилдан бугунги кунгача ўлганлар сони Фаластиналларга тенг. Бирма мустақил бўлгандан сўнг, инглизлар фитнаси туфайли мусулмонларга жирканчли жиноятлар қилинди. 1942 йил бутпаратлар томонидан юз минг мусулмон ўлдирилди. Бундай катлиомлар 1949, 1955, 1962, 1978 йилларида ҳам бўлди. Охиргиси 2012 йил бўлиб, унда мусулмонлар тириклайн ёқилгани, гўдаклар оналари кўзи ўнгидаги бўғимларидан кесиб юборилганини ўз кўзимиз билан кўрдик. Лекин инсон хукуқлари ва майда миллатлар хукуқлари жарчилари бутпаратларнинг террори ҳакида деярли сўз очмади. Бундан ташқари Марказий Африкада

французлар билан тил бириктириб амалга оширилган ва биз гувоҳи бўлган мусулмонни сўйиб, гўштини ейишлари накадар жирканч жиноятлар бўлди... Мусулмонларга ҳеч ким кўз ёш тўкмади.

Аммо Европадаги бугунги партиялар сайловчилар овозини олиш учун Исломга бўлган адоватини ишга солмоқда ва улар Исломга нисбатан канчалик адоватда эканини кўрсатишида мусобақалашмоқда. Охирги сайловларда Францияда бўлиб ўтган воқеалар бунга яққол мисол бўлади. Франциялик мэр шаҳардаги таълим муассасаларида ўқиётган ўқувчи ва талабаларни бир хил овқат ейишга мажбурлайдиган қарор чиқарган. Унга кўра ўқувчи ва талабалар берилаётган балиқдан тайёрланган овқат ўрнига ҳафтанинг барча кунлари чўчқа гўштидан бўлган овқатни ейишга мажбур қилинган.

Шунингдек Франциянинг собиқ президенти ва Халқ ҳаракати иттифоки партияси раиси шаҳардаги муҳожир мусулмонлар яшайдиган кварталга келиб, мэрни қўллаб-қувватлашини билдирганда оловга керосин сепишиди. Улар мусулмон муҳожирларни ё шу конунни қабул қиласизлар, ёки фарзандларингизни хусусий мактабга беринглар дейишганида ўз адоватларини намоён қилишди. Халқ ҳаракати иттифоки партияси бош котиби ва ирқчиликка қарши кураш ҳақидаги тадқиқотлари билан танилган Лоренс Фокер илмонийлик хусусида маҳкам туриш зарурлиги ҳақидаги Саркозининг баёнотини қўллаб-қувватлашга шошилди. Марин Ле Пеннинг партияси ҳам шу позицияда эканини билдириди. Бош вазир Мануэль Вальс ҳужумлар оқибатида шу нарса аниқ бўлдики Францияда ижтимоий ва ахлоқий жиҳатдан бошқача фикрлайдиганлар мавжуд экан деб айтган. Бош вазир бу билан (исломий фашизм) номли нарса борлигига ишора қилган.

Аммо Исломга қарши уруш ҳолатини инкор қилаётган Обамадан Ўрта Шарқ минтақасининг ўзида жойлашган ҳарбий база ва иттифоқлардан мақсад нима? Нима деб жавоб берар экан. Куйида ушбу база ва иттифоқлардан намуналар келтирамиз:

– Баҳрайндаги Жуфайр ҳарбий баъзаси. У поитахт Манамадан беш мил жануби шарқда жойлашган. Баҳрайн араб давлатлари ичida Американинг мудофаа вазирлиги ва хавфсизлик идоралари билан энг кўп ҳамкорлик қиладиган давлат ҳисобланади. Шунингдек у ерда Американинг қурол аслаҳа сақлайдиган доимий ҳарбий баъзалари бор. 1993 йил 1 апрелдан бошлаб марказий қўймондонликка тобе денгиз флоти бош қароргохи марказий

минтақага жойлаштирилди. 11 сентябрда еттита ҳарбий иншоот бўлган бўлса, ҳозирда бир юз ўнта ҳарбий иншоотлари ишламоқда.

— Аммо Қатар минтақада Америка инфраструктураси қурилишига меҳмоннавозлик қилияпти. Чунки 2002-2003 йиллари Саудиядаги ҳарбий ҳаво баъза Қатарга кўчирилди ва у ерда ҳозир бир неча ҳаво баъзалари мавжуд. Тўқсонинчи йилларда минтақадаги энг кўп Америка қурол аслаҳаси сақланадиган давлатга айланди. Шунингдек Америка қуролли кучларига қарашли техникаларни сақловчи йигирма еттита бинони ўз ичига оладиган комплекс қурилди. 11 сентябрдан олдин Америкага тегишли тўртта минтақа ва йигирма тўртта иншоот бор эди. Шу тарзда давом этсак кўп базаларни санаш мумкин, лекин ҳозир унинг мавриди эмас.

Бу ерда ушбу маълумотлар олинадиган олтитадан кўп манбалар бўлиб, (улар ҳарбий фонд, тадқиқотлар учун араб фонди, Ўрта Шарқдаги Америка сиёсати, 1981 йил араб тадқиқотлари фонди, Америка сиёсатидаги араблар ватани ва 2002 йил бирлашган араб тадқиқотлар маркази)дир.

Араб баҳори қўзғолонлари бошланиши билан бу адоват янада тиниклаша бошлади. Улар бунда ақлдан озай дейишиди ва бу халқ харакатини бўғиб ташлашга бел боғлашди. Америка президентлигига республика партиясидан номзод бўлган Стивен Кинг инқилобдан кейин Мисрга ташриф буюрган ва президент Сисий билан учрашган делегация таркибида бор эди. У айтадики: «Сисий мусулмонлар мағлубиятини юз йилга чўзадиган режанинг бир қисмидир». Аммо Тони Блэр Сисийни қўллаб-кувватлаши ва Фарб Сисий ёрдамидан яхши позицияни танлади деб баҳолашини таъкидлаганидан кейин, шундай дейди: «Президент Сисий Ислом билан сиёsat ўртасидаги алоқани яхши кўра оладиган кишилардан». Бунда у Сисий Исломни сиёсатлаштиришга қарши эканига эътибор қаратиб, исломий бағрикенглик тамойилларини мустаҳкамлашга ҳаракат қиласди. Тони Блэр Блумберг фондида қилган нутқида яқин келажакда бу минтақада экстремист мусулмонлар қарор топиши ҳақида гапирган эди. Шунингдек араб баҳори замонавийлик рухи, яъни плюралистик жамиятлар, эркин иқтисод ва глобализм тарафдорлари билан битта динга ишонадиган ва фақат угина тўғри деб биладиганлар ўртасидаги тўлғоқ босқичидадир деган.

У яна мен бундай фикрдагиларни танқид қиласман, чунки улар ўзгартиришга қодир бўлмаган сиёсий назария хукмронлик қиласдиган жамият қуришга ҳаракат қилишади, деган. Кофиirlар

кўзғолонларга бундай фикрда қарашлари уларни мазкур жиноятларни қилишга етаклади ва жиноят килаётганларга жим қараб турадиган қилиб кўйди. Мисерда бир кечанинг ўзида Иттифоқ майдонида беш минг атрофида одам ўлдирилди, кирк мингдан кўпроқ одам қамоқقا ташланди. Битта судья бешта суд жараёнида тўрт минг икки юзта одамни ўлимга хукм қилган. Аммо Сурияда эса юз минглаган одамлар ўлдирилмоқда, қамалмоқда ва миллионлаб одамлар юртдан қочиб чиқиб кетмоқда. Америка буларга қарамай Башар Асаднинг рақибларини катл қилиш учун иттифоқчиларни йифмоқда. Яман ва Ливияда биз гувоҳи бўлаётган фуқаролик урушларини алангалишилар бунга ёрқин далилдир.

Обама ва бошқа Ғарб сиёсатчилари шулардан кейин ҳам уларни Исломга душман эмаслигига ишонишимизни хоҳлашяптими, ваҳоланки биз эртаю кеч уларнинг қалбларидағи яширин сирларини ошкор қилиб берадиган Аллоҳнинг оятларини тиловат киляпмиз. Аллоҳ Таоло айтади:

«إِن يَتَقْفُوكُمْ يَكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءٌ وَبَسْطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُمَّ بِاللُّسُوءِ وَوَدُوا لَّكُمْ تَكُفُّونَ»

«(Эй мўминлар), агар улар (мушриклар) устингиздан зафар топсалар, душманларингиз бўлурлар ва сизларга қўл ва тилларини ёмонлик билан чўзурлар (яъни сизларни ўлдирурлар, ҳақоратлар қилурлар). Улар сизларнинг яна кофир бўлишиларингизни истарлар» [Мумтахина 2]

«لَا يَأْلُونَكُمْ حَبَالًا وَدُوا مَا عَنْتُمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ»

«Улар сизларга зарар етказишда кучларини аямайдилар ва ёмон ҳолга тушишингизни орзу қиласидилар. Уларнинг сизларни ёмон кўришилари оғизларидан ошкор бўлди. Дилларидаги адоватлари эса янада каттароқдир» [Оли Имрон 118]

Эй мусулмонлар Ғарб сизга аниқ душман, уни душман деб билинг, ҳамда уни ерларингиз ва ҳаётингиздан чиқариб юборинг. Барпо бўлишига яқин қолган рошид Халифалик давлати Аллоҳнинг ёрдами билан улардан сизлар учун яқинда қасос олади. □

РАЙСУНИЙ УЙДИРМАЛАРИГА РАДДИЯ: ХАЛИФАЛИК ШАРИАТ ВА УНИНГ МАҚСАДЛАРИНИ САҚЛАШДА ЗАРУРИЯТЛАРДАН БИРИДИР

ХАЛИФАЛИК ЗАРУРИЯТ АРКОНЛАРИНИНГ ЭНГ БУЮГИДИР (3)

Маҳмуд Абдулкарим Ҳасан

Ўтган мақолаларимизда Райсунийнинг Халифаликнинг вожиблиги ҳақидаги субути ва далолати қатъий далилларни инкор қилиш, Халифаликни пастга уриш ва уни мақсадлардан эмас воситалардан деб ҳисоблаш орқали шариатга қилган бўхтонларини ёритдик. Бу сонда эса Райсунийнинг мақсадлар ҳақидаги илмни билмаслиги ва унда сохтакорлик қилгани ҳақида айтиб ўтамиз.

Бу мақолада яна Шотибий наздида Халифалик заруриятлардан ва шариатдаги энг буюк мақсадлардан экани аён бўлади. Буни тушунтириш ва тасдиқлаш учун шу манҳажни тушунишда керак бўладиган айrim нарсаларни тушунтириш керак. Демак фалон нарса заруриятларданми ёки йўқми деб айтишдан олдин заруриятнинг маъносини билиб олиш керак экан.

Ҳукмлардаги асллик иллатлашdir ва шариат фойдани олиш ва зарарни ташлаш асосида иллатланади дейдиган уламолар мақсадларни уч даражага бўлишган: заруратлар, эҳтиёжлар ва таҳсинотлар. Буларнинг ичida заруратлар энг олий даражадагиси бўлиб, Шотибий уни шундай таърифлайди: «Заруриятлар дунё ва динга манфаатли бўлган ишларни амалга оширишда керак бўлади. Заруриятларга амал қилинмаса дунё манфаатлари тўғри йўлида кетмайди, балки бузилади, безовталанади ва ҳаёт бекор ўтишига олиб келади. Охиратда эса нажот ва неъматдан қуруқ қолади ва пушаймонлик бўлади». Шотибий шу сифатларга кўра заруриятларни бирлаштириб, шундай дейди: «Заруриятлар бешта бўлиб, улар дин, жон, насл, мол ва аклни сақлашдир». Баъзилар уларга олтинчисини хам қўшган ва у номусни сақлашдир, баъзилар яна учтасини қўшган, улар инсоний ҳурмат, хавфсизлик ва давлатни сақлаш кабилардир.

790-чи ҳижрий йилида вафот этган Абу Исҳоқ Шотибий мақсадларни асослаб берган мумтоз уламолардандир. У ушбу манҳажнинг манба ва қоидаларини тузган бўлиб, бугунги кунимизгача шу хусусда таяниладиган асос ҳисобланади. Шу мавзуда баҳс қилган ва ёзганларнинг барчаси унинг

«мувофиқот» номли китобини ўкишади ва матнларини ўрганишади. Лекин уларнинг кўпчилиги, ҳатто катта қисми бу фикрларга ёт, уларни тушунишмаган, Шотибий айтганларини ва чекловларини чуқур англашмаган. Уларда бу фикрлар ҳақида илм ҳам йўқ. Уларнинг мақсади шариат хукмларини бузиш бўлиб, улар Шотибий, унинг китоблари ва фикрларини ўз мақсадларига етишда восита килиб ушлашади. Ўшалардан бири биз мақоламизда ишора қилган доктор Райсунийдир. Унинг «Имом Шотибий назидаги мақсадлар назарияси» китоби ҳам бўлиб, унинг мазмуни номига тўғри келмайди. Чунки унда Шотибий назидаги мақсадлар фикрини шарҳламаган, балки бу ҳақидаги ўзининг хато тушунчасини шарҳлаган. У ҳатто Шотибийнинг китобида ўзининг тушунчасига зид келадиган матнлар борлиги туфайли ва мақсадларни ҳужжат қилиб шаръий хукмларни бузилмаслиги ва уларни бекор қилинмаслиги мақсадида Шотибий қўйган чекловлар борлиги туфайли Шотибийнинг ўзига ҳужум қиласди. Улардан яна бири шайх Ганнушийдир. У ўзининг Шотибий ва Ислом ҳақидаги бўхтонлари билан тўла «Исломий давлатдаги умумий эркинликлар» номли китобида бўлар бўлмас нарсаларни ёзив, жиноят қилган. Мен буни Ал-Ваъй журналининг 88 сонида батафсил ёритганман.

Шотибий бу бешта заруриятлар бошқа кўп заруриятларни ўз ичига олиши ва ўша заруриятлар, ҳамда уларнинг мъиносидаги заруриятлар билан событ бўлишини айтган. Масалан Шотибий наздида динни сақлаш зарурий асл бўлса, ва у намоз, рўза, ҳаж ва икки шаҳодатни муҳофаза қилиш деганидир. Шулардан охиргиси муртадлик хукмини ўз ичига олиб, бу хукм заруриятдир, муртадлик эса буюк заарлардан. Булар дин арконлари бўлиб, улар дин ўрнидадир. Шотибий динни муҳофаза қилиш зарурий асл деган бўлса, бу мазкур арконларни ўз ичига олади деганидир. Унинг манҳажи бўйича динни муҳофаза қилиш зарурий асл бўлиши мазкур арконларни зарурий асл бўлиши билан ўз исботини топади. Бу нарса Шотибийнинг манҳажида шу арконларнинг хукмларини яхши англаш орқали содир бўлади. Шунингдек бу манҳажга кўра зарурият нима билан адогига етса, ўша нарса ҳам заруратдир. Бундан ташқари зарурат мъиноси заруратлардан бўлган ва бўлмаган нарсаларни ҳам ўз ичига олиши мумкин.

Шотибий наздида мақсад шуки уни Шореънинг мақсадилигини исботлайдиган даражада шариат талаби такрорланиши керак. Уни шаръий мақсад эканлиги исботлангандан кейин, заруратми, эҳтиёжми ё таҳсинотми буни ҳам шаръий далил билан ёки шу даражаларнинг шаръий қоидалари орқали тайин қилинади. Шунингдек мақсадлар ва уларнинг даражаларини тайин қилиш ақл ўлчовига ёки одамлар наздидаги фойда ва зарар ўлчовига ташлаб қўйилмайди. Кимки мақсадларни, Шотибийни ва унинг китобини ўрганаётган бўлса шу нарсаларни тушунишлари шарт. Шотибий заруратлардаги босқичлар ҳақида яна айтадики: «Бу уч босқич бири бошқасига хизмат қиласди», яъни ҳар бири мақсад бўлиши билан бирга бири бошқасига восита бўлади.

Шотибий айтади: «... Шореъ бундан ақллар фақат шаръий нусус билангина илғай оладиган нарсани ҳисобга олади, бу эса шариат жузъий нарсаларда далолат қилган нарсалардан кўпдир. Чунки ақллилар доим бу нарсаларни ақлий қарашларига қараб муҳофаза қиласдилар ва адолатсизлик ҳамда инсофсизлик йўлига юрадилар. Натижада тушунмаслик юзага келади ва бир манфаат бошқасини бекор қиласди, ёки бир қоидани ва ҳатто қоидаларни бузади. Шунинг учун шариат манфаат ва мутлақ адолат эътибори билан келган ва доимий манфаатлар, ҳамда уларга карши жиҳатларни баён қиласди».

Шотибийнинг: «...Тушунмаслик юзага келади...», дегани заруриятлар ақлий қарашлар билан ўлчанмайди маъносидадир. «... Шариат манфаат ва мутлақ адолат эътибори билан келган...», дегани шариат манфаат нима, адолат нима ва инсоф нима ва бошқаларни белгилаб беради маъносидадир. «... Доимий манфаат...» дегани шариат манфаатли деб белгилаган нарса абадий манфаат бўлади ва ўзгармайди, ҳамда зарар деб белгилаган нарса абадий зарар бўлади ва ўзгармайди маъносидадир.

Шотибий бу билан мақсадлар (яъни манфаатлар) фақат шариат олиб келган нарса билан белгиланади ва шарҳланади ва мақсадларнинг мартабаларини ҳам шариат белгилайди деяпти. У айтадики: «Шариатдан маълумки, бу беш зарурият барча миллатларга тушади ва заруриятларни бузиш энг катта заардир. Бунинг далили шуларни бузган кишига азоб бўлиши ҳақида хабар келганлигидир. Булар муртадлик, ноҳақ одам

ўлдириш, ўғирлик ва ароқ ичиш ва уларга белгиланган жазо ва охират азобидир. Унга ҳад белгиланган ва азоб ваъда қилинган ишлар шулар жумласидандир. Аммо ҳожиётлар ёки такмилиётлар (тўлдирувчи ишлар) бунинг акси. Чунки буларга азоб берилиши ва жазо қўлланиши ҳақида бирор нарса йўқ. Агар шундай бўлмаса у зарурият бўлади ва бу ўрганиш орқали аён бўлади.

Юқоридагилардан аён бўлишича заруриятлар мақсадлардан бўлиб, шариат уларни муҳофаза қилиш учун уларни бузган ва бажармаган кишига азоб ва маълум жазо белгилаган экан. Шундай экан шариат имом бўлмагани учун бирор азоб ёки жазо белгиламаган деб даъво қилаётган (мақсадлар бўйича олим) Райсуний Росулуллоҳ ﷺнинг:

«وَمَنْ مَاتَ وَلَيْسَ فِي عُنْقِهِ بَيْعَةً مَاتَ مَيْتَةً جَاهِلِيَّةً»

«Кимки бўйнида байъат йўқ холда ўлса жоҳилият ўлими билан ўлибди», деган қавлларига кўра халифага байъат қилмаган кишига Шореъ азоб белгиламаган бўладими?

Ахир Шореъ Халифага итоат қилишдан бош тортган кишини катл қилишга буюрган, чунки бу Халифалик бўлиши шарт деган ҳукмни бузишdir. Шунингдек, кимки уни бўлса, яхлитлигига путур етказса ёки Исломий давлатни бўлинниб кетишлигига сабабчи бўлса, бу ҳам Халифалик бўлиши вожибdir деган ҳукмни бузишга киради. Пайғамбар ﷺ айтадилар:

«مَنْ خَرَجَ مِنَ السُّلْطَانِ شُبْرًا فَمَاتَ فَمِيتَهُ جَاهِلِيَّةً»

«Кимки сultonни итоатидан бир қарич чикиб ўлса, жоҳилият ўлимини топибди».

«إِذَا كَانَ أَمْرُكُمْ جَمِيعٌ عَلَى رَجُلٍ وَاحِدٍ وَجَاءَ آخَرُ يُرِيدُ أَنْ يَشْقَ عَصَامُكُمْ، وَيُفَرِّقَ جَمَاعَتَكُمْ فَاقْتُلُوهُ»

«Битта амир итоати остида турганингизда бошқаси келиб уни талашса ва жамоатингизни бўлишни хохласа, уни ўлдиринглар».

«إِذَا بُوِيَعَ لِخَلِيفَتَيْنِ فَاقْتُلُوا الْآخَرَ مِنْهُمَا»

«Агар икки халифага байъат берилса улардан иккинчисини ўлдиринглар». Бу ҳадисларда азоблаш ҳақида хабар йўқми? Ахир Шотибий мақсаднинг энг баланд даражаси заруратлардир

деб белгилар экан, шу хабарларни асос сифатида ушлаган эдику!

Ахир Росулуллоҳ ﷺ

«إِنَّمَا الْإِمَامُ جُنَاحٌ يُقَاتَلُ مِنْ وَرَائِهِ وَيُتَّصَّى بِهِ»

«Имом бамисоли бир қалқондир. Унинг ортида туриб жанг қилинади ва у билан ҳимояланилади», деганларида имомнинг мартабаси ва аҳамияти буюклигини ва имом бўлмаса Уммат ҳимояланиладиган қалқонини йўқотиб қўйиши ҳақида айтмаганмиди?

Ушбу нусусларга биноан ва Шотибийнинг мақсад ва заруратлар ҳақидаги манҳажига кўра Халифалик зарурий мақсадлардан бўлади. Шунингдек Халифалик бўлса, мутлақ манфаатлар рўёбга чиқади, агар у йўқолса у туфайли азоб бўлади.

Шотибий мақсадларни даражаларини тайинлаш ёки шу мақсадларни муҳофаза қилиш учун, кўзланган амалларни қилиш учун коидаларни тушунтириб шундай дейди: «Шариатдаги буйруқлар битта йўналишда бўлмайди ва битта мақсад сари йўналмайди. Заруратларга бўлган буйруқлар эҳтиёж ва таҳсинотларга бўлган буйруқлардек эмас». Сўнг яна айтади: «Бу ердаги қоида шундан иборатки, ҳар бир буйруққа қаралади, яъни унда зарурият талаби борми ёки эҳтиёж ёки таҳсинот талаби борми? Агар зарурият қисмидан бўлса яна қаралади, агар бу талаб биринчи қасд бўлса, яъни унинг мақсад эканлигига далолати сарих бўлса, бу турдаги мақсад энг олий даражадаги мақсад бўлади, яъни бешта заруриятлар турига киради. Агар талаб иккинчи қасд, яъни унинг мақсад эканлигига далолати сарих бўлмаса, лекин бу талабга қарши чиқишиликдан қайтарилган бўлса қаралади, ўша талаб қилинган нарсасиз заруриятни барпо қилиш мумкинми ёки мумкин эмасми? Агар ўша нарсасиз заруриятни барпо қилиш мумкин бўлмаса, бу талаб қилинган нарса руқнга айланади ва зарурий аслнинг бир қисми бўлиб қолади. Агар ўша талаб қилинган нарсасиз зарурият барпо бўлса, унда у руқн бўлмайди, балки тўлдирувчи ва такомиллаштирувчи бўлиб қолади. Бошқача айтганда ҳожиёт ва таҳсинотлардан бўлиб қолади».

Амалларни шаръий мақсадларданми, агар шундай бўлса қайси даражадаги мақсадлардан эканини билиш учун мазкур қоида бўйича қараймиз, исломий давлатсиз ушбу беш

заруриятнинг бирортаси рўёбга чиқадими? Агар бу беш заруриятларни Халифалик давлатисиз ҳам муҳофаза қилиш мумкин бўлса Халифалик заруриятлардан паст даража, яъни ҳожиётлар ёки таҳсинотлар даражасида бўлади. Агар бу беш заруриятни Халифалик давлатисиз муҳофаза қилиш мумкин бўлмаса, Халифалик заруриятлардаги руҳн ёки айнан заруриятнинг ўзи бўлади. Бу заруриятларнинг бирортасини давлатисиз барпо қилиб бўлмайди. Исломдаги давлат эса Халифаликдир. Демак мақсадлар манҳажига кўра Халифалик шариатдаги заруриятлардан экан.

Шотибийнинг манҳажи ва умуман шариат мақсадларига қизиқувчиларнинг эътиборини шу нарсага бурмоқчиманки, юқорида Шотибий ҳақида келтирган нусуслар мақсадлар ва уларнинг мартабаларини белгилашдаги қоидалардир. Юқоридаги нусус шуни ифодалаяптиki мазкур беш мақсадлар заруриятлардан экан. Мақсадлар, хукмлар ёки бошқа амалларда қаралади, агар ушбу беш зарурий мақсадлардан бири у нарса билан рўёбга чиқса ўша нарса ҳам зарурият бўлиб қолади. Демак жиҳод усиз дин муҳофаза қилинмагани учун заруриятлардан бўлиб қолади, имолик ҳам шу кабидир. Шотибий бу ҳақда очиқ лафзлар билан шундай деган: «Жиҳод зарурий ва ундаги волий ҳам зарурийдир». Исломдаги бешта руҳн ва муртадни ўлдириш ҳам шу кабидир. Шунингдек жазолар ва ноҳақ одам ўлдиргани учун қасос олиш ҳам заруриятлардан, чунки усиз жонни муҳофаза қилиб бўлмайди. Халифаликка назар ташлар эканмиз, уни бешта зарурий ишларнинг ҳар биридаги руҳн эканини топамиз. Шунинг учун у гарчи восита ёки тариқат туридан бўлсада, зарурий мақсадларга руҳн экан, биз юқорида воситалар айни мақсадлар эканлигини айтиб ўтган эдик. (Давоми бор). □

﴿وَالْعِقَبَةُ لِلْمُتَّقِينَ﴾

«Оқибат тақвадорларни кидир» 2-ҳалқа

Синов ва текширув

Ҳамд Тобиб – Байтул Мақдис

Хақ Субҳанаху ва Таоло Ўз бандасига нусрат бериши, уни валий-дўст тутиши ва қўллаши учун унга имонни, тақвони, солих амални... шарт қилди. Қачон банда ушбу буюк олий сифатларга эга бўлса, Аллоҳ Азза ва Жалла уни албатта нусрат ва ғалаба билан ризқлантиради, хар қандай жойда уни ҳимоя қиласди. Аллоҳ Таоло ушбу раббоний шартни баён қилиб, бундай деди:

﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لِيَسْتَخْلَفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا أَسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِيْنَهُمُ الَّذِي أَرَتَصَنِّ هُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ حُوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾

«Аллоҳ сизлардан имон келтирган ва яхши амаллар қилган зотларга худди илгари ўтган зотларни халифа-хукмрон қилганидек уларни ҳам ер юзида халифа қилишини ва улар учун Ўзи рози бўлган (Ислом) динини голиб-мустаҳкам қилишини ҳамда уларнинг (аҳволини) хавфу-хатарларидан сўнг тинчлик хотиржамлика айлантириб қўйишни ваъда қилди, улар Менга ибодат қилурлар ва Менга бирон нарсани шерик қилмаслар, ким мана шу (ваъда)дан кейин куфрони (неъмат) қилса, бас улар фосиқлардир» [Нур 55]

Яна бундай деди:

﴿إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ﴾

«Алабатта, Аллоҳ тақвадор бўлган ва чироили амаллар қилгувчи зотлар билан биргадир» [Наҳл 128]

Яна бундай деди:

﴿لَا إِنَّ أُوْيَاءَ اللَّهِ لَا حَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزُنُونَ ﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا
يَتَّقُونَ ﴾ لَهُمُ الْأَبْشَرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلٌ لِكَلْمَاتِ اللَّهِ
ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾

«Огоҳ бўлингизким, албатта Аллоҳнинг валий-дўстларига (охиратда) бирон хавф-хатар йўқдир ва улар гамгин бўлмайдилар. Имон келтирган ва (Аллоҳдан) тақво қилган зотлар учун дунё ҳаётида ҳам, охиратда ҳам хушхабар бордир. Аллоҳнинг сўзлари (оятлари) ўзгартирилмас, мана шу улуғ баҳтдир» [Юнус 62-64]

Булардан ташқари ушбу раббоний шартлар зикр қилинган яна кўплаб оятлар бор.

Синов ва текширув мусулмоннинг имоний нафсиясини фош этади.

Шу боис тил учида иймон келтирган, яхшилик келса хотиржам бўлган, бирор фитна баҳтсизлик етса (диндан) юз ўгириб дунёю охиратда зиён кўрувчи бўлган кишидан ҳақиқий ростгўй мўминни ажратиб аниқланиши учун имон албатта синалади ва имтиҳон қилинади. Аллоҳ Таоло бундай деди:

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ حَيْرٌ أَطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ
أَنْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الْدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ﴾

«Одамлар орасида Аллоҳга бир четда (яъни сидқидилдан эмас, балки тил учида) ибодат қиласидиган кимсалар ҳам бордир. Бас, агар унга яхшилик етса, ўша сабабли хотиржам бўлур, агар бирон фитна-баҳтсизлик етса (диндан) юз ўгириб кетур. У дунёю охиратда зиён кўрур. Бу эса очиқ-аниқ зиёндир» [Ҳаж 11]

Аллоҳ Таоло

﴿أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتَرْكُوا أَنْ يَقُولُوا إِنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
فَلَمَّا يَعْلَمُنَ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَ الْكَافِرُونَ ﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ أَسْيَعَاتٍ
أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا تَحْكُمُونَ﴾

«Одамлар – имон келтиридик, дейишлари билангина, имтиҳон қилинмаган ҳолларида, қўйиб қўйилишларини ўйладиларми.

Холбуки, биз улардан аввалги кишиларни имтиҳон қилган эдик-ку!! Бас (шу имтиҳон воситасида) албатта Аллоҳ рост сўзлаган кишиларни ҳам, ёлғончи кимсаларни ҳам аниқ билур. Ёки ёмон амаллар қиласидиган кимсалар Биздан қочиб қутулишини ўйладиларми. Нақадар ёмон ҳукм чиқарадилар-а?!» [Анкабут 2-4] дейиш билан имоннинг чинлиги, тўғрилиги ва саломатлиги очик маълум бўлиш йўлидаги синовлар ва текширувлар бўлишини баён қилди. Яна бундай деди:

﴿أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتَرْكُوا وَلَمَا يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا﴾

﴿رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيَجْهَةٍ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾

«(Эй мўминлар), балки сизнинг орангизда жиҳод қилган ва Аллоҳдан, Ресулидан ва мўминлардан ўзга бирон кимсани дўст тутмаган зотларни, Аллоҳ билмасдан (яъни, имтиҳон қилмасдан ўз ҳолига) кўйиб қўйишини ўйлагандирсизлар?! Аллоҳ қилаётган амалларингиздан хабардордир» [Тавба 16]

Ушбу оятни ҳофиз Ибн Касир ўзининг тафсирида бундай дейди:

«Аллоҳ Субҳанаҳу ва Таоло Ўзининг мўмин бандаларини имонларига қараб албатта бало-синов юбориши, имтиҳон қилиши лозим. Масалан, хадисда ҳам

﴿أَشَدُ النَّاسِ بَلَاءً الْأَئِيَاءُ ثُمَّ الصَّالِحُونَ، ثُمَّ الْأَمْثُلُ فَالْأَمْثُلُ، يُسْتَأْلِي الرَّجُلُ عَلَى حَسْبِ دِينِهِ، فَإِنْ كَانَ فِي دِينِهِ صَلَاتَةٌ زِيدَ فِي الْبَلَاءِ﴾

«Одамлар орасида энг қаттиқ имтиҳон қилинадиганлари анбиёлардир. Кейин солиҳлар, кейин энг яхшилари ва яна ҳам яхшиларидир. Киши динига қараб имтиҳон қилинади. Динида сабот билан турган бўлса, бало-имтиҳон кучаяверади», дея келган. Ушбу оят Аллоҳ Таолонинг

﴿أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَا يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمُ الصَّابِرِينَ﴾

«Ёки (эй мўминлар), Аллоҳ сизнинг ичингиздан ким ҳақ ўйла жиҳод қилган-у, ким сабр-тоқат қилганини мутлақо билмай туриб жаннатга кирамиз, деб ўйладингизми?!» [Оли Имрон 142] деган каломи кабидир. Бароат сураси (16-оят)да ҳам шундай келган. Бақарада ҳам

﴿إِنَّمَا حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُم مَّثُلُ الدِّينَ حَلَوْا مِنْ قَبْلِكُم مَّسْتَهُمُ الْأَبَاسَاءَ وَالضَّرَاءَ وَزُلْزَلُوا حَتَّىٰ يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعْهُ مَنِ نَصَرَ اللَّهَ أَلَا إِنَّ نَصَرَ اللَّهَ بِرِّبِّهِ﴾

قریب

«Ёки (эй мұмиллар), сизлардан илгари ўтган зотлар ибрати сизларга келмай туриб жаннатта киришни ўйладингизми? Уларга бало ва мусибатлар (устма-уст) келиб, шундай ларзага тушган әдиларки, ҳатто пайғамбар ва имонли кишилар: Ахир қачон Аллоҳнинг ёрдами келади? дейишган эди. (Шунда) уларга бундай жавоб бўлган эди: Огоҳ бўлингизким, Аллоҳнинг ёрдами яқиндир»

[Бакара 214]

деди. Шунинг учун бу ерда Аллоҳ Таоло

﴿وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الَّذِينَ لَمْ يُؤْمِنُوا﴾

«Холбуки, биз улардан аввалги кишиларни имтиҳон қилган әдик-ку, бас (шу имтиҳон воситасида) албатта Аллоҳ рост сўзлаган кишиларни ҳам, ёлғончи кимсаларни ҳам аниқ билур», дейиш билан гапида ва даъвосида ёлғончи кимсалар киму, имонида содик-ростгўй бўлган зотлар кимлигини очиқ кўрсатиб берди.

Демак, имони соғлом мўминнинг нафси Аллоҳ ва Росулига муҳаббатни чуқур хис қилади. Бу имон йўлида тирик қолишга ҳам, ўлишга ҳам парво қилмайди. Унинг наздида бу дунё, агар Аллоҳга ва охиратга боғланмаган бўлса, унинг учун сариқ чақалик аҳамияти йўқ. Шунинг учун ҳаётида учраган барча машаққатлар, фитна-синовлар, бало-мусибатлар унинг имонини заррача тебратолмайди ва уларга парво қилмай ўтиб кетаверади. Ҳатто бу нарсалар имонини янада салобатли ва кучли қилади. Машаққатлар қанча кучайгани сари, унинг имоний новдаси ҳам шунча мустаҳкамлашаверади. Ҳатто ўлишга тўғри келиб қолса ҳам, рози бўлаверади. Чунки бунинг эвазига ҳақиқий ҳаётни, Аллоҳ Азза ва Жалланинг ризосини олади!! Росууллоҳ ﷺ Исломдан олдин ўтган айрим мўминлар имонига буюк, пухта, мустаҳкам, дея баҳо бериб Росууллоҳ уларнинг имонларини золимларнинг кучли зулм бўронлари ҳам таъсир қилолмайдиган улкан тоқка ўхшатганлар. Росууллоҳ ﷺ ушбу ҳадисда бундай деганлар: Ҳаббоб ибн Арат айтади: Биз Росууллоҳ ﷺ Каъба соясида чопонларига суюниб ёнбошлаб ўтирганларида у кишини олдига шикоят қилиб бордик.

Эй Росулуллоҳ бизга нусрат сўрамайсизми, бизни дуо қилмайсизми?! дедик. Шунда ул зот бундай дедилар:

«قَدْ كَانَ مِنْ قَبْلِكُمْ يُؤْخُذُ الرَّجُلُ؛ فَيَحْفَرُ لَهُ فِي الْأَرْضِ، فَيُجْعَلُ فِيهَا، فَيُجَاءُ بِالْمُنْشَارِ فَيُوضَعُ عَلَى رَأْسِهِ فَيُجْعَلُ نَصْفِينَ، وَيُمْسِطُ بِأَمْشَاطِ الْحَدِيدِ مَا دُونَ لَحْمِهِ وَعَظِيمِهِ فَمَا يَصُدُّهُ ذَلِكَ عَنْ دِينِهِ. وَاللَّهُ لَيَتَمَّنَ هَذَا الْأَمْرَ حَتَّى يَسِيرَ الرَّاكِبُ مِنْ صَنْعَاءَ إِلَى حَضْرَمُوتَ، لَا يَخَافُ إِلَّا اللَّهُ وَالذِّنْبُ عَلَى غَنَمِهِ وَلَكِنَّكُمْ تَسْتَعْجِلُونَ»

«Сизлардан аввалгилар даврида киши ушлаб келиниб, унга чуқур қазилар, сўнг шу чуқурга тушурилиб, арра билан бошини ўртасидан иккига бўлиб ташланар эди. Темир тароқлар билар таралиб, гўшти билан суяги ажратиб олинарди. Аммо бу нарса уни динидан тўсолмас (яъни қайтаролмас) эди. Аллоҳга қасамки, албатта Аллоҳ бу ишни тамомига етказгай. Ана шунда Санъодан Ҳазрамавтга йўл олган отлик ҳам хеч нарсадан қўрқмай бемалол борадиган бўлади. У фақатгина Аллоҳдан ва қўйларини бўри еб кетишидан қўрқади, холос. Лекин сизлар шошиляпсизлар».

Ушбу ҳадисни хофиз Ибн Хажар Аскалоний бундай шарҳлаганлар: «Ҳадисда «Сизлардан аввалгилар даврида киши ушлаб келиниб,...» дейилди. Бу сўз билан мусулмонларга тасалли бериляпти ва то белгиланган вақт тугагунга қадар сабр қилишга чақирияпти, ҳадис охиридаги «Лекин сизлар шошиляпсизлар», деган сўз шунга ишора қилади.

Ушбу буюк раббоний қонун йўлини Аллоҳ Азза ва Жалланинг мукаррам ҳалқлари (анбиёю росуллари) босиб ўтганлар. Бирорта ҳам анбиё ўйқи, имтихон қилинмаган, синовларга мубтало бўлмаган бўлса. Айримлари азоб-укубатга тутилди, айримлари юртидан хижрат қилишга мажбур этилди, айримлари қатл қилинди, баъзиларига эса жуда ёмон айбловлар қўйилди... Аммо ҳар сафар уларга Аллоҳ Азза ва Жалланинг нусрати ва қўллови нозил бўлиб турарди: Аллоҳ Азза ва Жалла уларга нусрат зафар ва ғолиблик билан ёрдам берарди. Уларнинг саркашлиқдан, адоватдан қайтмаган қавмларига эса ҳалокат юборарди... Бу қонун ушбу анбиё ва росуллар тобеларини ҳам шу зайл тарк этмади. Худди Уҳдуд асҳоблари, Каҳф асҳоблари, Исо ﷺ тобелари ва Мусо ﷺ тобелари... каби. Аллоҳ Азза ва Жалла анбиёю росулларни қўллаганидек, уларни ҳам, уларнинг рисолаларига эргашган зотлардан иборат мўминларни ҳам нусрат билан, ёрдам билан қўллаб келди!! Шубҳасиз, бу қонун қиёмат соатига қадар

сақланиб қолажак. У билан Ҳақ Таоло имон аҳлини имтихон килишда давом этади, нусрат ва қўлловига лойик кишиларни бунга нолойик кимсалардан ажратиб олади. Бу бизга шу кунларимизда даъватни етказаётган ихлос ва тақво сохиблари атрофида бўлаётган воқеа-ҳодисаларни ҳамда уларни золимлар қандай чор атрофдан исканжага олишаётганини, бу имон, ихлос ва тақво сохибларининг нақадар юксак сабр билан безанаётганларини кўрсатмоқда...

Бугун Аллоҳ ва Росули душманларининг имон ва тақво сохибларига қарши содир этаётган кўплаб қутурган урушлари манзараларини кўриш мумкин. Шу орқали уларни буюк улуғвор мақсадларидан зўрлик билан воз кечишга мажбурлашяпти. Зотан, бу имон ва тақво сохиблари эса буюк мақсадларини ер юзида амалга оширишга ҳаракат қилмоқдалар, уни мана шу нурли ҳодий мустақим йўллари орқали рўёбга чиқаришга уринмоқдалар. Бу манзараларда ана у жинояткор коғирларнинг урушларини, нафратларини, макр-найрангларини ҳам кўриш мумкин. Шубҳасиз бу манзаралар холис ростгўй зотлар ўлчовида синов, имтихон, балоланиш ва бундай пайтда сабот билан туриш ҳисобланади. Куйида ана шу манзаралардан айримларини келтирамиз:

1 – Даъватни етказаётганларга ҳаётнинг ҳамма соҳаларида азоб-уқубатлар, қийноқлар ва тазиқлар кўрсатилаётгани, айниқса, Шом аҳли бошига баланд тоғлар ҳам дош беролмайдиган машакқатлар тушаётгани, Ўзбекистон аҳли, Кашмир, Россия республикалари ва бошқа юртларимиз аҳли чекаётган азоб-уқубатлар... ҳеч кимга сир эмас.

2 – Йиғинлар ўтказиш, адабиётлар чоп этиш, ҳалқалар ўтказиш ва варақалар тарқатиш каби даъват соҳасида фаолият олиб бориш тақиқланмоқда. Айни фаолият эгалари расмий ва норасмий ташкилотларда ишлаб, ризқ топишдан ман этилмоқда.

3 – Даъватни етказаётганларнинг покиза сиймолари қора қилиб кўрсатилмоқда. Бу ахборот воситалари ва уларнинг жарчилари томонидан ҳамда расмий ва норасмий ташкилотлар тилидан ёлғон даъволар ва бўхтон хабарлар тарқатиш орқали амалга оширилмоқда. Масалан, Исломни ва унга даъват қилаётганларга ер юзининг ҳамма жойида терроризм тамғасини ёпиштириш кампанияси каби.

4 – Даъватни етказаётганларни ўлдириш ва номусга тажовуз қилиш билан таҳдид қилинмоқда, фарзандлари ва аҳлларига озор этказиш, каби разил ифлос услублар кўлланмоқда.

5 – Ҳукуматлар, расмий ва норасмий ташкилотларнинг тазииклари сабабли даъватни етказаётганларнинг қариндошлари улардан ўзларини олиб қочишмоқда. Ҳатто иш баъзан даъватни етказаётганларни ҳамма нарсадан маҳрум қилиш ва бутунлай ажратиб қўйиш даражасигача етиб бормоқда.

6 – Исломий даъват мафкураси ёлғонга чиқарилмоқда ҳамда унга қарши турли услуг ва воситалар, эътиrozлар билан қарши курашилмоқда. Ҳусусан, бу курашни Азҳар шайхлари ва саййидлар оиласи каби сарой уламолари ёрдамида олиб борилмоқда.

7 – Ҳақ соҳибларини йўлдан оздириш, тузоққа илинтириш, авраш мақсадида уларга мансаблар, моллар таклиф қилинмоқда.

Ҳидоят, тўғрилик ва поклик йўлидан юрган даъват етказувчи дуч келаётган синов ва фитналарнинг муҳимлари мана шулар. Булар текшириш, имтиҳон қилиш ва синашдан иборат бўлиб, шу орқали шахватпаст, дунёпараст, имони ва тақвоси заиф кимсалар киму, имон ва поклик аҳли ким ажралади. Шунингдек, само ваҳиси омонатини етказиши, ер юзида уни татбиқ қилиш ва кўриқлашга лойиқ бўлиш учун ким нусратга, раббоний қўлловга ҳақли эканлиги аён бўлади.

Качон соғлом имонли даъватчининг нафси Аллоҳ ва Росулига муҳаббатни чуқур ҳис этган бўлса ҳамда ўзи эга бўлган ва бошқаларни даъват қилаётган соғлом фикрдан тўлиқ қаноатланган бўлса, бу фитна ва синовлар бирин-кетин ўтиб кетаверади, имонини заррача тебратолмайди, титратолмайди ва ҳолатини озгина бўлса ҳам ўзгартиrolмайди. Аммо унинг бу ишни етказишдан мақсади одамларга чиройли кўриниш учун фақат ташки кўриниш бўлса ва одамларнинг уни мақташини, фалончи даъватчидир, олимдир, дея кўкка кўтаришларидан иборат бўлса, узоққа бормай, биринчи имтиҳонданоқ йиқилади. Асл кимлиги намоён бўлиб, Аллоҳ Азза ва Жалла уни халойиққа фош этади, нусратга ҳам, қўлловга ҳам, ер юзида халифа бўлишга ҳам... лойиқ бўлолмайди.

Ушбу буюк раббоний қонундан биз Шом Суриясидаги улуғвор имонни эслаяпмиз, бутун дунё қархисида сабот билан турган мўминлар жамоаси имонини эслаяпмиз. Бугун бутун дунё уларга қарши бирлашди. Бунга сабаб улар Халифаликка даъват қилдилар ва бу давъатда собит турдилар, барча зўравонликка, зулмга, шу даъватлари учун жазоланишга парво қилмадилар, ушбу буюк раббоний лойиҳани бўғизлаб ташлаш учун бирма-бир тўкилаётган халқаро тил бириктирувларга ҳам парво қилмадилар. Ушбу даъват

соҳиблари ва уларнинг тарафдорлари бундай мاشаққатли оғир йўлда давом этдилар. Бошқа сохта ёлғон шиорлар бирин-кетин тўкилиб қолаётган ҳамда бу шиор соҳиблари ўзларини малай хукуматлар қучоғига отиб, уларнинг молларию сиёсатларига алданиб қолаётган бир пайтда, улар машаққатли оғир йўлда давом этдилар.

Шом заминидаги даъват аҳли мешаққатли оғир тўрт йил ўтишига, тинимсиз тил бириктирувлар ва аянчли қотилликларга қарамай, алҳамду лиллаҳ, ҳамон ушбу йўлда сабот билан турмоқдалар. Америкапараст гуруҳ ва малайларнинг ёрдамсиз қолдиришлари ҳам, бирорта шаръий сабаби бўлмаган қатор катл қилиш амалиётлари орқали Исломнинг соғ покиза суратини қора қилишга уринаётган кимсалар ҳам, шунингдек ўзларини хулафои рошидинлардан иборат салафи солиҳлар йўлини тутганликларини, биринчи Ислом давлати йўлидан кетаётганларини иддио қилаётганлар ҳам уларга зарар етказолмаяпти. Шу билан бирга, Шом заминидаги даъват аҳлига Американинг минтақадаги дўсти бўлган турк режимининг лойиҳалари ва сиёсатлари ҳам зарар келтиролмаяпти.

Бу факат Шом заминидаги ҳолат эмас. Исломни ва унинг давлатини қайта барпо этишга даъват қилаётган зотлар ҳам салкам олтмиш йил ўтганига, оғир мешаққатларга, озуқалар этишмаслигига, турли хил тўсиқ, тақиқ ва репрессияларга қарамай, ушбу нурли буюк имон йўлида давом этмоқдалар. Улар Аллоҳ Азза ва Жалла Ўз изни ила нусрат бергунга қадар ушбу буюк йўлда сабру сабот билан давом этмоқдалар.

Шубҳасиз, бундай оғир мешаққатли шароитларда даъват соҳиблари озуқаси имондир, ёлғиз Аллоҳ Азза ва Жаллага боғланишдир, Унинг қудрати ва қўлловига таянишдир. Чунки давъатни етказувчи қўйидагиларни ёдда тутади:

Биринчидан: Нусрат сабр биландир, ҳар бир мешаққат билан енгиллик бордир. У Аллоҳ Таолонинг

﴿فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ﴾ إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ﴾

«Албатта ҳар бир оғирлик-мешаққат билан бирга бир енгиллик ҳам бордир. Албатта ҳар бир оғирлик-мешаққат билан бирга бир енгиллик ҳам бордир» [Шарҳ 5-6]

деган каломини ёдда тутади. Шунингдек, Росулуллоҳ ﷺ нинг қўйидаги ҳадисларини ҳам ёдда сақлайди:

«إِحْفَظُ اللَّهُ تَجْدُهُ أَمَانَكَ، تَعْرَفُ إِلَى اللَّهِ فِي الرَّحَاءِ يَعْرِفُكَ فِي الشَّدَّةِ، وَأَعْلَمُ أَنَّ مَا أَخْطَأَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبَكَ، وَمَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَكَ، وَأَعْلَمُ أَنَّ النَّصْرَ مَعَ الصَّبْرِ، وَأَنَّ الْفَرَجَ مَعَ الْكَرْبِ، وَأَنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا»

«Аллоҳни ёдингда тут – Уни ёнингдан топасан. Енгил ҳолатингда Аллоҳни тани – У сени қийин ахволингда танийди. Билгинки, сенга тақдир қилинмаган нарса сенга етмайди, сенга тақдир қилинган нарса сенга етмай қолмайди. Шуни билгинки, нусрат сабр биландир, ёруғ кун зулматли кун биландир, ҳар бир оғирлик-машаққат билан бирга бир енгиллик ҳам бордир». (Термизий ривояти).

«أَبْشِرُوا أَبْشِرُوا؛ لَنْ يَغْلِبَ عُسْرٌ وَاحِدٌ يُسْرِينِ، ثُمَّ تَلَّا قَوْلَهُ تَعَالَى: فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا»

«Хунсанд бўлинглар, хурсанд бўлинглар, битта машаққат иккита енгилликни ҳаргиз енголмайди. Пайғамбар ﷺ Шундай деб, Аллоҳ Таолонинг

﴿فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا﴾

(Албатта, ҳар бир оғирлик-машаққат билан бирга бир енгиллик ҳам бордир), деган қаломини тиловат қилдилар», (Хоким ишлаб чиққан).

Иккинчидан: Даъватни етказувчи шуларни унутмайдики, бугунги оғир машакқатли шароитда бу Аллоҳ Азза ва Жалланинг ўзгармас қонунидир. Дарҳақиқат, бу конун илгари ўтган зотларга, анбиёю росулларга ҳам қўлланган ва то Аллоҳ ер юзини ва ундаги нарсаларни мерос қилгунга қадар шундай бўлиб қолади.

﴿سُنَّةُ اللَّهِ فِي الَّذِينَ حَلَوْا مِنْ قَبْلِ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةَ اللَّهِ تَبَدِيلًا﴾

«(Бу) илгари ўтган зотлар ҳақидағи Аллоҳнинг йўли-қонунидир, Аллоҳнинг қонунини эса ҳаргиз ўзгартира олмассиз» [Ахзоб 62]

﴿أَسْتَكْبَارًا فِي الْأَرْضِ وَمُكْرَرًا سَيِّئًا وَلَا تَحْقِيقُ الْمَكْرُ الْسَّيِّئُ إِلَّا بِأَهْلِهِ فَهُنَّ يَنْظُرُونَ إِلَّا سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ فَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبَدِيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَحْوِيلًا﴾

«Улар ерда мутакаббирлик қилган ва ёмон макр-ҳийла қилган ҳолларида (ҳидоятдан узоқлашидилар). Ёмон макр-ҳийла эса фақат ўз әгаларини ўраб ҳалок қилур. Бас улар фақат аввалгиларнинг суннатларига (яни кўргулукларига) кўз тутмоқдалар, холос. Сиз ҳаргиз Аллоҳ суннати-қонунининг

ўзгарганини кўрмассиз ва ҳаргиз Аллоҳ суннатининг айланганини кўрмассиз» [Ахзоб 43]

Учинчидан: Даъват сохиби синов ва имтиҳонлар остида таъминланиши керак бўлган учинчи озуқа Аллоҳ Азза ва Жаллага итоат қилиш. Шунингдек, намоз, тунги ибодат, Қуръони Карим ўқиш ва солиҳлар сиратини ўқиши. Аллоҳ Таоло бундай деди:

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَسْتَعِنُو بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾

«Эй мўминлар, сабр қилиши ва намоз ўқиши билан (Мендан) мадад сўранглар, албатта Аллоҳ сабр қилгувчилар билан биргадир»

[Бақара 153]

Яна бундай деди:

﴿وَأَسْتَعِنُو بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَشُعينَ ﴿الَّذِينَ يَطْنُونَ أَهْمَمُ مُلْكُوْنَا﴾

﴿رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾

«Сабр қилиши ва намоз ўқиши билан мадад сўранглар, албатта у (намоз ўқиши) оғир ишдир, фақат хушу қилгувчиларга (оғир эмасдир). (Хушу қилгувчилар) ўзларининг роббиларига рўбарў бўлишиларини ва шубҳасиз, унга қайтажаскларини биладиган зотлардир» [Бақара 45-46]

Яна бундай деди:

﴿أَمْ هُوَ قَدِّيْتُ إِنَّا لِلَّيْلِ سَاجِدًا وَقَدِّيْمًا تَحْذِّرُ الْآخِرَةَ وَبَرْجُوا رَحْمَةَ رَبِّهِ﴾

«Ёки кечалари сажда қилган ва қиёмат-тик турган ҳолда тоат-ибодат қилгувчи, охиратдан қўрқадиган ва Роббининг раҳмат-марҳаматидан умид қилалиган киши (билин куфру исёнга гарқ бўлган кимса баробар бўлурми)!» [Зумар 9]

Ибн Касир ўз тафсирида бундай дейди: «Намоз ўқиши ишда сабот билан туришга энг катта ёрдам берадиган ибодатдир, масалан, Аллоҳ Таоло

﴿أَتَلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ﴾

﴿وَالْمُنْكَرُ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ﴾

«(Эй Мұхаммад), сиз ўзингизга вахий қилинган Китоб-Қуръондан бўлган (оятлар)ни тиловат қилинг ва намозни барпо қилинг, албатта намоз бузуқлик ва ёмонликдан тўсур. Аниқки Аллоҳни зикр қилмоқ (барча нарсадан) улуғроқдир. Аллоҳ қилаётган ишларингизни билиб турур» [Анкабут 45]

деган». Имом Аҳмад роҳимаҳуллоҳ бундай деди: «Хузайфа ибн Ямон айтадики, Ресуллар ﷺ бирор ишдан ташвишланиб қолсалар, намоз ўқирдилар», яна бир ривоятда «намозга таянардилар», дейилган (Абу Довуд ривояти). Мұхаммад ﷺ бундай дедилар:

«إِنَّ فِي اللَّيْلِ لَسَاعَةً، لَا يُوَافِقُهَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ يَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى خَيْرًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ إِيمَانٌ وَذَلِكَ كُلُّ يَوْمٍ»

«Кечада шундай бир соат борки, мусулмон кишининг Аллоҳ Таолодан дунё ва охират ишидан бирор яхшиликни сўраши шу соатга тўғри келиб қолса Аллоҳ унга шу яхшиликни беради. Бу ҳар бир кечада бордир». (Имом Муслим ривояти). Мұхаммад ﷺ бундай дедилар:

«عَلَيْكُمْ بِقِيَامِ اللَّيْلِ، فَإِنَّهُ دَأْبُ الصَّالِحِينَ قَبْلَكُمْ، وَهُوَ قُرْبَةٌ إِلَى رَبِّكُمْ، وَمَكْفُرَةٌ لِلسَّيِّئَاتِ، وَمَنْهَاةٌ لِلإِنْسَانِ»

«Тундаги ибодатга маҳкам бўлинглар, чунки бу сиздан олдинги солиҳлар одати бўлиб, Роббингизга яқин қиласи, ёмон ишларга каффорат бўлади, гуноҳларни ўчиради» (Имом Турмизий ривояти).

Тўртингидан: Тўртинги озука имон ва тақво аҳлидан айрилмаслик, нафсига, шахватига ва осийликларга кул бўлганлардан узоқ юришдир. Аллоҳ Таоло бундай деди:

«وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهِمْ بِالْغَدْوَةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الْدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلَنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَنَهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرْطًا»

«Сиз ўзингизни эртаю, кеч Роббининг юзини-розилигини истаб, Унга илтижо қиласидиган зотлар билан бирга тутинг, кўзларингиз дунё ҳаёти зийнатларини кўзлаб, улардан ўтиб (ўзга аҳли дунёларга боқмасин)! Ва Биз қалбини Бизни зикр қилишдан гофил қилиб қўйган, ҳавоийи-нафсига эргашган ва қилар иши исрофгарчилек бўлган кимсаларга итоат этманг!»

[Қаҳф 28]

Ҳикоя қилишларича, бир киши тўқсон тўққизта одам ўлдиран экан. Бир куни у дунёдаги энг олим кишининг олдига бориб, «Мен юз кишини ўлдиранман, тавба қилсан, бўлармикин?», деб сўрабди. Олим унга бундай дебди: «Субҳаналлоҳ, сенинг тавба

қилишинга нима халақит беряпти, Аллоҳ Азза ва Жалланинг дарвозаси ҳар бир инсонга очик, агар Аллоҳга юзланишинг чин бўлса, истаган пайт Унга тавба қилишинг мумкин. Лекин юрtinga қайтиб борма, чунки у ёвузлик ютидир. Фалон... шахарга бор, у ерда Аллоҳ Азза ва Жаллага ибодат килаётган зотлар бор, улар билан бирга Аллоҳга ибодат кил...». Мухаммад ﷺ бундай марҳамат қилдилар:

«عَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ، إِنَّ الدُّنْبَ لَا يَأْكُلُ مِنَ الْفَغَمِ إِلَّا الْفَاصِيَّةُ»

«Жамоадан айрилманглар. Чунки бўри факат подадан айрилган қўйни ейди» (Абу Довуд ривояти).

Бешинчи: Ҳак ва имон соҳиблари таъминланишлари керак бўлган бешинчи озуқа, кофирларнинг ифлос эканликларини ўрганиб чиқишидир ҳамда ўзларининг ҳар кунлик фожеаларидан ва ҳамма ишларидан бошларига тушаётган улкан бадбахтилкларидан воқиф бўлиб боришидир. Қачон даъват эгаси бошқаларнинг қинғир йўлларини ва ўзининг тўғри ва ҳалол йўлини кўрса, бу нарса уни ўз динини маҳкам ушлайдиган, ҳакда собит турадиган қилиб қўяди. Ҳак Таборака ва Таолонинг ушбу каломини эслайди:

﴿إِنَّ اللَّهَ يُدِخِلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَّسَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَمُ وَالنَّارُ مَثْوَى لَهُمْ﴾

«Албатта Аллоҳ имон келтирган ва яхши амаллар қилган зотларни остидан дарёлар оқиб турадиган жаннатларга киритур. Кофир бўлган кимсалар эса (дунёнинг ўткинчи лаззатларидан) фойдаланиб, чорва ҳайвонлари еганидек еб-ичурлар ва уларнинг жойлари дўзах бўлур!» [Мухаммад 12]

Сўзимизни қуйидагилар билан хотималаймиз: Аллоҳ Азза ва Жалланинг ер юзида ростгўй, холис, ҳар қанча машақкатлар, мусибатлар ва фитналарга қарамасдан, ҳак устида собит турган бандалари бор. Уларга Росууллоҳ ﷺ нинг қуйидаги сўзлари тўғри келади:

Муғира ибн Шўъба ривоят қиладики, мен Росууллоҳ ﷺ дан бундай деганларини эшитгандим:

«لَنْ يَزَالَ قَوْمٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى النَّاسِ حَتَّىٰ يَأْتِيَهُمْ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ ظَاهِرُونَ»

«Умматимдан бир тоифа одамлар устидан ғолиб ҳолда давом этадилар. Улар то Аллоҳнинг амри келганда ҳам ғолиб ҳолда бўладилар» (Имом Муслим ривояти). Росууллоҳ ﷺ яна бундай дедилар:

«طَوَبَى لِلْغُرَبَاءِ، فَقَيْلَ: مَنْ الْغُرَبَاءُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: أَنَّاسٌ صَالِحُونَ، فِي أَنَّاسٍ سُوءٌ كَثِيرٌ، مَنْ يَعْصِيهِمْ أَكْثُرُ مِنْ يُطِيعُهُمْ»

«Гарибларга Тубо жаннати бўлсин. Гариблар кимлар, ё Росулаллоҳ? – деб сўралди. Айтдиларки: Кўп ёмон одамлар орасидаги солиҳ инсонлардир, уларга итоат қилувчиларидан, осийлик қилувчилари кўп бўлади».

Аллоҳ Азза ва Жалла илгарги зотларга нусрат бергани каби, бугунги сабрли ва ҳақ устида барқарор турган ушбу жамоага ҳам нусрат беради ҳамда яқинда уларни ер юзида ғолиб қилади. Аллоҳ Таоло айтади:

﴿إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَدُ ﴾ ﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّلَمَاءِ مَعْذِرُهُمْ وَآتُهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الْدَّارِ﴾

«Албатта Биз пайгамбарларимизга ва мўминларга дунё ҳаётида ҳам, гувоҳлар (ҳозир бўлиб) турадиган кунда ҳам ёрдам берурмиз. У кунда золим кимсаларга узр-баҳоналари фойда бермас ва уларга лаънат бўлур, уларга энг ёмон жой-дўзах бўлур» [Фоифир 51-52]

Аллоҳдан бизни аввало ушбу раббоний ростгўй жамоадан қилишини, тезроқ нусрат ва зафар билан сийлашини сўраймиз, У эшитгуви ва дуоларни қабул қилувчиидир. Сўнгги дуоимиз оламлар парвардигори Аллоҳга ҳамд айтмоқлиkdir. □

АРАБ ТИЛИ ВА УНИ ЖОНЛАНТИРИШНИНГ АҲАМИЯТИ

Муҳаммад Содик Тархуний

Араб тилига эътибор бериш, уни ўрганиш, ўргатиш ва ёйиш исломий Уммат уйғонишидаги биринчи қадамлардандир. Чунки араб тили барча исломий илмларнинг калити бўлиб, Қуръони Карим, Ҳадиси шариф, гўзал сийрат ва фикҳ, тафсир, исломий тарих китоблари, ҳамда Умматнинг барча меъроси-ю ҳазорати араб тили орқали тушунилади.

Ислом душманлари араб тили биз юқорида айтиб ўтган илмларни тўғри тушунишда восита эканини, Исломий Умматнинг ҳазорати ва тарихининг ўзак томири эканини, ҳамда уларни Ислом устида бириктирувчи омил эканини билганлари учун бу тилга қарши курашадилар. Ҳа, Ислом душманлари мусулмон фарзандлари араб тилини билмаса, Исломни тўғри тушунмаслигини, Исломни тушунмаса Уммати, вужуди ва ҳазоратини йўқотишини, шон шарафи, ҳурмати, ўзлари ва юртларини йўқотишини, ҳамда тобе ва кишанланган бўлиб қолишини билади. Афсуски Ислом душманлари шуни хоҳлашади ва ҳар қачон, турли услуг ва воситалар билан шунга ҳаракат қиласидилар... Мустамлакачилар Умматни адаштириш учун исломий юртларда қўйишган таълим программаларида, Умматни бошқа томонга буриш учун қўйишган турли ахборот ва ташвиқот программаларида, айрим мусулмон фарзандлари жомеларда қилаётган маъruzаларида айтишаётган дарс қўлланмалари ва китобларида, ғайrimусулмонлардан иборат устозлари бошчилигига тайёрлаётган ва Ислом, мусулмонлар, араб тили, исломий ҳазоратга нисбатан душманликни туйган ва мусулмон фарзандларида араб тилининг ҳаёт карвони билан бирга юра олиши, аср илмларини ўзлаштира олиши ва инсоният тараққиётидаги янгиликларга аралаша олиши ҳақида шубҳа уйғотадиган тарихий ва ижтимоий тадқиқотларида шунга ҳаракат қиласидилар.

Бу дунёдаги ҳар қандай Уммат ва халқлар тилининг тараққий этиши, ёйилиши ва гуллаб яшнаши шу халқларнинг ўз тилларига қанчалик эътибор бериши, уни эъзозлаши ва яхши кўришига боғлиқ. Тил киши ақлининг элчиси бўлиб, у билан ўз фикрлари, сақофати ва шахсиятини ифодалаб беради. Шоир тил ҳакида айтади: Кишининг тили ақлининг элчиси ва нишонаси эканини кўрдим, қандай нишонаси бор эканини тилидан билиб олаверинг.

Ўз динига холис мусулмон мана шу буюк тил бўлмиш Қуръони Карим ва Суннат тилига ва жаннат аҳли тилига холис

бўлиши, ҳамда бу тилни яхши кўриши керак. Чунки Аллоҳ Таоло ўзининг элчисига ваҳийни араб тилида туширган. Чунки мусулмон ушбу сўзлар хазинаси эгаси, араблардан бўлган ва бу буюк тилда сўзлашганларнинг энг фасоҳатлиси бўлган хурматли пайғамбарини яхши кўради. Барча инсоният учун тил аҳамиятли экан, айниқса араб тили аҳамиятли экан ва бу тил Аллоҳнинг ваҳийси тушган тил, Росулининг тили ва мусулмонларнинг фикҳи, ҳазорати ва тарихлари бўлгани учун мусулмонларда унинг тутган ўрни баланд экан, мусулмонлар нима учун бу тилни яхши кўрмайдилар? Улар нима учун унга аҳамият бермаятилар ва муҳофаза қилмаятилар ҳамда дунё бўйлаб уни ўрганиш ва ўргатиш ва ёйишга ҳаракат қилмаятилар? Қандай миллат ва рангда бўлмасин ҳар бир мусулмонга бу тилнинг аҳамияти катта экан, шу тилнинг эгаси бўлган ва унинг оиласи ва аждодларини тили бўлган араб мусулмонга нисбатан унинг аҳамияти баланд эмасми?

Агар бу буюк ва кўркам араб тили тараққий этиши, гуллаб яшнаши ва дунё бўйлаб тарқалиши умид қилинар экан уни мазкур маъно ва тушунчаларга боғлаган ҳолда олиниши керак. Шунингдек уни соф исломий динга, Қуръони Каримга, Суннатга, исломий ҳазорат ва тарихга боғлаган ҳолда олиниши керак. Чунки бу мавзулар араб тили орқали тушунилади ва турли шаръий аҳком ва нусуслар у орқали тушунилади. Биз бу тил воситасида қатъий ва зонний нусусларни ажратамиз ва ҳар қайси жойда мусулмонлар ҳаёти учун лозим бўлган фиқҳий масалалар ва ҳукмларни истинбот қиласиз. Шунда Ислом Аллоҳ хоҳлагандек ва ушбу нусуслар ҳақида ўз ваҳийсида очик араб тилида баён қилганидек, қиёмат кунигача яроқли бўлади. Араб тили маълум бўлганидек ижтиҳод учун шарт ва фуқаҳо, уламо ва мужтаҳидлар учун қурол, ҳамда инсонлар ҳаётига тааллуқли барча нарсаларда ва қиёматгача пайдо бўладиган муаммо ва масалаларда шаръий ҳукмларни истинбот қилиш ва тушунишларида воситадир. Мусулмон киши араб тилини фикрий ва руҳий тарафларига қориштириши, бу тилга эътибор бериш, ўрганиш ва яхши кўриш учун ҳақиқий рағбатни пайдо қиласи. Шунингдек бу тилни пухта билишлиги уни ўз дини ва ақидасига бўлган алоқасини зиёда қиласи, Роббисининг китоби ва пайғамбарининг суннатини тушунишини янада орттиради ҳамда ўз Уммати тарихи ва ҳазоратини ўрганишини оширади.

Араб тили ва Ислом дини ўртасидаги ажралмас боғлиқлик мусулмонларни ўз динлари, тиллари ва меърослари билан таъсирланишидаги ҳарорат ва жиддийликни пайдо қиласи. У шунингдек бу шарафли Умматни уйғонишига, янгидан кучли ҳолда хаётга қайтишига олиб боради. Натижада Уммат ҳазоратни қабул қилиб оламни омонлик соҳилига ва инсоният саодатига етаклади. Агар биз кўпчилик мусулмонлардаги бу тилга бўлган эътибор даражасини пасайиб кетишининг сабаби тил билан динни боғламасликлари ва уларнинг аксариятида исломий туйғуларнинг бўшашганилиги ҳамда исломий юртлардаги таълим даргоҳлари ва турли ахборот воситалари тарафидан ва у ерлардаги ҳукуматлар тарафидан қасдан ва билмасдан қилинаётган эътиборсизлиги десак муболага қилган бўлмаймиз. Бу тилга у билан сўзлашадиган кишилар ва араблигини даъво қилаётган қитъа ва давлатлар эътибор бермаётгани фожеали ишдир.

Араблар араб тилига бунчалик паст эътибор беришлари ва бошқа миллатдаги мусулмон биродарларимиз Роббилиарининг китоби, пайғамбарларининг ҳадислари ва Умматларининг абадий меъросини тушунишлари учун бу тилни ўрганишга завқу шавқ билан интилаётган бир пайтда Аллоҳ уларга берган бу неъмат ва имтиёзга эътиборсизлик қилишлари фожеали ва хижолатли ишдир. Шунингдек араблар бу тилга «БМТ», «Хавфсизлик Кенгаши» ва «Халқаро ва минтақавий ташкилотлар»да расмий тил сифатида тан олишлари учун юз миллионлаган ҳатто миллиардлаган «долларларни» сарфлаётгани фожеали ишдир. Бундан ташқари айрим араб ҳокимлари ва уларнинг аксар масъул ва зиёлилари мана шу халқаро ташкилотларда бошқа тилда гапираётгани, ажнабий меҳмонлар ташриф буюрганда ўз юртида ҳам шу тилда гапираётгани ва бошқа юртда меҳмонда бўлганда уларнинг тилида гапиришни хуш кўраётгани фожеали ишдир. Булар бу тилни эъзозланмаётгани, уни пухта ўрганиб, у билан сўзлашилмаётгани, ажнабийлар олдида ўзини айбдор ҳис қилиб, замонавий кўринишга ҳаракат қилинаётгани ва уларнинг даъволари бўйича тараққий этган миллатларнинг тилини ўрганишга ҳаракат қилинаётганининг далилидир. Ҳа буларнинг барчаси фожеали ишлардандир.

Тўғри, бугунги замонамиз тилини ва янги илмлар тилини ўрганиш яхши ва матлуб иш. Лекин бу нарса араб тилини пухта билиш билан

бирга бўлса гўзалроқ бўлади. Балки, араб тилини янада мукаммалроқ билиш зарур, чунки араб тилини пухта билишлик бошқа тилларни ўрганишга ёрдам беради. Бу нарса воқеда маълум ва событ бўлиб, уни араб тилини ўрганганлар яхши билади. Бу бир жиҳатдан. Бошқа жиҳатдан олиб қаралганда араб тили бугунги замон тили ва ҳозиргию қадимги илмлар тилидир. Чунки бу тил гуллаб яшнаган вақтда узоқ асрлар ҳукмрон бўлган ҳазорат ва илмларнинг тили бўлган ва ўша давр дунёнинг гуллаб яшнаган даври ва бу тил барча миллат ва элатлардан чиқсан уламоларнинг диккат марказида бўлган эди. Афсуски, биз бугун араб тилига нисбатан гувоҳи бўлаётган камчиликлар ва бу тилнинг бугунги аср илмлари карвонида йўқлиги бу тил фарзандларининг бепарволиги, уни ўрганмаслиги, эъзозламаслиги ва илмий, сақофий, адабий, ташрий ва бошқа ҳаёт воқесида уни қўлламаётганидан келиб чиқмаяптими?

Араб тилини шахсларда ғайрат ва ихлос бўлса ҳам бундай чекланган якка тартибдаги ҳаракат билан оёққа турғазиб бўлмайди. Балки бу иш Исломни татбиқ қиласидан давлатни пайдо қилиш билан амалга ошади. Шунда давлат бу тилни ўзининг умумий сиёсатида турли таълимий манҳажларида, сақофий ва ахборотга оид сиёсатида, барча ижтимоий ҳаёт соҳаларида жиддий шаклда табаний қиласиди, ана ўшанда араб тили барча инсонлар ҳаётида табиий шаклда мавжуд бўлади. Каттаю кичик уйида, мактабда, жомеда, масжидда, ишхонада, бозорда ва жамият ҳаётининг барча соҳаларида шу тилда сўзлашади. Мен бу иш давлат бўлсагина рўёбга чиқади дейиш билан шахсларнинг ҳаракатини арзимас демоқчи эмасман ёки тилга эътибор бериш шахсларнинг иши эмас демоқчи эмасман. Балки ҳозир айтиб ўтганимдек бу иш умумий сиёсат билан рўёбга чиқади демоқчиман. Бу сиёсатни давлат жамиятнинг барча шахсларига татбиқ қиласиди ва шу иш учун мақсадни рўёбга чиқарадиган режа ва программалар ишлаб чиқади. Бу режа ва программалар тилни ўрганиш, ўргатиш, ёйиш ва одамлар у билан ёзадиган, ўқийдиган, гаплашадиган ва тинглайдиган қилиб қўйишда ўз мевасини бериш учун ҳар бир шахс бу ишга эътибор қаратиши ва уни пухта ўрганиши керак.

Араб тили мавзуси жуда кенг ва аҳамиятли мавзу бўлиб, у турли тил илмларига ихтисослашган мужтаҳид уламолар томонидан жиддий ва чуқур ўрганилиши ва узоқ баҳс қилиниши лозим. Бу Уммат ичига ўз динлари, Умматлари ва тилларига

холис ва содиқ уламолар кўп. Улар ҳаётлари, ҳаракатлари ва илмларини ушбу пок динни юксалтириш, бу шарафли Умматни тараққий эттириш ва бу кўркам тилни ёйиш учун бағишлайдилар... Улар илмдан Аллоҳнинг розилиги ва охират савобини умид қиласидилар. Динларининг шон шарафи, Умматининг шарафи, уйғониши ва ҳукмронлиги йўлида ҳаётини бағишлайдилар.

Тил тирик вужудга ўхшайди, у фарзандлари ҳаёти билан тирик, уларнинг қуввати билан кучли, шарафи билан шарафли, ҳукмронлиги билан олий ва авлодлар билан янгиланиб туради... Ҳа, бу тил тирик вужудга ўхшайди, унинг руҳи Қуръони Карим, унинг жисми буюк Ислом, аъзолари у билан сўзлашадиган ва унга насиҳат қиласидиган мусулмон фарзандлари... Бу тил Қуръон боқий экан, Аллоҳнинг ҳифзи остида боқий қолажак, Ислом тирик экан тирик қолажак ва авлод ва ҳаёт янгиланар экан, янгиланиб тараққий этажак.

Хотима сифатида айтаманки булар ушбу катта мавзу ҳақидаги баъзи фикр ва хотиралардир. Бу саноқли варақчаларда бу тилнинг аҳамияти ҳақида тўла гапириш ва у ҳақидаги асосий фикрларни келтириш мавриди эмас. Чунки бу Умматнинг барча фарзандлари ҳаракатига муҳтож. Бу варақчалар эса бу буюк тилнинг ҳаққини тўла адо этолмаётган шахс томонидан бўлган камтарона тушунчадир. Лекин у шахс бу тилни яхши кўради ва унинг ортидан баъзи дурларни териб олиш учун югурмоқда. Лекин у бу шахсдан шошганича қочяпти, балки у бу шахсни қариган маҳбус киши сифатида кўраётгандир. Чунки у бу деворлар ичida ҳибсда қолишни хоҳламайди. Балки у ер куррасини ўраб чулғаган ва уфқларга саёҳат қилган ҳолда хур ва эркин бўлишни хоҳлади. Шунингдек у доимо кучли ва навқирон ҳолда яшашни хоҳлади, чунки у авлодлар билан янгиланиб туради. Бу гўзал араб тилининг ошиқлари қаридилар, улғаядилар ва ўладилар, у эса қаримайди, улғаймайди ва ўлмайди. Чунки у дунё ва охират тилидир. У ўзининг руҳи бўлмиш Қуръони Карим билан абадийдир. Аллоҳдан ёрдам сўраймиз ва бошидан охиригача у зотга ҳамдлар бўлсин. □

Америка бош штаби бошлиғи: ягона ечим Ироқни бўлиб ташлашдир!

Америка армияси бош штабининг вазифаси ниҳоясига етаётган бошлиғи Рэймонд Одиерно «ИШИДга қарши уруш қийинчиликка учрамоқда. Шунинг учун агар келгуси ойларда олдинга силжишга эришилмаса мудофаа вазирлиги (пентагон) Ироқ армиясини қўллаб-қувватлаш учун қуруқлик кучларини жойлаштиришни муҳокама қилиши зарур» деб билдири. У суннитлар билан шиалар ўртасида сулхга эришиш имкони борасида шубҳа билдириб «иккала тоифа ўртасидаги низога чек қўйиш учун бу мамлакатни бўлиб ташлаш ягона ечим бўлса керак» деди. Одиерно яна бундай деди: «Америка кучлари экстремистларни мағлуб қила олади, лекин Ироқ билан Сурияни бўғиб ташлаётган кенг доирадаги сиёсий ва иқтисодий муаммоларни ҳал қилолмайди». У қўшимча қилиб қуйидагиларни айтди: «У ерга (Ироқ ва Сурияга) муайян микдордаги кучлар билан бориб «ИШИД»ни мағлуб қилишимиз мумкин. Лекин муаммо шуки, биз олти ойдан кейин ҳозирги вазиятимизга қайтишимиз мумкин». У қуйидагиларни ҳам қўшимча қилди: «Менимча бу иш сиёсий ва иқтисодий механизmlарни ўзгартиришга боғлиқдир. Минтақадаги кишилар шуни амалга оширишлари лозим».

«Исломий Давлат» ташкилоти билан музокараага киришиш вақти келдими?

Тони Блэр бош вазир бўлиб турган даврда Британ ҳукумати фойдасига Шимолий Ирландия билан музокара олиб борганларнинг бошлиғи Жонатан Боел бундай деди: «Исломий Давлат ташкилотини ҳаводан бомбардимон қилиш орқали йўқ қилиб бўлмайди. Ғарбдаги биронтасининг қуруқлик бўйлаб аралашувга тайёрлиги ҳам қўринмаяпти... Шунинг учун бу ташкилотни йўқ қилишга оид биронта ҳарбий режа йўқ. Бунда бир сиёсий режага эҳтиёж борлиги шундоқ қўриниб турибди. Менимча бу улар билан музокара олиб боришни тақозо қиласди».

Завоҳирий Мулло Умарнинг вафоти муносабати билан таъзия билдириб Мулло Мансурга уни мўминлар амири деб байъат бермоқда

«Ал-Қоида» ташкилотининг «Саҳоб» ахборот муассасаси шу ташкилот етакчиси доктор Айман Завоҳирийнинг нутқи ёзигб олинган овозли тасмани эфирга узатди. Завоҳирий бу нутқида мулло Ахтар Мұхаммад Мансурга «Толибон» ҳаракатининг янги амири сифатида байъат беради. Завоҳирий шунингдек Мулло Умарнинг вафот этгани муносабати билан таъзия ҳам билдирган. «Толибон» Мулло Умарнинг вафот этганини ўтган ой охирида эълон қилган эди. Завоҳирий Мулло Умарнинг «маноқиб (мақтовга сазовор хизматлари) ва яхши ишларини» ёдга олди ва Мулло Ахтар Мансурга расман байъат берганини эълон қилиб бундай деди: «Мен ал-Қоида Жиҳод жамоатининг амири сифатида шайх Усома ва унинг шаҳид, аброр биродарларининг мұмиллар амири мулло Мұхаммад Умар Мужоҳидга (хаммаларини Аллоҳ раҳмат қилсін) берган байъатларидаги тутган йўлларини давом эттириб сизга байъатимизни тақдим этаман». У бундай деб қўшимча қилди: «Сизга Аллоҳнинг Китоби ва Росули ﷺ Суннати асосида, рошид, маҳдий халифалар – улардан Аллоҳ рози бўлсин – суннати асосида байъат берамиз. Сизга Шариатни ўрнатиш шарти асосида байъат берамиз. Тоинки Шариат мусулмонлар юртларида ҳукм сурсин, маҳкум эмас, ҳоким бўлсин, етакланувчи эмас, етакчи бўлсин. Бирон ҳокимият ундан олий бўлмасин, бирон мурожаат қилинадиган манба у билан талашиб низолашмасин». Завоҳирий сўзини бундай деб тугатди: «Сизга Исломий Халифаликни тиклаш шарти асосида байъат берамиз. Халифалик мусулмонларнинг ихтиёри ва розилиги асосида тикланади, ҳамма ёқда адолатни ўрнатади, шўрони ёяди, тинчликни рўёбга чиқаради, зулмни олиб ташлайди, ҳақ-хукуқни эгаларига қайтаради, жиҳод роясини юксак кўтаради».

Конгрессдаги разведка комиссияси бошлиғи Саудия ва Покистонни «терроризм»ни маблағ билан таъминлашда айбламоқда!!

Америкалик таниқли республикачи сенатор Ричард Баррнинг билдиришича – у сенатдаги разведка комиссияси бошлиғидир – Саудия араб подшоҳлиги ва «Американинг Ўрта Шарқдаги баъзи иттифоқчилари» ал-Қоида ташкилоти таъсис топганидан буён «терроризм»ни маблағ билан таъминлаш амалиётларига

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال رسول الله ﷺ: «الْمُسْلِمُ أَخْوَ الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يَخْدُلُهُ وَلَا يَحْقِرُهُ» «Мусулмон мусулмоннинг биродаридир. Унга зулм қилмайди, уни ташлаб қўймайди ва камситмайди»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
буш кўшиб келмоқда. Барр «терроризм»га қарши урушда «ҳақиқий шаклда» иштирок этмаётган давлатларга бунинг оқибатлари ёмон бўлишини айтиб таҳдид қилди. У «Си-Эн-Эн» сайти тарқатган баёнотларда Саудия, Покистон ва Ўрта Шарқдаги бошқа давлатларни «ал-Қоида ташкилоти таъсис топганидан буён маблағ билан таъминлашга хисса қўшганлар орасида бўлганлик» билан айблади ва Америка идорасининг ана шу давлатлар билан боғланиб уларни «бундай ишларни ва терроризмни маблағ билан таъминлашни тўхтатиш»га чақирганлиги ҳақида умид билдири.		
Ал-Ваъй: қизиқ, Америка ўз иттифоқчиларининг ана шу ташкилотларга ёрдам бериб келаётганидан хабардор эдими ёки йўқми?! Бу ёрдам Америка розилиги билан бўлдими ёки йўқми?! Нега Америка уларнинг бундай қилишига шунча вақт сукут сақлаб келди?!		
БМТ кучлари Марказий Африкадаги болаларга қарши ўта жирканч жиноятларни амалга ошироқда!		
БМТ бош секретари Пан Ги Мун шу ташкилотнинг Марказий Африка республикасидаги миссияси бошлигини истеъфога чиқарилганини эълон қилди. Унинг истеъфога чиқарилиши БМТ аскарлари балоғатга етмаган болаларни зўрлашда айбланганидан кейин юз берди. Чунки маҳфий олиб борилган текширувлар француз аскарларининг бундай разолатга ботганини исботлади. БМТ бош секретари бундай деб қўшимча қилди: «Мен БМТ кучлари амалга оширган мана шу жинсий зўрлаш ва тегажоқлик билан айблашлардан кейин ўзим хис қилаётган ғазаб, ташвиш ва уят-шармандалилкка тўла сўзларгагина чекланишим маҳолдир». У сўзини давом эттириб қуйидагиларни айтди: «Мен ишончни йўқотиб қўркув солган ана шу кимсаларнинг ҳеч қайси ишини асло қабул қилолмайман, бас, етар, мана шу етарлидир».		
Ал-Ваъй: агар бу жирканч шармандаликларни мусулмонларнинг бирон эркатои қилганида эди бутун дунё дод-вой солиб оёққа турган бўларди. Аммо бу шармандаликларни БМТга тобе француз кучлари амалга оширгани учун қандайдир бир шахсни истеъфога чиқариш билан кифояланиб қўя қолишиди! Шундан кейин бу мавзу дархол		

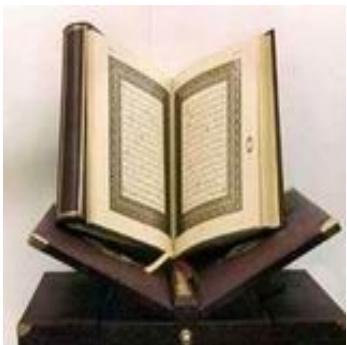
ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال تعالیٰ: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْرَجُوا﴾ «Мұмиллар ҳеч шак-шубхасız оға-инилардір»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
ёпилди. Табиийки бу иш Пан Ги Мун ўз норозилигини билдирганидан кейин ёпилди!		
«Толибон» бир неча аъзоларини «Давлат» ташкилоти қатл қылганидан кейин «ИШИД»га таҳдид қилмоқда		
<p>«Толибон» Афғон ҳаракати «Исломий Давлат» ташкилотига тобе «Хуросон» вилояти аъзоларини таъқиб қилишни ваъда қилди. Ташкилотнинг ана шу аъзолари бир видеотасмада «Толибон» ҳаракати билан иттифоқчи бўлган қабилалар одамларини даҳшатли тарзда қатл қилишганини кўрсатишган эди. Чунки уларни портловчи моддалар устига ўтиришга мажбур қилишган. Оқибатда уларнинг жасадлари парча-парча бўлиб кетган. Бу ҳақда интернетдаги «Исломчилар» сайти хабар тарқатди. Сайтнинг кўрсатиб ўтишича «Толибон» ҳаракатининг расмий баёнотида ўша видеотасмада қўринган қурбонлар Нангархор вилоятига қарашли Шинвари мудириясининг Маманду минтақасидаги обрўли кишилар ва оддий одамлар эканликлари айтилган. Баёнотда қўйидагилар ҳам айтилган: «Оддий фуқароларни исломий амирлик билан ҳамкорлик қилиш айлови билан қўлга олиб уларнинг устидан муртад деб ҳукм чиқариб уларни ўлдириш ношаръий ишдир. Буни ҳеч қандай ҳужжат билан оқлаб бўлмайди. Афғонистон исломий амирлиги бу жирканч жиноятни энг қаттиқ иборалар билан қоралайди. Қандай бўлмасин асиirlарга нисбатан бундай муомалада бўлишга ҳеч қандай қонун ижозат бермайди».</p>		
Жазоирлик ёшлар Асад режими муфтисига аччик сабоқ бериб қўйиши		
<p>Жазоирнинг «Ҳаёт» газетасининг билдиришича, бир гурӯҳ жазоирлик ёшлар Асад режимининг муфтиси Аҳмад Ҳассун устига – у Жазоирда маъруза қилаётган пайтда – унга мушт тушириш учун ташланишган. Газетанинг таъкидлашича Ҳассун ҳозир бўлган ёшларнинг бир қисми унга ҳужум қилиб мушт ёғдиришларидан олдин Суннат ҳақида, бағрикенглик ва Ислом асослари ҳақида гапираётган эди. Шундан кейин Жазоир хавфсизлик ходимлари Ҳассунни ҳимоя қилиш учун аралашибашга мажбур бўлди. Ҳужум қилганлардан бир нечтаси қамоққа олинди. Ўз навбатида Жазоирдаги сиёсий ва ижтимоий фаолиятлар Жазоир диний ишлар вазирлигининг Аҳмад</p>		

Ҳассунни таклиф қилиб кутиб олишганини қаттиқ қоралади. Бу фаолиятлар уни портловчи бочкалар муфтиси деб аташди. Бу билан улар Ҳассуннинг қўзғолон бўлаётган минтақаларни янада кўпроқ бочкалар билан вайрон қилишга чақирганига ишора қилишиди.

Индепендент: Эрон Давлат ташкилотига қарши халқаро коалицияга қўшилишга ҳаракат қилмоқда

Британиянинг «Индепендент» газетасининг ёзишича Эрон «Давлат» ташкилотига қарши уруш олиб бораётган халқаро коалицияга қўшилишга ҳаракат қилмоқда. Бу иш Суриядаги ички урушдаги улкан оқибатларга олиб келиши мумкин. Газета «Эроннинг бу доирадаги ҳаракати ўзининг ядровий программаси бўйича Ғарб билан олиб борган музокаралари муваффақиятли якунланганидан кейин юзага келмоқда. Эрон бунга ўзининг теварагидаги сунний муҳит билан ҳамкорлик ва ишонч кўпригини ётқизишга уринишининг бир қисми сифатида ҳам ҳаракат қилмоқда. Зеро у Ўрта Шарқ минтақасида ягона шия давлатидир». Газетанинг фикрича бу иш «Эроннинг ташқи сиёсатидаги катта бурилишдир». Индепендент қуйидагиларни қўшимча қиласди: «Амалда ҳам Эрон Ироқда «Давлат» ташкилотига қарши уруш олиб бормоқда. Буни Ироқ ҳукуматига ва бу ҳукумат кучлари томонида туриб уруш олиб бораётган шия қуролли гурухларига катта ва узлуксиз ёрдам бериш оркали амалга ошироқда. Ироқ кучлари – Техрон билан Вашингтон ўртасида амалий ҳамкорлик йўқлиги ҳақида гапирилаётганига қарамай – бу ташкилотга қарши урушда Вашингтон таъминлаётган ҳаводан туриб қўллашдан фойдаланмоқда». Британиянинг бу газетаси бир эронлик дипломатик манбанинг қуйидаги сўзларини ҳам келтирди: «Келишмовчиликларимизни бир четга суриб қўйиб муштарак душманга қарши курашишимиз вақти келди. Биз ғоятда чигал масала, ядровий программа масаласи бўйича келишувга эриша олдик. Шундай экан нега энди давлат ташкилотидаги террорчиларга қарши урушга оид келишувга эриша олмас эканмиз». □

ҚУРЬОНИ ҚАРИМ СУХБАТИДА

﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَآخْتِيلَفِ أَلَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الْرِّيحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَأَيَّتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾

«164. Албатта осмонлар ва ернинг яратилишида, кеча ва кундузининг алмасиб туришида, денгизда одамларга керакли нарсаларни олиб юрган кемаларнинг (сузишида) ва Аллоҳ осмондан туширган ва у сабабли ўлук ерни тирилтириб, бор жонзотни тарқатиб-ёйиб юборган сув деган неъматда ва шамолларнинг йўналтирилишида, осмон ва ер орасидаги итоатгўй булатуда — (буларнинг ҳаммасида) ақлли кишилар учун оят-аломатлар бордир» [Бақара 164]

Хизб ут-Таҳрир амири Ато ибн Халил Абу Роштанинг (у кишини Аллоҳ хифзу ҳимоясида асрасин) «Тайсир фи Усулит Тафсир» номли китобида қуйидагича келади:

Аллоҳ Таоло

﴿وَإِلَهُمْكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ﴾

(Парвардигорингиз ягона парвардигордир) оятини нозил қилганда мушриклар, қандай қилиб шунча илоҳлар битта илоҳ бўлиб коларкан, деб инкор этишганди. Бас, Аллоҳ уларни фикр қилишга, ақлларини ишлатишга ва шу орқали бутун коинотни яратган, унинг қисмларини бир-бирлари билан ўта пухта тартиб билан боғлаган ягона, бир яратувчига имон келтиришга чақириб, мана шу оятни нозил қилди. Мана шу ўта пухта

тартибнинг ўзи яратувчининг бирлигига, ягоналигига далолат қиласы.

1 – Мана бу осмонлару ер, улардаги юлдузлар, ҳамма-хаммаси ўта нозик, ажайиб бир низом билан фалакда сузиди. Улардан биронтаси ўз йўналишидан, йўлидан чиқиб кетмайди, бири иккинчиси билан тўқнашиб кетмайди.

2 – Мана бу кечаю кундуз, уларнинг ўрин алмасиб туришлари, бирининг ёруғлигию, иккинчисининг коронғулиги, бирининг дам олишга, хордиқ чиқаришга хизмат қилишию иккинчисининг тирикчилик қилишга ишлаши! Нақадар ажайиб! Нақадар ғаройиб!

3 – Анави денгизда сузид юрадиган, одамларга зарур бўлган савдо ёки сафар ашёларини олиб юрадиган кемалар! Уларни сув кўтариб боради, шамоллар ҳаракатга келтиради, мавжлар камраб олади, уларга урилади. Шундай бўлса-да, улар мавжлар гирдобиу денгиз тўлқинлари ичра сузид бораверадилар.

4 – Мана бу осмондан ерга тушадиган сув! У Аллоҳ истаган жойга етиб бориб, ўлик ерни тирилтиради, унинг сарғайган эгнини яшил либосга буркайди.

5 – Анави жониворлар! Улар ер юзида тинимсиз кўпайиб, ердан униб чиқсан нарсалардан озуқаланиб, туғилиб, яшаб бораверадилар.

6 – Мана бу Аллоҳнинг буйруғи ила юргизиб қўйилган шамоллар! Аллоҳнинг қудрати ила осмон билан ер ўртасида бўйсундириб қўйилган булутлар! Уларни Аллоҳ Ўзи истаган тарафига йўналтиради, улар Аллоҳ кўрсатган жойга ёмғир қуядилар.

Мана шуларнинг ҳаммаси ўта нозик, ажайиб бир тартибда бўлиб, ўз низомидан қилча ҳам чиқиб кета олмайдилар. На осмон ерга қулайди. На кеча кундуздан ўтиб кетади. На денгиз ва ундаги кемалар ўз хусусиятини ўзгартира олади. На ёмғир, шамоллар ёки булут Аллоҳнинг фармонига қарши чиқа олади. На ердаги жониворлар ўз табиатларига қарши бора оладилар.

Бу йўналишларда ҳеч қандай изтироб, иккиланиш, бошбошдоқлик йўқ. Сувсиз яшиллик бўлиши, денгизларнинг ўз ўрнини ўзгартириши, шамолларнинг ўз вақтида эсмаслиги мутлақо бўлмайдиган, юз бермайдиган ишдир.

Осмонлару ер ва улар ўртасидаги хамма махлукотларга қайси иш учун яратилған бўлсалар, ўша ишнигина қилиш имкони берилган.

﴿مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفْوِيتٍ فَأَرْجِعْ أَلْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ﴾

«(У) етти осмонни устма-уст қилиб яратган зотдирки, сиз у Раҳмоннинг (мехрибон Зотнинг) яратишида бирон тафовут-нуқсонни кўрмассиз. Энди қўзингизни яна (самога) қайтаринг-чи, (унда) бирон футур-ёриқни кўтармикансиз?»

[Мулк 3]

Аллоҳнинг ердаги, осмондаги ва осмон билан ер ўртасидаги махлукотлари учун тузилган мана бу ажойиб, ўта нозик низомда ақлини ишлатган одамлар учун оят-аломатлар бордир.

Ким у ҳақда тадаббур, тафаккур қилса, унинг Яратувчиси Битта эканини билиб олади. Коинотнинг тартиблилиги, қисмларининг бир-бирига мослиги, ўта пухта ва нозик низом асосида ўзаро муносабатга киришиб туришлари яратувчининг ягоналигини, бирлигини, бутун оламлар Парвардигори эканини шундоққина айтиб турибдилар.

﴿إِنَّهُمْ كُلُّهُمْ لِإِلَهٍ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾

(Парвардигорингиз ягона парвардигордир. У меҳрибон ва раҳмли парвардигордан ўзга ҳеч қандай парвардигор йўқдир).

Аллоҳ Таолонинг махлукотлари хусусида тафаккур қилиш уларнинг яратувчиси битта, ягона, раҳмли Зот эканига далолат қилувчи оят-аломатларни мазкур махлукотларига ўрнатиб қўйган. Ақлли одам бу махлукотларнинг олдидан шунчаки бепарво ўтиб кетавермайди. Улар ҳақида тафаккур, тадаббур қиласи.

Хар бир ишни ҳикмат билан қилгувчи, хар нарсадан хабардор Ҳаким, Хобир Аллоҳ Ўзининг буюқ, ягона, раҳмли Зот эканига далолат қилувчи оят-аломатларни мазкур махлукотларига ўрнатиб қўйган. Ақлли одам бу махлукотларнинг олдидан шунчаки бепарво ўтиб кетавермайди. Улар ҳақида тафаккур, тадаббур қиласи.

Оиша ﷺ нинг айтишича, Пайғамбар ﷺ шу оятни ўқиб туриб, шундай деган эканлар:

«وَيَنْ لِمَنْ قَرَأَهَا وَلَمْ يَتَفَكَّرْ فِيهَا»

«Бу оятни ўқиб туриб, у ҳақда фикр қилмаган одамга дўзах бўлсин!». ¹ □

⁽¹⁾ Ибн Абу Дунё ва Ибн Мардавиҳ Оиша ﷺдан ривоят килган. Дуррул Мансур: 2/111.

ЖАННАТ АҲЛИНИНГ ЭНГ ҚУЙИ ДАРАЖАДАГИСИ

— Абу Сайд Худрий رض Расууллоҳ رض нинг бундай деганларини ривоят қиласди:

«إِنَّ أَدْنَى أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنْزَلَةً، رَجُلٌ صَرَفَ اللَّهُ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ قَبْلَ الْجَنَّةِ، وَمُثَمِّلُ لَهُ شَجَرَةٌ ذَاتُ ظِلٍّ، فَقَالَ: أَيُّ رَبٌّ، قَرِيبِي إِلَى هَذِهِ الشَّجَرَةِ، أَكُونُ فِي ظِلِّهَا، فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: هَلْ عَسِيْتَ إِنْ فَعَلْتُ أَنْ تَسْأَلَنِي غَيْرَهُ؟ فَقَالَ: لَا وَعَزَّتِكَ، فَقَدَّمَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهَا، وَمُثَمِّلُ لَهُ شَجَرَةٌ ذَاتُ ظِلٍّ وَثَمَرٌ، فَقَالَ: أَيُّ رَبٌّ، قَرِيبِي إِلَى هَذِهِ الشَّجَرَةِ، أَكُونُ فِي ظِلِّهَا، وَأَكُلُّ مِنْ ثَمَرِهَا، فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: هَلْ عَسِيْتَ إِنْ أَعْطَيْتَنِي ذَلِكَ أَنْ تَسْأَلَنِي غَيْرَهُ؟ فَيَقُولُ: لَا وَعَزَّتِكَ، لَا أَسْأَلُكَ غَيْرَهُ، فَقَدَّمَهُ اللَّهُ إِلَيْهَا، وَمُثَمِّلُ لَهُ شَجَرَةٌ ذَاتُ ظِلٍّ وَثَمَرٌ وَمَاءً، فَقَالَ: أَيُّ رَبٌّ، قَرِيبِي إِلَى هَذِهِ الشَّجَرَةِ، أَكُونُ فِي ظِلِّهَا، وَأَكُلُّ مِنْ ثَمَرِهَا، وَأَشْرَبُ مِنْ مَاءِهَا، فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: هَلْ عَسِيْتَ إِنْ فَعَلْتُ ذَلِكَ أَنْ تَسْأَلَنِي غَيْرَهُ؟ فَيَقُولُ: لَا وَعَزَّتِكَ، لَا أَسْأَلُكَ غَيْرَهُ، فَيَقَدِّمَهُ اللَّهُ إِلَيْهَا، فَيَرَزِّ لَهُ بَابُ الْجَنَّةِ، فَيَقُولُ: أَيُّ رَبٌّ، قَرِيبِي إِلَى بَابِ الْجَنَّةِ، فَأَنْظُرْ إِلَيَّ أَهْلِهَا، فَيَقَدِّمَهُ اللَّهُ إِلَيْهَا، فَيَرَى الْجَنَّةَ وَمَا فِيهَا، فَيَقُولُ: أَيُّ رَبٌّ، أَدْخِلْنِي الْجَنَّةَ، فَقَالَ: فَيَدْخُلُهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ، فَإِذَا دَخَلَ الْجَنَّةَ، قَالَ: هَذَا لِي، فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: تَمَنَّ، قَالَ: فَيَتَمَّنِي، وَيَذَكِّرُهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ، تَمَنَّ كَذَا وَكَذَا، حَتَّى إِذَا انْقَطَعَتْ بِهِ الْأَمَانِيُّ، قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: هُوَ لَكَ وَعَشْرَةُ أَمْثَالِهِ، قَالَ: ثُمَّ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ، فَيَدْخُلُ عَلَيْهِ زَوْجَتَاهُ مِنَ الْحُورِ الْعَيْنِ، فَيَقُولُونَ لَهُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَاكَ لَنَا، وَأَحْيَانَا لَكَ، قَالَ: فَيَقُولُ: مَا أُعْطَيْتُ مِثْلَ مَا أُعْطِيْتُ، قَالَ وَأَدْنَى أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا، يُنْعَلُ بِنَعْلَيْنِ مِنْ نَارٍ، يَغْلِي دِمَاغُهُ مِنْ حَرَارةِ نَعْلَيْهِ».

«Жаннат аҳлининг энг қуийи даражадагиси, шундай кишики, Аллоҳ унинг юзини дўзахдан жаннат тарафга қаратиб қўяди. Унга сояли бир дараҳт қўрсатилади. У: эй

Роббим, мени бу дарахтга яқинлаштирилди, соясидан баҳра олайин, дейди. Аллоҳ Азза ва Жалла: шундай қылсам, эхтимол бошқасини сүраб қоларсан?, дейди. У: йўқ, иззатинг ҳаққи (бошқасини сўрамайман), деб жавоб беради. Сўнг Аллоҳ Азза ва Жалла уни дарахтга яқинлаштиради. Кейин унга сояли ва мевали бошқа бир дарахт кўрсатилади. У: эй Роббим, мени бу дарахтга яқинлаштирилди, соясидан баҳра олиб, мевасидан ейман, дейди. Аллоҳ Азза ва Жалла: шундай қылсам, эхтимол бошқасини сўраб қоларсан?, дейди. У: йўқ, иззатинг ҳаққи бошқасини сўрамайман, дейди. Сўнг Аллоҳ Азза ва Жалла уни дарахтга яқинлаштиради. Кейин унга сояли, мевали ва сувли бўлган бир дарахт кўрсатилади. У: эй Роббим, мени бу дарахтга яқинлаштирилди, соясидан баҳра олиб, мевасидан еб, сувидан ичаман, дейди. Аллоҳ Азза ва Жалла: шундай қылсам, эхтимол бошқасини сўраб қоларсан?, дейди. У: йўқ, иззатинг ҳаққи, бошқасини сўрамайман, дейди. Аллоҳ уни дарахтга яқинлаштиради. Кейин унга жаннат дарвозасини кўрсатади. У: эй Роббим, мени ушбу жаннат дарвозасига яқинлаштирилди, унинг аҳлига боқайин, дейди. Аллоҳ уни дарвозага келтиради. Шунда у жаннатни ва унинг ичидагиларни кўради ва эй Роббим, мени бу жаннатга дохил қил, дейди. Аллоҳ уни жаннатга дохил қилади. У жаннатга киргач, бу менга, дейди. Аллоҳ Азза ва Жалла умид қил, дейди, у умид қилади. Аллоҳ Азза ва Жалла унга мана бу, мана буларни умид қил, дея эслатиб туради, ниҳоят умидлар тугайди. Аллоҳ Азза ва Жалла унга: булар сенга ва ўшанчаликдан яна ўнта сенга, дейди. Кейин у жаннатга киради, унинг олдига хури-ийндан иборат икки рафиқаси киради ва сизни бизга тирилтириб берган, бизни сизга тирилтириб берган Аллоҳга ҳамду сано бўлсин, дейишади. У: Хеч кимга менга берилганчалик неъмат берилмади, дейди. Дўзах аҳлиниңг энг енгил азобланадигани, оловдан шиппак кийдирилган ва шиппакларниңг ҳароратидан мияси қайнайдиган кимсадир» (Ином Муслим ривояти).

— Муғира ибн Шўъба رض Росулуллоҳ صل нинг бундай деганларини ривоят қилади:

«أَنْ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ سَأَلَ رَبَّهُ مَا أَذْنَى أَهْلُ الْجَنَّةَ مِنْ لَهَّ؟ فَقَالَ: رَجُلٌ يَحْمِيُ بَعْدَ مَا دَخَلَ أَهْلَ الْجَنَّةَ، فَيَقَالُ لَهُ: ادْخُلِ الْجَنَّةَ، فَيَقُولُ: رَبٌّ كَيْفَ وَقَدْ نَزَلَ النَّاسُ مِنَازِلَهُمْ؟ وَأَخْذُوا أَخْذَاتِهِمْ، فَيَقَالُ لَهُ: أَتَرَضَى أَنْ يَكُونَ لَكَ مِثْلُ مُلْكِ مَلِكٍ مِنْ مُلُوكِ الدُّنْيَا؟ فَيَقُولُ: رَضِيتُ رَبِّي، فَيَقُولُ لَهُ: لَكَ ذَلِكَ وَمِثْلُهُ، وَمِثْلُهُ فَقَالَ فِي الْخَامِسَةِ: رَضِيتُ رَبِّي، فَيَقُولُ: هَذَا لَكَ وَعَشَرَةُ أَمْثَالِهِ، وَلَكَ مَا اشْتَهَتْ نَفْسُكَ وَلَذَتْ عَيْنُكَ، فَيَقُولُ: رَضِيتُ رَبِّي. قَالَ: رَبٌّ فَاعْلَاهُمْ مِنْ لَهَّ؟ قَالَ: أُوْلَئِكَ الَّذِينَ أَرْدَتُ عَرْسَ كَرَامَتِهِمْ بِيَدِي وَخَتَمْتُ عَلَيْهَا، فَلَمْ تَرَ عَيْنَ، وَلَمْ تَسْمَعْ أُذْنَ، وَلَمْ يَخْطُرْ عَلَى قَلْبِ نَسْرَ»

«Мусо Роббидан: Жаннат ахлининг энг қуи даражадагиси ким, деб сўради. Аллоҳ Таоло жавоб берди: у шундай кишики, жаннат аҳли жаннатга кириб бўлганидан сўнг келади. Унга жаннатга кир, дейилади. У: эй Роббим, одамлар жаннатга кириб, жойларини эгаллаб бўлишибдику? дейди. Ундан, сенга дунё подшоҳларидан бирининг мулкичалик мол-дунё берилишига рози бўласанми? – деб сўралади. У бўлса: Роббим, розиман, дейди. Шунда Аллоҳ Таоло: булар сенгадир. Яна ўшанчалик, яна ўшанчалик сенгадир, дейди. Аллоҳ Таоло яна ўшанчалик, яна ўшанчалик, деб бешинчисини айтиётганда, бандаси, бўлди Роббим розиман дейди. Аллоҳ Таоло айтадики: Мана шу (айтганларим) сенгадир ва унга қўшиб, унинг ўн барабари сеникидир. (Аксинча), кўнглинг тусаган ва кўзинг лаззатли деб билган барча нарсалар сеникидир. Банда: Роббим, розиман, дейди. Мусо сўради: «эй Роббим, жаннат ахлининг энг юқори даражадагилари кимлар?» Аллоҳ Таоло жавоб берди: Улар Мен танлаган бандалардир. Уларнинг кароматини (яъни, уларга атаб жаннатда барпо қилинган нарсаларни) Ўз қўлим билан экканман ва унга муҳр босганиман (яъни, улар учун ҳозирланган нарсалар қайтиб ўзгартирилмас). (Мен бу бандаларни тақдирлаш учун тайёрлаб қўйган нарсаларни) кўз кўрмаган, қулоқ эшифтмаган ва башарият хаёлига ҳам келмагандир». (Имом Муслим ривояти). □

ТАЛҲА ИБН УБАЙДУЛЛОҲ ТАЙМИЙ ﷺ

**Ўзи қазо қилган бўлса-да, ер юзида юрган кишини ким
кўришини истаса, Талҳа ибн Убайдуллоҳга қарасин (Мұхаммад
ﷺ)**

Талҳа ибн Убайдуллоҳ Таймий Қурайш карвони билан бирга Шом юртига тижоратга кетарди. Бусрого етиб боришгач, карвондаги қариялар олди-сотди қилиш учун қизиб турган бозорга ўзларини урди. Талҳа ёш йигит эди. У тижорат борасида улар каби тажрибага эга эмасди. Бироқ зийрак ва топқир бўлгани боис ҳаммалари билан бемалол баслашиш ва савдолашишда уларни доғда қолдириш қўлидан келарди. У турли ердан келган савдогарларга лиқ тўла бозорда айланиб юрганида кутилмаган бир воқеа юз берди. Бу воқеа унинг бутун ҳаётини ўзгартирибгина қолмай, балки бутун тарих оқимини ўзгаришидан башорат берди. Келинг, яххиси ушбу таъсирли ҳикояни унинг ўзидан эшитайлик:

Талҳа айтади: «Биз Бусро бозорида эдик. Қарасам, бир роҳиб одамларга – эй тужжорлар, ушбу мавсум аҳлидан сўраб боқингчи, ораларида Ҳарам аҳлидан бирортаси бормикин? дея қичқиради. Мен унга яқинроқда эдим, шошилиб олдига бориб – ҳа бор, мен Ҳарам аҳлиданман, дедим. Орангиздан Аҳмад намоён бўлдими? деди. Аҳмад ким?! дедим. У бундай деди: У Ибн Абдуллоҳ ибн Абдулмуттоблибdir, шу ой у намоён бўладиган ой, у пайғамбарлар сўнггисидир, у заминингиз Ҳарамдан чиқади ва қора тошли, серхурмо, серсув, сертуз бир заминга ҳижрат қиласи, сен бундан фафлатда қолма, йигит».

Талҳа айтади: «Унинг сўzlари қалбимни ўртаб юборди. Туямга шошиб бориб, йўлга чиқиши учун уни юганладим, карвонимни ортда қолдириб, Макка томон шошдим. Юртимга етиб борибоқ аҳли оиласдан – биз кетгандан сўнг Маккада бирор воқеа бўлдими, деб сўрадим. Улар – ҳа бўлди, Мұхаммад ибн Абдуллоҳ чиқиб, ўзини пайғамбар, дея даъво қиляпти, унга Абу Қаҳофа (яни Абу Бакр) ҳам эргашди, дейишди».

Талҳа айтади: «Мен Абу Бакрни танирдим, у мулоим, ёқимли, ройиш инсон эди. Тижоратда ахлоқ-одоб ва тўғриликини жойига кўярди. Биз унга анча боғланиб қолгандик. Қурайш ҳақида ҳикоя қилиб бергани ва унинг насабларини ёддан билгани боис у билан сухбатлашиб ўтиришни яхши кўрардик. Мен ундан – Мұхаммад ибн Абдуллоҳ пайғамбарликни намоён қилгани, сиз унга эргашганингиз ростми, деб сўрадим. У – ҳа рост, деди ва шу ҳақда менга гапириб бера бошлади, ўзи билан бирга мени ҳам динга киришга тарғиб қилди. Мен унга роҳиб тўғрисида гапириб

бергандим, ҳайратга тушди ва юр, Мұхаммадға борайлиқ, сен унинг нима дейишини эшитиб, Аллоҳнинг динига киришинг учун буни ўзинг айтиб беришинг керак, деди».

Талҳа айтади: «Биз Мұхаммад олдига бордик, ул зот менга Исломни таклиф қилдилар, Қуръондан тиловат қилдилар ва дунёю охират неъматларини башорат этдилар... Шунда Аллоҳ қалбимни Исломга очди, мен ул зотга роҳибнинг сўзларини айтиб бергандим, шундай хурсанд бўлдиларки, юзларида мамнуният намоён бўлди. Кейин ул зотнинг хузурида ла илаҳа иллаллоҳ ва анна Мұхаммадар Росууллоҳ, дея имон келтирдим. Шу билан мен Абу Бакр кўлида Исломга кирган уч инсоннинг тўртинчиси бўлдим».

Ушбу қурайшлик йигитнинг Исломга киргани аҳли оиласидагилар ва яқинлари учун қаттиқ фожеа бўлди... Улардан энг кўп жазавага тушган онаси бўлди. У ўғлим улуғ ахлоқ ва етук хислатлар соҳиби, у ўз қавмига саййид бўлади, деган умидда эди. Қавми Талҳани тезроқ диндан қайтариш учун ҳаракат қилишди. Аммо унинг имони титрамас улкан қоя эканини гувоҳи бўлишди. Уни яхшиликча кўндириб бўлмаслигини билишгач, қийноққа солишга ва ўч олиш учун жазолашга ўтишди...

Масъуд ибн Хоруш айтади: «Мен Сафо билан Марва ўртасида саъй қилаётган эдим. Қарасам бир тўп одамлар қўллари бўйнига боғланган бир йигитни ортидан чопишарди, кетига туртишиб, бошига ва орқасига уришарди, бир қари хотин эса уни сўкар, қичқирап эди. Мен – бу бола нима қилди?, дедим. Бу Талҳа ибн Убайдуллоҳ, ўз динидан қайтди ва Бану Ҳошимдаги боланинг динига кирди, дейиши. Унинг ортидаги кампир ким? дедим. У шу йигитнинг онаси Соъба бинт Ҳазрамий, дейиши.

Кейин «Қурайш шери» лақабли Навфал ибн Хувайлид Талҳа ибн Убайдуллоҳни арқон билан боғлади ва Абу Бақр Сиддиқни ҳам боғлаб, иккаласини бир-бирига бириттириди. Сўнг қаттиқ қийноқларга солишлари учун қурайшлик аҳмокларга топшириди. Шунинг учун бу икки биродар «قریبان» бир-бирига бириттирилганлар, деб чақириладиган бўлди.

Кунлар кетидан кунлар ўтди, янги-янги ҳодисалар бўлди. Талҳа ибн Убайдуллоҳ тобора баркамоллашиб борди, Аллоҳ ва Росули йўлида тортган синовлар уни буюк инсонга айлантириди. Ислом ва мусулмонларга бўлган содиқлиги ўсиб, мустаҳкамлашди, ҳатто одамлар уни тирик шаҳид, деб атайдиган бўлдилар. Росууллоҳ эса уни Талҳатул Ҳайр (ҳайрли Талҳа), Талҳатул Жуд (саҳоватли Талҳа) ва Талҳатул Файёз (файзли Талҳа) деб чақириардилар. Бу

тахаллусларнинг ҳар бирини бир-биридан ажойиб ўз ҳикояси бор эди.

Талҳа тирик шаҳид тахаллусини Уҳуд куни олди. Ўшанда мусулмонлар Росууллоҳ ни ташлаб кетиб қолишиди, олдиларида ансорийлардан ўн бир киши билан муҳожирлардан битта Талҳа ибн Убайдуллоҳ қолди, холос. Росууллоҳ улар билан бирга тоққа кўтарилилар... бир пайт бир тўда мушриклар уларни қувиб етишиди, улар Росууллоҳни ўлдиришга шайланишиди... Шунда Росул «**ким мени улардан ҳимоя қилса, у менга жаннатда дўст бўлади**», дея марҳамат қилдилар. Талҳа – мен, ё Росууллоҳ, деди. Росул «**йўқ, жойингиздан қимирламанг, қимирламанг**», дедилар. Ансорийлардан бири – мен, ё Росууллоҳ, деди, ул зот, «**хўп, сиз**», дедилар.

Ансорий мушриклар билан олишиди ва ҳалок бўлди. Сўнг Росууллоҳ асҳоблари билан бирга тоққа кўтарилилар... Мушриклар уларни яна қувиб етишганди, Росууллоҳ «**Уларга бас келадиган киши борми?**», дедилар. Талҳа – мен, ё Росууллоҳ, деди. Росул «**йўқ, жойингиздан қимирламанг**», дедилар. Ансорийлардан бири – мен, ё Росууллоҳ, деди, ул зот, «**хўп, сиз**», дедилар.

Ансорий улар билан олишиб, у ҳам ҳалок бўлди. Росууллоҳ тоққа кўтарилишда давом этдилар, мушриклар яна етиб олишиди, у зот худди шундай дейишда давом этардилар, Талҳа ҳам – мен дерди. Аммо уни қайтариб, ансорийлардан бирига рухсат берардилар ва у ҳам шаҳид бўларди... Ниҳоят, ул зотнинг олдиларида Талҳадан бошқа ҳеч ким қолмади, ул зотга мушриклар етиб олишиди, шунда ул зот «**энди, майли сиз**», дедилар.

Бу жангда Росууллоҳ нинг рубоиялари синди (олдинги тиш билан озиқ тиш ўртасидаги тиш), пешоналари ёрилди, лаблари жароҳатланди, юзларидан қон оқди ва ҳушини йўқотдилар... Шунда Талҳа мушрикларни чекинишга мажбур қилди ва ниҳоят Росууллоҳни улардан мудофаа қила олди. Кейин ўгирилиб, ул зотни бир оз тепароққа олиб чиқар ва ерга тираб-энгаштириб, ўзи яна мушриклар билар олишарди... Шу зайл олиша-олиша ул зотни улардан тўсиб турди.

Абу Бакр айтади: «Мен Абу Убайда ибн Жарроҳ билан бирга Росууллоҳдан узоқда эдим, ул зотнинг олдиларига бориб, ёрдам кўрсатмоқчи эдик, «**мени қўйинглар, биродарингиз олдига боринглар**», дедилар. Биз Талҳанинг олдига борганимизда ҳамма ёғидан қон оқарди, етмиш еридан жароҳат олганди, унга килич ё катта найза ёхуд камон найзаси санчишганди, бир қўли

билигидан узилиб тушганди, чуқурликда ҳушсиз йиқилиб ётарди. Шундан сўнг Росууллоҳ бундай дедилар:

«مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى رَجُلٍ يَمْشِي عَلَى الْأَرْضِ، فَدْ قَضَى نَحْبَهُ فَلَيُنْظُرْ إِلَى طَلْحَةَ بْنِ عُيَيْدِ اللَّهِ»

«Ким вафот этган бўлса ҳам, ер юзида юрган кишини кўриб хурсанд бўлмоқчи бўлса, Талҳа ибн Убайдуллоҳга қарасин».

Абу Бакр Сиддиқ – бу кундаги барча ютуқни Талҳа олиб кетди, деди. Бу Талҳа ибн Убайдуллоҳга тирик шаҳид, деган лақабнинг берилиши тўғрисидаги ҳикоя.

Унга яхшилик Талҳаси ва саҳоват Талҳаси, деган лақабларнинг берилганига келсак, бу ҳақда юзлаб қиссалар мавжуд. Улардан баъзиларини айтиб ўтамиш:

Талҳа тижорати мўл, давлати катта савдогар эди. Бир куни унга Ҳазрамавтдан етти минг дирҳамлик мол келди. У бўлса ўша кечани ҳафа, маҳзун, ғамга ботиб ўтказди... Олдига аёли Абу Бакрнинг қизи Умму Гулсум кирди ва «Эй Абу Мұҳаммад, сизга нима бўлди, сизда биз ҳақимизда бирор шубҳа пайдо бўлдими?!», деди. У «Йўқ, сен бир мусулмон кишининг накадар яхши аёлисан! Мен бўлса тун бўйи ўйланиб чиқдим. Уйида шунча моли туриб, ухлаб ётган кишининг Роббиси ҳақидаги гумони қандай экан, деб ўйландим», деди. Аёли унга «Бу мол унга нима ғам соляпти?! Қавмингиз ва дўстларингиз орасида шунча муҳтоҷлар борку!? Эрталаб туринг-да, уларга бўлишиб беринг», деди. Талҳа аёлига «Аллоҳ сенинг хайрингни берсин, сен баҳтли инсоннинг баҳтли қизисан», деди. Тонг отгач, ўша молларни лаганларга, халталарга солиб, муҳожир ва ансорлар орасидаги камбағалларга тақсимлаб берди.

Яна ривоят қилинадики, Талҳа ибн Убайдуллоҳнинг олдига бир киши келиб, молиявий ёрдам беришини сўради ва унинг бир қариндошини эслатди. Талҳа «бу қариндошимни илгари менга ҳеч ким эслатмаган эди, менда сотиладиган бир ер бор, Усмон ибн Аффон уни уч юз мингга сотиб олмоқчи, истасангиз, уни олаверинг, истасангиз уни Усмонга уч юз мингга сотиб, пулини сизга бераман», деди. Киши «пулини оламан», деди. Талҳа унга пулини берди.

Росууллоҳ дар яхшилик Талҳаси, саҳоват Талҳаси, деган лақаб олган бу инсон қандай ҳам баҳтли. Аллоҳ ундан рози бўлсин ва қабрларини муనаввар айласин. □

ХУЛАФОИ РОШИДИНЛАР БОҒИДАН

Абу Бакр Сиддик رضга байъат қилиш тасодиф (ҳеч бир тайёргарликсиз амалга оширилган) иш бўлмаган
У энг ривожланган капиталистик тузумлар ҳам
чиқолмайдиган олий даражадаги амалиётдир

Росууллоҳ ﷺнинг асҳоблари билан саййидимиз Абу Бакр Сиддик ўртасида бўлган Халифалик ақди ғоят ажойиб амалиёт бўлган. Сиз бунга ўхшаш амалиётни энг кўхна давлатларда ҳам, фожир сармоядорларгагина чекланган бугунги демократик давлатларда ҳам тополмайсиз. Дарҳақиқат, муҳожирлар билан ансорийлар худди бугунги кундаги иккита ҳизбга ўхшардилар ва шариат доирасидан чиқмаган ҳолда қарама-қарши фикрда бўлганлар. Ўшанда Умар رض билан Абу Убайда رض Халифаликка қўйилган ўз номзодларидан воз кечганлар. Нима учун воз кечганлар?! Чунки иккаласи ҳам Абу Бакр رضнинг афзалликларига иқрор бўлганлар. Биз бугун бундай ажойиб позицияни капиталистик тузумлардан тополмаймиз. Ҳа, Али رض ва Зубайр رض томонидан кечикиб байъат қилиш ҳамда ҳар қандай саҳобада бўлганидек, итоатга риоя қилиш намоён бўлган ўшанда. Аммо бу ерда иккита бир-биридан фарқли белги бор: Биринчидан, бугунги золим камтиқ ғайриилоҳий низомдан фарқли ўлароқ, Исломдаги байъат низоми илоҳий низомдир. Унга олдидан ҳам, ортидан ҳам ҳеч қандай ботил-ноҳақлик келмас. Иккинчидан эса байъат низоми бундан 1400 йил муқаддам келган. Шу боис ушбу исломий низом ҳалигача соғлом низом бўлиб келмоқда ва унга нафақат мусулмонлар балки бутун олам муҳтож бўлмоқда. Бу эса Гарбни ташвишга солмоқда. У Ислом маданиятидан қўрқмоқда, ўзининг маданияти мағлуб бўлаётганидан хавотиранмоқда. Ўшанда байъат бундай бўлган эди:

Хишом ибн Урва отасидан, отаси Оиша رضдан ривоят қиласи: Набий ﷺ вафот этдилар, Абу Бакр эса Синҳда эди (Синҳ Мадина тепаликларидан бирининг номи бўлиб, у ерда Ҳорис ибн Хазраж уйлари жойлашганди, Абу Бакр رضнинг уйи ҳам ўша жойда эди). Умар رض «Аллоҳ ҳаққи, Росууллоҳ ﷺ вафот этганлари йўқ», деди. Умар ҳикоя қиласи «Аллоҳ ҳаққи, миямга фақат шундай дейишдан бошқа нарса келмади, фақат – Аллоҳ ул зотни албатта қайта тирилтиради, ана шунда ул зот

(Росулуллоҳ ўлди, деган) кимсаларни оёқ-қўлларини кесиб ташлайдилар, дедим», деди. Кейин Абу Бакр Сиддиқ етиб келди ва Росулуллоҳ нинг юзларини очиб ўпди ва «ота-онам сизга фидо бўлсин, тириклида ҳам ширин эдингиз, ўлганда ҳам ширинсиз, жоним кўлида бўлган Аллоҳга қасамки, Аллоҳ сизга икки ўлимни тоттирмайди», деди. Кейин ташқарига чиқиб, Умарга «эй қасам ичган биродар, шошмай туринг», деди. Абу Бакр сўз бошлаганда Умар ўтирди. Абу Бакр Аллоҳга ҳамду сано айтгач, бундай деди: «Ким Мухаммадга ибодат қилаётган бўлса, Мухаммад вафот топдилар, ким Аллоҳга ибодат қилаётган бўлса, Аллоҳ тириkdir, ҳаргиз вафот этмас», деди. Кейин

﴿إِنَّكَ مَيْتٌ وَلَبَّئْمَ مَيْتُونَ﴾

«(Эй Мухаммад), албатта, сиз ҳам ўлгувчиидирсиз, улар ҳам ўлгувчиидирлар» [Зумар 30] оятини сўнг

﴿وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ حَلَّتْ مِنْ قَبْلِهِ الْرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ أَنْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَبِكُمْ﴾
«Мухаммад (алайҳиссалом) фақат бир пайгамбар, холос. Ундан илгари ҳам пайгамбарлар ўтган. Бас, агар у вафот қиласа ёки ўлдирилса, кетингизга (куфрга) қайтиб кетасизми?!» [Оли Имрон 144]

оятини тиловат қилдилар. Одамлар Росулуллоҳнинг вафотларини эшитиб, хўнграб йиғладилар... Ансорлар Саъд ибн Уббоданинг Бану Соида айвонига йиғилдилар ва биздан бир амир, сиз (муҳожирлар)дан бир амир бўлади, дедилар. Шунда уларнинг олдига Абу Бакр, Умар, Абу Убайда бордилар. Умар борибоқ гапираётганди Абу Бакр уни тўхтатди. Умар доим бундай деб юради: «Аллоҳ хаққи, мен ўшанда бир гапни айтмоқчи бўлгандим, яъни мен ўзимга ёқсан бир сўзни айтишга ҳозирланиб тургандим ва бу сўзни Абу Бакр одамларга етказолмасмикин, деб қўрқсан эдим. Аммо Абу Бакр гапирди ва етказди, ўз сўзида – биз амирлармиз, сиз вазирларсиз, деди». Ҳаббоб ибн Мунзир эса «йўқ, Аллоҳга қасамки, асло бундай қилмаймиз, биздан бир амир, сиздан бир амир бўлади», деди. Шунда Абу Бакр бундай деди: «Йўқ, балки биз амирлармиз, сиз вазирларсиз. Қурайш араблар ичida ҳовли жиҳатдан яхшироғи, насад жиҳатдан азизроғидир. Бас, ё Умар ибн Хаттобга байъат

қилинг ёки Абу Убайдага байъат қилинглар». Аммо Умар «Йўқ, сизга байъат қиласиз, сиз бизнинг яхшимиз ва саййидимизсиз, Росууллоҳ учун ҳам биздан кўра суюклироқ бўлгансиз», деди. Умар шундай дедида, Абу Бакрга қўл бериб байъат қилди, кейин одамлар ҳам унга байъат қилдилар. Кимdir «Саъд ибн Уббодани ўлдирибсизлар», деган эди, Умар «йўқ, уни Аллоҳ ўлдирсинг», деди (яъни Саъднинг Абу Бакрдан олдин ўзини амирликка номзод қилганидан кўра ҳамда мусулмонлар орасида фитна хавфини туғдиргандан кўра, ўлгани яхши демоқчи)» (Имом Бухорий ишлаб чиқкан).

Молик Зухрийдан, у Убайдуллоҳдан, у Ибн Аббосдан ривоят қиласи: «Умар одамларга хутба қилди. Хутбасида бундай деди: «Менга маълум бўлишича, кимdir «агар Умар ўлса, фалончига байъат қиласан», дебди, бирортангиз – Абу Бакрга қилинган байъат тасодиф бўлган, дея алданиб қолмасин, сиз Абу Бакрдек Росууллоҳ билан инок бўлмагансиз. У бизнинг энг яхшимиздир. Росууллоҳ вафот қилган пайтда муҳожирлар тўплланганлар. Али ва Зубайр Росууллоҳ нинг қизлари Фотима уйида қолиб кетдилар. Ансорийлар эса Бану Соида айвонида қолиб кетдилар. Шунда мен – эй Абу Бакр биз билан анзорий биродарларимиз олдига боринг, дедим. Биз биргаликда анзорлар томон шошилдик, йўлда икки солиҳ анзорийга дуч келдик. Улар – то анзорийларга бормагунингизча масалангизни ҳал қилманглар, дедилар. Мен уларга – Аллоҳга қасамки, албатта уларга борамиз, дедим ва уларнинг олдига Бану Соида айвонига бордик. Қарасак, улар кийимларига бурканиб олган бир киши атрофига тўпланиб олишибди. Мен – ким бу, деб сўрадим. Улар – Саъд ибн Уббода, касал бўлиб қолди, дедилар. Биз ўтирик, улардан бири турди ва сўз бошлаб, Аллоҳга лойик бўлганча ҳамд-сано айтди ва бундай деди: «Аммо баъд, биз анзорийлармиз, имон гурухимиз. Сиз муҳожирлар жамоаси бизга яқин инсонларсиз. Сизга секин харакат қиладиган қавм келиб, бизнинг аслимизни камситишни ва бу ишдан бизни четга чиқаришни истамоқда». Умар айтади: «У гапини тугатгач, мен Абу Бакрнинг олдида ўзимни қизиқтирган гапни айтмоқчи бўлгандим, Абу Бакр – шошмай туринг, деди. Мен у кишиниг олдида чегарамни билардим. Шу боис жаҳлинини чиқаришдан қўрқдим. У мендан яхшироқ, лойикроқ ва ҳурматлироқ киши эди. Кейин гапирди, Аллоҳ ҳаққи, мени қизиқтирган гапни

қолдирмай гапирди. Балки ундан ҳам яхшироқ қилиб сўзлади. Кейин сукут қилиб, сўнг бундай деди: Аммо баъд, эй анзорийлар, сизлар айтган яхшилик ўзингизда мужассам. Сиз шу яхшиликка лойиқсиз ва ундан ҳам афзалсиз. Аммо араблар бу ишни яхши билишмайди, фақат Қурайш буни яхши билади. Улар насаб жиҳатидан ҳам, диёр жиҳатидан ҳам араблардан афзалдирлар. Мен сиз учун ушбу икки кишидан бирига розиман. Қай бирини танласангиз, ўшанга байъат қилинг. Абу Бакр шундай деб, менинг қўлим билан Абу Убайда ибн Жарроҳнинг қўлидан ушлади. Абу Бакр айтган сўзлардан фақат шу гап менга ёқмади. Аллоҳга қасамки, мен уларнинг орасида Абу Бакр ҳам бўлган қавмга амир бўлмаслик учун бошим кесилишига ҳам тайёр эдим.

Анзорийлардан бири «Биздан ҳам битта амир, сиз муҳожирлар жамоасидан ҳам битта амир бўлади», деди. Йиғилганлар орасида шовқин кўтарилид, бақир-чақир кўпайди. Мен ихтилоф чиқармикин, деб қўрқиб, «эй Абу Бакр, қўлингизни узатинг», дедим. Абу бакр қўлини чўзганди, унга байъат қилдим, кейин муҳожирлар ҳам, анзорийлар ҳам унга байъат қилдилар. Кейин Саъд ибн Уббоданинг устига ёпирилиб, уни тепкилашди... Кимdir «Саъдни ўлдириб қўйдингиз», деди. Мен «Саъдни Аллоҳ ўлдирсин», дедим. Умар айтади: «Аллоҳ ҳаққи, бу йиғилишда Абу Бакрга ҳаммамиз шу даражада розилик билан байъат қилдикки, бунчалик розилик йиғилишини кўрмаганмиз. Биз қўрқдик: агар қавмни яккалаб-ажратгудек бўлсак, биздан кейин улар ҳеч қандай байъат қилмасдилар. Оқибатда биз ё уларга ўзимиз рози бўлмаган ҳолда байъат қилишимизга тўғри келарди ёки биз уларга қарши чиқардик-да, фасод тарқаган бўларди, шундан қўрққандик».

Осим ибн Баҳда Заррдан, у Абдуллоҳдан ривоят қиласи: «Росулуллоҳ ﷺ вафот этганларида анзорийлар «биздан битта амир, сиздан битта амир бўлади» деганларида, Умар رض келиб, «эй анзорлар жамоаси, билмайсизми, Росулуллоҳ ﷺ Абу Бакр Сиддиққа одамларга имом бўлишга буюрганларини билмайсизми? деди. Биламиз, дейишди. Қайси бирингиз Абу Бакрдан ўтишни (яъни намозда) яхши кўради. Аллоҳнинг Ўзи сақласин, ундан олдинга ўтишимиздан» (Абдуллоҳдан ташқари инсонлар ҳам ривоят қилган).

Ансорий Яхё ибн Саид Қосимдан ривоят қиласы: «Росууллох ﷺ вафот топғанларида одамлар Саъдни книга түпленишиди. Уларнинг олдига Абу Бакр билан бир неча киши келди. Ҳаббоб ибн Мунзир Бадрий ўрнидан туриб, «Биздан битта амир, сиздан битта амир бўлади», деди». Вуҳайб айтади: бизга Довуд ибн Абу Ҳинд Абу Назрадан, у Абу Саиддан ривоят қилган: «Росууллох ﷺ вафот этгач, ансорийлар хатиблари ўринларидан турдилар ва улардан бири бундай деди: «Эй муҳожирлар жамоаси, қачон Росууллох ﷺ сизлардан бир кишини ишга тайин қилсалар, биздан ҳам бир кишини унга тенглар эдилар. Шунинг учун биз бу ишни ҳам биздан бир киши, сиздан ҳам бир киши қилса яхши бўлади, деб биламиз». Ансорий хатиблар шу тарзда бирин-кетин гапирдилар: Зайд ибн Собит бундай деди: «Росууллох ﷺ муҳожирлардан эдилар ва албатта имом-халифа муҳожирлардан бўлиши керак. Биз эса худди Росууллох ﷺга ансорлик қилганимиз каби, унга ҳам ансор бўламиз». Абу Бакр туриб, бундай деди: «Эй ансорлар жамоаси, Аллоҳ сизни яхшилик ила мукофотласин ва бу гапни айтган кишингизни қадамларини собит қилсин. Аллоҳга қасамки, бундан ўзга нарсани айтганингизда эди, биз унга қўшилмаган бўлардик». Кейин Зайд Абу Бакрнинг қўлини олиб, «соҳибингиз мана шу кишидир, унга байъат қилинг», деди. Абу Бакр минбарга чиқиб ўтириди ва қавмнинг юзига бир-бир назар солиб, Алини кўрмади, уни сўраганди, ансорийлардан бир нечаси уни олиб келдилар. Убу Бакр унга «Сиз Росууллох ﷺнинг амакиваччаси ва куёвисиз, сиз мусулмонлар асосини (бирлигини) синдиришни истадингизми», деди. Али «Айбга буюрмайсиз, эй Росууллоҳнинг халифаси», деди ва унга байъат қилди. Кейин Абу Бакр Зубайрни ҳам кўрмади ва уни суриштирганди, олиб келдилар. Абу Бакр унга «Сиз Росууллох ﷺнинг аммаваччаси ва ҳаворийси бўласиз, сиз мусулмонлар асосини (бирлигини) синдиришни истадингизми», деди. У ҳам «айбга буюрмайсиз, эй Росууллоҳнинг халифаси», деди ва унга байъат қилди».

Абу Бакр Ҳазлий Ҳасандан, у Қайс ибн Ибод ва Ибн Каводан ривоят қиласы: «Али ﷺ ўз воқеаси ва муҳожирлар байъати тўғрисида айтиб берган: Росууллох ﷺ кутилмаганда вафот этмадилар. Балки бир неча туну кун хаста ётдилар, олдиларига Билол келиб, намозга таклиф қиласы, ул зот эса

«مُرُوا أَبَا بَكْرٍ بِالصَّلَاةِ»

«Абу Бакрға айтинглар, намоз ўқиб берсин», дердилар. Аёлларидан бири ул зотни йўлдан урмоқчи бўлган эди ул зот ғазабландилар ва

«إِنْ كُنَّ صَوَاحِبُ يُوسُفَ»

«Сизлар Юсуфнинг хотинлариға ўхшайсизлар (яъни ичингиздаги ниятингиз билан ташингиздаги гапингиз бошқа-бошқа)», дедилар. Росууллоҳ ﷺ вафот топгач, биз, мухожирлар ва мусулмонлар ўз дунёвий ишларимиз учун Росууллоҳ ﷺ динимиз учун танлаб берган кишини танладик».

Валид ибн Муслим айтади: Менга Мұҳаммад ибн Ҳарб Зубайдийдан, у Захрийдан, у Анасадан ривоят қилди. Анас Умарнинг кейинги хутбасини эшиитган экан, бундай дейди: «Абу Бакр Росууллоҳ ﷺ вафот этган куннинг эртасига ул зотнинг минбарлариға чиқиб ўтириди. Умар ташаҳҳуд айтди. Сўнг бундай деди: Аммо баъд, мен кеча сизларга бир гап айтгандим, аммо мен айтгандек эмас экан. Мен сизга айтган гапимни Аллоҳнинг Китобидан ҳам, Росууллоҳ ﷺ яшаган замондан ҳам тополмадим. Мен ул зотнинг биздан кейинга қадар яшайдилар, дея умид қилгандим (Росууллоҳ ﷺ бизнинг энг охиргимиз бўладилар, демоқчи). Аммо Аллоҳ Росууни сизнинг олдингиздан Ўзининг даргоҳига чақирмоқни афзал, деб билди. Росууллоҳ вафот этган бўлсалар, демак, Аллоҳ орангизга ул зотнинг Китобини, Мұҳаммад ҳидоят топган Китобини қолдириди. Бас, уни маҳкам ушласангиз Мұҳаммад ﷺ топган ҳидоятни сиз ҳам топасиз. Кейин, Росууллоҳнинг дўсти, фордаги икки кишининг бири Абу Бакрни зикр қилди, у инсонларни бошқаришга энг ҳақли кишидир. Туринг ва унга байъат қилинг, деди. Улардан бир гурухи Абу Бакрга Бану Соида айвонида байъат қилиб бўлган эдилар, ушбу минбардаги байъат эса оммавий байъат бўлди».

Али ва Зубайр айтдилар: Биз иккаламиз ғазабланган бўлсак. Факат бизни маслаҳатдан қолдириб қўйилгани учун ғазабландик. Албатта биз Абу Бакрни Росууллоҳ ﷺдан сўнг энг ҳақли киши ва Пайғамбар ﷺнинг фордаги дўсти эканлигини ҳамда у кишининг улуғлиги ва яхшилигини биламиз. Ахир, Росууллоҳ ﷺ тирик пайтларидаёқ одамларга намозда имом бўлишга у кишини буюрганлар. □

ГРЕЦИЯ КРИЗИСИ ДЕМОКРАТИЯНИГ САМАРАСИЗЛИГИНИ ОЧИБ ТАШЛАМОҚДА ВА УНИНГ АҲМОҚОНАЛИГИНИ ФОШ ЭТМОҚДА

Америкалик ёзувчи ва сиёсий фаол Шаҳид Польсиннинг таъкидлашича Гречиядаги ҳозирги кризис демократия оламдаги капитализм асирида бутунлай бир самарасиз амалиёт бўлиб колганига келтириш мумкин бўлган энг ёркин далиллар. Бутун олам бўйлаб капитализмга карши кўрсатаётган мажмуалар бу ҳакиқатни билиши, уни тан олиши ҳамда ўзининг қаршилик кўрсатиш стратегияси янги куч ва ҳокимият динамикаларига мос келиши учун бу стратегия меъёрларини кайта кўриб чикиши зарур, деб таъкидлайди Польсин.

Польсин ўзининг бу хусусдаги маколосида қўйидагича изоҳ берган: Сириза партияси барча нарсани тўғри тарзда қилди. Чунки сиёсий амалиётнинг расмий қоидалари бўйича ўйин олиб борди. Улар бир сиёсий партияни тайёрлашиб ва ҳалқ минбаридан туриб ҳукумат сиёсатларига карши кампанияни бошлашди. Бу иш уларни қўллаб-кувватлаш базасининг ўсишига олиб келди. Шундан кейин улар сайловларда иштирок этиб галаба қозонишиди. Ҳакиқатдан ҳам улар жуда кўпчилик овоз олиб галаба қозонишиди. Бу эса (сиёсатнинг расмий қоидаларига кўра) Сириза партиясига – бу партия ўзининг кучли галаба қозонишига сабаб бўлган иктисадий ва сиёсий максадларини давом эттириши – кучли ваколат беради.

Бундан ташкари Сириза Европа Иттифоқининг оғир шартлар билан молиявий ёрдам бериш тўғрисидаги таклифига карши тарихий референдум ўтказиб юонлардан бу таклифни рад этишини талаб қилди. Бу нарса юон ҳалқига ўз давлатларининг сиёсатида, сиёсий ва иктисадий қарорларда демократик иштирок этиш имконини берди. Референдум натижалари юон ҳалкининг Сириза партиясининг тежамкорликка карши асосий режаларини кучли қўллаб-кувватлашини ва Европа Иттифоқининг текинхўларча сўриш ва ваҳшиёна руҳидаги таклифини рад этишини химоя килишини такрор акс эттириди.

Бошқача айтганда Сириза ҳалқнинг кенг, кучли қўллаб-кувватловига эга бўлди. Бунга икки алоҳида-алоҳида демократик амалиёт орқали эришди. Бунга тежамкорликка карши турражагини каттиқ туриб эълон килиши билан эришди. Лекин натижада нима бўлди? Натижада янада оғир тадбир-чораларга тўла тежамкорлик программаси бўлди. Яъни Сиризанинг сайловлар ва референдумда муваффақият қозониши унга тежамкорлик лойихаларини тўхтатишни талаб килаётган одамларнинг талабларига карши ҳамла қилиш учун «конуний ҳуқуқ» берди!

Польсин қўйидагиларни кўшимча қилди: Бу ерда Гречия ва Европа Иттифоқи борасидаги мухокамаларда катта даражада кўз юмилаётган бошقا бир томон ҳам бор. У Европа Иттифоқи ширкатлар фойдасига ҳам кулга айлантиримоқчи бўлаётгани бир ҳакиқат эканлигидир. Чунки ҳозир Гречияни – у еврокомиссиядан, Европа марказий банкidan ва Халқaro Валюта Фондидан олган қарзларини қайтариши учун – ваҳшиёна тежамкорлик тадбир-чораларини кабул килишга мажбур қилинмоқда. Бу қарзлар Гречияга 2010 йилдан кейин – бу қарзлар факат Гречиянинг Европа хусусий банкларига қарзларни тўлаши учунгина ишлатилишига каттиқ амал килиш шарти билан – берилган эди. Яъни қарзларни юон иктисадини яна оёкка тургизиш учун ишлатиш ўрнига вақти келган тўловларни Европа банкларига тўлаш учун ишлатилди!

Бу нимани англатади? Бу содда қилиб айтганда шунин англатадики, Европа Иттифоқи давлатларининг Ангела Меркел ва собиқ фаранцуз президенти Николя Саркозига ўхшаган бошликлари еврокомиссиядан, Европа марказий банкidan ва Халқaro Валюта Фондидан қарзлар бериш тартиби Грецияни кутказиш учун эмас, аксинча Европа хусусий банкларини кутказиш учун ишлаб чикишган. Чунки бу банклар Гречиянинг ўз қарзларини тўлай олмай колишидан хавотирга тушиб қолган эди. Яъни европаликлар аслида Гречиянинг хусусий сектордан олган қарзларини енгиллатиш учун Гречия қарзларини сотиб олишиди. Бу билан эса Европа Иттифоқи бу қарзларни қайтариб олиш масъулиятини ўз зиммасига олган бўлади. Бу сценарий гоятда аниқдир. Бу эса ана шу давлатлар сиёсатлари хусусий ширкатлар орқали йўналтирилаётганини ва юргизилаётганини англатади. Бу шунингдек «демократия» ва шунга ўхшаган нарсалар ҳакидаги расмий қоидалар ҳозирда тутилаётгандаги йўлга кўра қандайдир ўзгариш ўтказишига амалда мос келмайдиган бўйлиб колганини ҳам англатади. Оламдаги ҳакиқий куч ва ҳокимиятни идора қилиш тутилаётгандаги ана шу йўл билан амалга оширилмоқда. Чунки ҳокимият ва куч хусусий сектор ширкатлари чангалига тушмокда.

Ал-Ваъ: қисқа қилиб айтганда капитализм ҳалқларни йирик ширкатлар манфаатларига бўйсундиради. Демак ҳакиқий ҳокимият соҳиби мана шу ширкатлардир. Шунинг учун овоз бериш кутиларидан овоз берганларнинг сони қанчалик кўп даражага етмасин бирон овоз бу ширкатлар овозидан устун бўлолмайди. □

АМЕРИКА: МАШЬУМ ТАРИХ ВА ЗАИФ ХАЛҚЛАРГА ҚАРШИ ИФЛОС СИЁСАТЛАР

Доктор Мұхаммад Маҳсуб – у ағдарылған Миср президенти Мұхаммад Мурсий даврида конунчилік ва депутатлик кенгашлари ишлари бўйича давлат вазири бўлган – бир мақола ёзди. Бу мақола Хаффингтон Пост Арабия сайтида нашр килинди. У вазир бўлиб турган чоғда Американинг Қоҳирадаги элчисини ўзининг офисида кабул килишини рад этмагани (у президент сиёсатига тескари равишда харакат қылган кўринади) сабабларини изоҳлаб ёритади. У мақолада бу мустамлакачи давлатнинг асл вokesи хақида асосий хақиқатларни ёзади. Биз бу хақиқатлардан энг муҳимини кўйида келтирамиз. Шояд бу хақиқатлар ҳамон Америка ортидан унинг кўллаб-куватловига ва ёрдамига эришиш учун хансираф елиб-югураётган баъзи кимсаларнинг кўзидан пардани олиб ташласа!

– Кўшма Штатлар инсоннинг сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий ҳуқуқларини поймол қилаётган ҳар қандай репрессив режимга карши ҳалқ қўзғолони кетаётган лаҳзада ҳеч кайси мамлакатга бирон кун бўлсин шерик бўлмаган.

– Кўшма Штатлар мустабид, фасод режимларга қарши заиф ҳалқларга жиддий тарзда ёрдам кўрсатган биронта озодлик ҳолатини мисол килиб келтириш мумкин эмас.

– Кўшма Штатлар иккинчи жаҳон урушидан бошлаб доимо ҳалкаро сиёсат саҳнасида корониг томонни танлаб келди. Бу саҳнада ҳукмрон тараф ролини ўйнаш учун, истибоддининг ҳар қандай шаклини кўллаб-куватловчи ролини ўйнаш учун шундай томонни танлади. Въетнамдан Камбоджагача, араб минтақасидан Лотин ва Жанубий Америкагача бўлган ҳукуматларнинг қонли тажовузларидан кўз юмиш учун шундай томонни танлади. Америка шунча бойликлари ва имкониятларига қарамай диктатуранинг барча кўринишларидан, қашшоқлик ва қасалликдан азоб чекаётган ағбор Африкандан ҳам кўз юмлади.

– Америка сиёсати истибодий режимга маҳкум сиёсий вужуддан давлат тушунчасини олиб ташлаш ва ана шундан кейин ҳоким тўда билан кучли алоқани мустаҳкамлаш йўлига ўтиш асосига таянади. Бу нарса давлат сифатида Кўшма Штатларнинг манфаатларини амалга оширишга, репрессиячи мафия сифатида эса ҳоким тўданинг манфаатларини амалга оширишга олиб келади. Бу ишда қурбон давлатнинг ҳаётий манфаатларини йўқ килишга олиб келишидан эса кўз юмлади.

– Америка сиёсати қурбон мамлакатни истибодд системасига қамаб қўяди ва ҳалқларнинг интилишларини кўпам хисобга олмайди. Шу тарзда Кўшма Штатлар билан ҳоким тўданинг муштарак манфаатларига эришилади, ҳалқ манфаатларига эришиш эса умуман мақсад килинмайди. Аксинча факат ҳокимият ва бойликка эга бўлиб олган тўданинг манфаатларини амалга оширишгина мақсад килинади.

– Америка сиёсатларини факат қонунийликдан маҳрум бўлган, репрессияга таянадиган ва гарбликларнинг тан олишига ва паноҳига ўта ташна бўлган фасод режимлар орқалигини амалга ошириш мумкин, холос. Факат мана шу режимларгина Америкага унинг истакларини амалга ошириб берадиган хор хизматкор ролини ўйнашни қабул килиши мумкин.

– «ЦРУ» ходими Майлз Коуплендинг ўтган асрнинг етмишинчи йилларида айтган сўзлари ҳозирги вokesига ҳамон такрорланмоқда. У бундай деган эди: «Биз ўз қўлида илгариги бошқа ҳар қандай араб ҳокимига мусассар бўлганидан ҳам кўра ортиқ даражада ҳокимиятни тўплаб оладиган араб ҳокимини топишга интилар эдик. У ҳалқлар нафрлатланиб боз тортадиган қарорларни қабул килиши мумкин бўлган ҳоким эди. Биз ҳокимиятни кўлга олишга ўта ташна арбоб тимсолида йўқотган нарсамизни топишимиш керак эди. Бу арбобни ҳокимиятга факат ҳокимиятни мутлақ яхши кўриш ва унга мисли кўрilmagan тарзда интилиш ундаиди, холос».

Ал-Ваъи: Бу АҚШ вokesига ва унинг оламдаги жирканч сиёсатларига берилган тўғри баҳодир. Шунинг учун мусулмонлар орасида Америка дўстлигига эришишга уринаётган, унга тилғламалик қилибгина қолмай балки ўз ҳалки ёки Умматининг унинг ёрдамида ҳалос бўлишига умид боғлаётган кимсаларнинг топилиши галати бўлибгина қолмай балки айбили ҳолат ҳамdir. Бундай кимсаларнинг Америкага умид боғлашлари бир курук хом хаёл, умидсизлик, жахолат ва хиёнатдир. Чунки Америка факат ўзининг манфаатларини амалга оширадиган нарсанигина қабул қиласди. Демак Америка факат ўзининг қўлидаги бир арзимас пиёдага айланишга рози бўладиган ва унинг режаларини амалга оширишда итдек елиб-югурадиган кимсанигина кўллаб-куватлайди, маблағ билан таъминлайди ва химоя қиласди! □